

Geçtiğimiz günlerde Ermenistan'ın Leninakan kentinin tümünden yokolmasına neden olan depremde 40 bine yakın insan yaşamını yitirdi.

Saat barışa ayarlı

Gorbaçov Birleşmiş Milletler toplantısında konuştu.

✓ Doğu Avrupa'daki konvansiyonel güçlerinde önemli bir indirim yapacağını açıklayan Gorbaçov, Nikita Kruşçev'den 28 yıl sonra BM Genel Kurulunda konuşan ilk Sovyet lideri

Yazısı 10. sayfa

F.ALMANYA: 2,50 DM
FRANSA: 7.- FF
BELÇİKA: 50.- BF
HOLLANDA: 3.- G
İNGİLTERE: 70 Pence
DANİMARKA: 10.- KRN
İSVEÇ: 8.- KRN
AVUSTURYA: 20.- S
İSVİÇRE: 2,5 Sfr

Türkiye Postası

Postvertriebsstück Gebühr bezahlt 1 H 13 19 D

16 Aralık 1988
16. Dezerem 1988
Nummer: 150

15 GÜNLÜK GAZETE
Redakt.: Moltkestr. 45
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/34 03 97
Tlx: 855367 inmed d

Gündemdeki konu:
**Ülkeye dönüş ve
Yurttaşlık hakkı**

Polis, yargı, hükümet; her biri ayrı hava...

✓ B. Onger, M. Tokmak, N. Bostancı, T. Ata ve E. Aydın havalanından geri çevrildi. Y. Selek ve N. Yalçın İstanbul'da tutuklandı. Ankara'ya götürülen H. T. İpekçi için ise TBKP ile ilgili tutuklama istendi

✓ Onger, Bostancı, Tokmak, Ata ve Aydın yurda sokulmazken, 3 gün sonra DGM "Yakalanıp getirilmeleri" için karar aldı ve 2'nci kez gümrük kapılarına talimat yazdı

✓ Selek ve Yalçın'ın tutuklanmasından sonra, işkence görmedikleri gerekçesiyle avukatları Bahri Bayram Belen, "İlk kez siyasî şube polisine teşekkür ettim" dedi

Yazısı 3. Sayfa

Haluk Tan İpekçi

✓ Sorgu için DGM Savcılığına getirilen Haluk T. İpekçi polislerin yanında avukatlarına "Pek bir şey yapılmadı" dedi

Yüksel Selek

✓ 8 politik göçmenin dönüşü, 5'inin geriye gönderilişi ve 3'ünün gözetimine alınışı, Avrupa ülkeleri TV ve basınında yer aldı

Nurettin Yalçın

✓ İsveç Dışişleri Bakanlığı gözetimine alma ve yurda sokmama kararı protesto etti, Uluslararası Af Örgütü yoğun çaba harcadı

PELERİNİ POLİS İŞ BAŞINDA: 10 Aralık günü Yeşilyay Havaalanı çevresini kuşatan polis, ülkeye dönen politik göçmenleri karşılamak isteyenlere karşı barikat oluşturdu

**1 Ağustos genelgesi
kadük oldu**

Sigortalar yabancıları

"istemeyen" ilan etti

BU SAYIDA

kadük oldu

■ Cezaevlerinde can kaybı olmadan sonra eren açlık grevlerinden sonraki durumu değerlendiren İnsan Hakları Derneği yöneticileri, eskiyle kıyaslandığında bunun önemli bir gelişme olduğunu söylüyorlar

105 sanatçı, bilim insanı ve politikacı insan hakları bildirgesinin 40. yıldönümünde Sargın ve Kutlu'ya özgürlük istedi
Yazısı 7. sayfada

Açlık grevleri sonucunda havalandırma ve görüş süreleri uzatıldı. Radyo ve TV, yayın, demokratik kuruluşlarla yazışma, koğuş ve blok arası ilişki serbest bırakıldı, tek tip elbise zorlanmayacak. Yurtiçinden ve yurtdışından açlık grevlerine verilen büyük destek sonucu genelgenin işleme hale geldiğini söyleyen İnsan Hakları Derneği yöneticileri iktidarın tutumunu eleştirili.

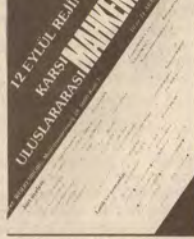
Yazısı 7. sayfada

ULUSAL ONUR VE DEMOKRASİ

Tercüman gazetesinin 8 sütuna manşeti: "Beş Kaçak Geri Gönderildi". Saniki başka bir ülkeden kaçmışlar ve iade edilmişler gibi... Kendi ülkelerine ve mahkemeler karşısında haklarını aramak için geri dönen politik göçmenlere karşı alınan tavır bu. Deniyor ki: "Yabancılarla birlikte geliyorlar", "Bizi yabancılara jurnal ediyorlar", "Sessizce gelseler bunlar olmaz"...

Bunları söyleyenler, ya ne söylediklerini bilmiyorlar, ya da gerçekten başka şeyler söylemek istiyorlar. Ses-

Devamı 11. Sayfada

Türkiye sınıfta kaldı

✓ 10-11 Aralık tarihlerinde Köln'de toplanan 12 Eylül rejimine karşı uluslararası mahkeme, 12 Eylül'ü suçlu bularak, ona karşı mücadeleyi meşru gördüğünü ve desteklediğini açıkladı

✓ Değişik ülkelerden bilim insanı, politikacı, yazar, sendikacı ve hukukçulardan oluşan sembolik karakterli mahkeme Türkiye için ilk kez toplanıyor

Yazısı 6. sayfada

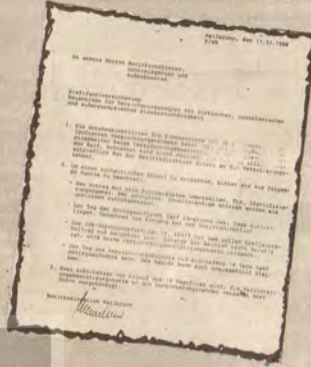
"istenmeyen" ilan etti

✓ Türk ve Yugoslav arabalarının sigorta edilmesini engelleyen belge elimize geçti.

✓ Württembergischer Feuerversicherung İslmil sigorta şirketi yayınladığı bir iç duyuru ile kendisine bağlı tüm sigorta temsilcilerinin yabancıların arabalarını sigorta ederken, caydırıcı engeller konulmasını istedi.

✓ Kendisiyle konuşan şirket müdürü, "rizikolu kesim olan yabancıların bize getirdiği mali yükümlülüğün altından ancak sizin yabancı düşmanı diye değerlendirdiğiniz engellerle kalkabiliriz" dedi.

Yazısı 4. sayfada

Yerel seçim hakkı verilsin

✓ Maden ve Enerji İşçileri Sendikası İGBE'nin genel kurulunda yabancıların haklarını korumak için önemli kararlar alındı.

Yazısı 5. sayfada

Ölümünün 38. yılında Orhan Veli hala 36 yaşında

Orhan Veli'nin sanatını ve yaşamını tanıtan yazı

9. sayfada

"Çocuklarımla mutluyuz"

Dilruba Yenlen'in 4 çocuklu ve kocasından ayrılmış bir kadınla yaptığı röportaj

4. sayfada

İran'da toplu kıyım

Hapisanelerde tutuklu ve hükümlü bulunan binlerce kişinin öldürüldüğü ortaya çıktı.

10. sayfada

İSVİÇRE MEKTUBU

Ünal DOĞAN

Referandum ülkesinde, referandum haftası
Sonuç: Üç kez hayır!

Geçtiğimiz Aralık ayının ilk hafta sonu, İsviçre'nin meşhur referandumlarına bir kez daha şahit olduk. İsviçre'nin çikolata, besil inekleri ve bankalarından sonra, doğrudan demokrasiyle de tanıştık. Ne yazık ki, ülke nüfusunun yaklaşık yüzde 20'sini oluşturan, bir buçuk milyon yabancılar ve Appenzel namli kantondaki, tüm aklî uzun-saçı kısılar, İsviçre demokrasisine sadece uzaktan baktık.

Türkiye referandum denen illette yeni yeni hazır- neşir olurken, İsviçre'li adeta gına gelmiş bir umursamazlıkla, çokça da anlamadan sandık başına gittiler. Referandum katılımı bu kadar olduğukları

demokrasi anlayışına gölge düşürdü denilebilir. Seçmenlerin salt yüzde 54'ü oy kullandı. Geçtiğimiz yıllarda bu oranı, yüzde 21'e kadar düştüğü gözönüne alınırsa, katılımın pek düşük olmadığı söylenebilir.

Referandum için İsviçre'de, 9 aylık bir süre içinde, herhangi bir konuda 100 bin imza toplamak ve bunları parlamentoya sunmak gerekiyor. Parlamento bu inisiyatifli görüşmek zorunda. Görüşmeler sonucu inisiyatif reddedilirse, halkoylamasına gidiliyor ve bu kez seçmenlerin yüzde 51'inin evet demesi halinde inisiyatif kabul ediliyor. Ne var ki, pratikte işler bu derece basit değil. Hükümet aynı konuda bir karşı inisiyatif de, aynı olaymaya sunabilir ve aynı konuda iki ayrı inisiyatif oynanabilir. Bu durum birçok seçmenin kafasını karıştırıyor ve sonuçta herkes taraftarı olduğu partilerin açıklamalarına göre oy kullanıyor. Bazen biri istisna olduğu da görülüyor. Örneğin geçen yıl İsviçre'nin Birleşmiş Milletlere üye olmasını içeren bir inisiyatif partilerin çoğunluğunun olumlu bakmasına rağmen az bir oy farkıyla reddedildi. Kısacası tatarıslığıyla öngören İsviçre, halen Birleşmiş Milletler Örgütüne üye değil. Ama BM ikinci gelişme yeri İsviçre'nin Cenevre kentidir.

Ote yandan tarafsız İsviçre'nin askeri uç pilotları NATO pilotlarıyla aynı yerde italya'da antreman yapıyor ve orduyu Amerikan F-21 savaş uçakları ve Alman Leopard tanklarıyla modernleştiriyor.

partilerin hayır demesiyle yüzde 65 oyla reddedildi. Haf-talık 42,5 saat olan çalışmanın 40 saate indirilmesini öneren İsviçre Sendikalar Birliği ve tüm sol partilerin desteklediği inisiyatif ise 'İsviçre ekonomisini yikanlar', 'Uyumlu iş yaşamını sabote eden solcular' ifadeleriyle Tessin ve Jura kantonlarında kabul edilmesine rağmen yüzde 60'tan fazla oyla reddedildi. Sol parti ve sendikaların tek hatası bu istemî yaygın bir duyuru ve destek sağlamadan getirmeleri idi.

Üzerinde-en çok gürültü kopan referandum konusu ırkçı Milliyetçi Hareket Partisi'nin 'Ne isim benzerliği be mübarek' yabancılardan sayısını azaltma istemiydi. Kısacası bu asırı sağ parti İsviçre'de birde-

olacak', 'Hastane ve restoranlarda, inşaatlarda çalışanlar yabancılardır. Bu sektörler felç olacak', 'Ekonomimiz çökecek' diye hepimizden yıllarca söylediği gerçekleri kelli-felli burjuva partileri sözcüklerini süslemesi çok hoş oluyordu doğrusu(!). Referandum sonunda ırkçı Milliyetçi Hareket'in desteklediği inisiyatif %67 hayır oyuyla reddedildi. Ne var ki, bu inisiyatifin salt aşırı sağ tarafından desteklenmesi rağmen yüzde 33 gibi yüksek sayılabilecek bir oran tutturması önümüzdeki günleri hiç daha yaygın çok şey olduğuna gösterecektir.

KONUK YAZAR

Avukat Demir ÖZLÜ

40. YIL

10 Aralık günü, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin, Birleşmiş Milletler'e kabul ve ilanının 40. yıldönümüdür. Bütün dünyada etkin bir biçimde kutlanıyor.

Birleşmiş Milletlerin, II. Dünya Savaşı'nın insanlık için çok acı olan deneyimden sonra, hak ve ilan ettiği bu otuz maddelik bildirinin uygulanması, bu uluslararası en büyük örgütün bütün üye ülkelerinden istenmiştir. Öte yandan da bildiriy okullarda öğretilip, açıklanacaktır.

Ben, Türkiye'de bu insan hakları bildirisinin okullarda okutulduğu dönemleri yaşadım. O günün Türkiye'sinden, şaşırtıcı bir yazılaşmayla, bugünün dünyanın gözü önünde işkence yapılan Türkiye'sine gelindi. Herhalde, bugünkü yöneticiler, bu bildiriy okullarda okutmaya utanırlar.

10 Aralık 1948 İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, insanlık tarihinin modern döneminde 4 Haziran 1776'da ilan edilen Filadelfiya Bildirisi'nden başlayarak bugüne gelen haklar bildirilerinin en gelişmişidir. Otuz maddeden oluşan bu bildiri, giriş bölümünde insanlığın yaşadığı acı deneylere ve insan onurunun yüceltilmesine gönderme yaparak, insanın ayrılmaz temel haklarını şöylece sıralar:

1. maddede, insanların özgürlüğü ve eşitliği; 2. ırk, renk, cins, dil, din, siyasi düşünce ayrımı yapma yasağı; azınlıkların eşitliği; 3. Yaşama hakkının kutsallığı; 4. Kölelik ve kul kul yasağı; 5. İşkence, zalimane ve gayrinsanî muamele yasağı; 6. İnsanın hukuksal kişiliğinin tanınması zorunluluğu; 7. Yasa önünde eşitlik; 8. Herkesin usul mahkemelere müracaat hakkı; 9. Keyfi tutuklama yasağı; 10. Mahkemelerin bağımsızlığı; 11. SAVUNMA hakkı; yasalardan geriye yürümeliği; 12. Özel hayatın dokunulmazlığı; 13. Seyahat hakkı; herkesin kendi ülkesine dönme hakkı; 14. İltica hakkı; 15. Vatandaşlık hakkı, keyfi olarak vatandaşlıktan çıkarma yasağı; 16. Evlenme ve aile kurma hakkı; 17. Mülkiyet hakkı; 18. Fikir ve vicdan özgürlüğü; 19. Düşüncelerini açıklama hakkı; 20. Toplantı ve toplanma hakkı; 21. Yönetime katılma

hakkı; kamu hizmetlerinden yararlanma hakkı; hakları iradesinin esas olması kuralı; 22. Toplumsal güvenliğe kavuşma hakkı; 23. Çalışma, iş seçme, eşit çalışma karşılığı eşit ücret ve sendika kurma hakkı; 24. Dinlenme, eğlenme hakkı; 25. İşsizlik, hastalık, sakatlık, dulluk, ihtiyarlık halinde gözetim hakkı; 26. Eğitim hakkı; 27. Kültür ve sanattan yararlanma hakkı; sanat yapıtlarının korunması ilkesi; 28. Bütün bu hakların temin edecek bir toplumsal düzen isteme hakkı; 29. Başkalarının haklarının kişi tarafından yok edilemezliği.

Birleşmiş Milletler üyesi bütün ülkeler, bütün vatandaşları için bu hak ve özgürlükleri sağlayacaklarını ve başka ülkelere olan insanların da bu temel haklarını tanıyacaklarını taahhüt etmişlerdir. Türkiye Cumhuriyeti de bunların arasında var.

10 Aralık 1948 Bildirisi'nin ilanı eden Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, bu bildiriy ilişkin olarak şöyle diyor:

"İnsanlık topluluğunun bütün fertleriyle uzularının bu bildiriy daima gözönünde tutarak öğretim ve eğitim yoluyla bu haklara ve özgürlüklere saygıyı geliştirmeye, gittikçe artan ulusal ve uluslararası önemlerine gerek bizzat üye devletler hakkı, gerekse bu devletlerin idaresi altındaki ülkeler halkı arasında, bu hakların dünyaca fillen tanınmasını ve uygulanmasını sağlamaya gayret etmeleri için, İşbu İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin ilanı eder."

Hemen hemen on yıldır, yönetimi insanlığın uzun çabalar ve acılar çekmesi karşılığında kazandığı bu en temel hakların, neredeyse bütününi çığneyen bir ülkenin çocuklarıdır.

Temel insan haklarını ve özgürlüklerini sağlamaya Devletlerin uyar dünyada yerleri yoktur.

Yurdumuz Türkiye'yi bu duruma getiren kişi ve güçler, ülkemizin varlığını tartışmalar için iktidarinde de bilincinde değiller.

Ne var ki Türkiye'nin insanlığı inanan evladları var.

Özgürlük kurtaracak dünyayı

ordusu Amerikan F-21 savaş uçakları ve Alman Leopard tanklarıyla modernleştiriliyor. Geçen haftaki referandumda dönersek:

TARTISMA

Türkiye Postası'nın 149. sayısının ikinci sayfasında, Hülya Bakış'ın "Feminizm'in asırlığı" başlıklı atındaki yazısını okuyunca, pek doğrusu dediği yanı olur da bu kadar olur hanı. Neredeyse erkekleri birer canavar gibi gösterecek. Doğrusu Hülya Bakış'ın anlayışlı değilim. Bir insanın bu denli erkek düşmanı olmasının ne ki nedeni baygırlıym. Ya bazı nelerden doğmuş bunu kişi kastılı olarak yapı, ya da (ne kadar bilinci) görüne de, görünmeye çalışsa da toplumsal gelişme üzerine, onun kanakasıyla ilgili olarak düşünüyorum. Bu düşünüyü par. Sanıyorum, Hülya Bakış bu ikinci nedenle kapamışa giriyor. Öncelikle bu bu belirmeyi ki, H.Bakış'ın söylediği ve toplumda hala yaygın bir şekilde varlığını sürdüren birçok olumsuz hareketin varlığına katılmamak diye dediler.

Arabaların enlerini, gençlikleri "tavlama" çalışmalarını, hatta zaman zaman zor kullanan arabaya bindirmeleri, te-cavüz etmeleri, yuşturucu vermeleri kendi öz kızlarına tecavüz eden babala-rın, ailesinde bir erkek kapalı kenar-ya ve benzeri gibi daha pek çok şey... Bunlar maalesef olan şeylerdir. Ben bütün bunları çok duyuyordum, insana yaradır davranışları olmadıkları, topluma, bireye zararlı olduğunu inanı-yor ama bilinci bir kişinin bu tür davranışlarda bulunacağına inanmıyorum. Bu tür olumsuz hareketleri yapan kişi-lerin bilimsiz insanlar olduğu üzerinde anlaşmamız gerekiyor. İşe üzerinde

merikan F-21 savaş
ve Alman Leopard
la modernleştiriliyor.
haftaki referanduma
İs, arsa ve toprak
syonunu önlemek,
40 saatlik iş haf-
letmek,
İsü de İsviçre'deki
ların sayısını azalt-
arak, özlenilecek üç
ma, üç hayırlı nokta-
ı inisiyatif de reddedi-
öneriyi sol partiler;
sistem sadece aşırı sağ
i Hareket (Nationale
arafından desteklen-

man olduğu gibi önce
afa karışıklığı yapıldı.
şehirlerde kiraların
neden olan arsa ve
ekülasyonunu engel-
öneri saçıcı burjuva

İşim benzerliği be müab-
yabancıların sayısını
zaltma istemi. Kısaça bu
şin sağ parti İsviçre'den gide-
ker her üç yabancıyı yerine
adece iki yabancı alınmasını
ve ölenleri İsviçreli olan ya-
yabancıların bu sayıya dahil
dilememesi istiyor, böylelikle
000 yılına dek yabancı
sayısı 700 binlere düşürmek
istiyor. Bu karı ünlü parti-
in, yabancılar üstüne verdiği
n, inisiyatif büyük tepki
göçladi.
İşin üçüncü yanı İsviçre ekono-
misi tüm yönleriyle sağlıklı bir
şayız izlediği ve ölkede işsiz
sayısı yüzde 4,40'ta düştüğü
bu arı burjuva partileri çıkarı-
nın çok iyi farkında olarak
çıkırlığına yabancılardan yana
çevirdiler.

*280 bin iş yeri ve iş gücü yok

Bilimsel araştırmamızda canlı varoluşun insanlığın varlığını sürdürmesi için çok daha öncelerinde insanın var olduğunu söylüyor. Bu savlar, bilim dünyasında insanın varlığını sürdürüyor. Binlerce yıldır gelen insanlık, bir yere ortalamaya ulaşmış. Yeterince yaşamış. Yani bir noktaya. Ve insanlığın varlığını sürdürmesi için bir rol, geldiği yerden itibaren, doğru günde, sonsuzdur. İnsanlar sonsuza gidebilecek. İnsanlar sürece nokta koyacak. İnsanlar noktayla sürdürebilecek.

Gelenen bu düşünüyör tarihçi; b savaş çıkarsa benim larım yazacaklar

Özgürlük kurtaracak dünyayı

yazar? Tarihi insanlar yapar.
Tarihten insanlar yararlanılır. Tari
hi insanların geriye bakıp, i
riyi görmesi içindir. Geriye
bakıp, bugüne bakıp yarın
görmeyenler neden olursa
nükleer savaş, savaşla birlikte
yol olacak tarih de, yapanları
da, ve onun sayfa larını çeviren
ler de. Tarihiçi isyan ediyor. Tari
hin son sayfalarını yazan tarihçi
olmak istemiyor mu diyor. De
vam etsin insanlık ve insanlık
tarihi... Uygur lıkların tarihi
yazıl s n b undan böyle, gelecek
uygurlıklar için...

Gelenen bu noktada düşünüyor yazar, çizer, şair, gazeteci; düşündüklerimi, biriktirdiğim bilgi ve deneyleri aktarmalıyım diyor. Avırdına varsın

insanlar diye yazmalıyım, çiz-
meliyim. Özgürlük-tutsaklık,
güzelliği-çirkinliği, iyiliği-
kötülüğü, sevgiyi-nefreti, ya-
şamı-ölümü yazmalıyım, birin-
çilerin kincileri egemen olmasın-
lar. İnciler gelip, yazdik-
larının yazmadığını söyle-
sinler varsın. Toplatma kararı-
yar deyip toplatsalar da
kitaplarımı, dergilerimi, gazete-
lerimi ve onlarla birlikte to-
plasar da beni, benim gibileri,
gene de yazmalıyım bu can bu-
tende durana dek. Ölümün in-
sanlığın ölümsüzlüğünde ya-
sam bulana dek.

Gelinen bu noktada düşünüyör rejisör, düşünüyör kameraman; bakıyor kameranın objektifinin yuvarlağında, dünya yuvarlağındaki objektifti. Göstermek istiyor tüm insanlığı bu gerçekliği. Sansüre karşı. Biliyor ki bunu böyle yapmasa, der demese kör gi dişe, insanlığın, uygarlığın sorunlarına karşı aydın sorumluluğunu yerine getirmemiş olacak. Olur mu? Makasa gelecek film dişe, makasa gelen dünyada doğru yönü göstermemek

cezaevlerinde. Ölümüne zor-
luyorlar özgürlüğün bileğindeki
zinciri...

TBKP Başkanı Nihat Sargın, Genel Sekreter Haydar Kutlu'nun tutuklanmalarının, ağır işkence görmelerinin üzerinden bir yıl geçmesine rağmen haklarında açılan çağ dışı çağ dışı varolanma sürüyor.

Ey insanlar, ey dışarıdakiler!
anmayın ki özgürsünüz.
Düşünen insan suçlanıyorsa,
düşünce suç sayılıyorsa özgür
değilsiniz. İster içerde olun, ist-
ter dışarıda özgür değilsiniz
eğer bevin hücreleriniz iandır.

ma olmuş, polis olmuş baskı altına almışsa düşüncelerinizi Ya da koymuyorsa son düşünmeye, düşüncelerinizi söylemeye, doğru görüp, doğru bildiklerinizi uygulamayı bırakırsanız, açlık grevinde olan ikibin kişi yapıp kimildatmıyorsa gönülünüz özgür değişiniz. Ve diğer görmüyorsanız özgürlüğün dünyamızda son tutsak olduğunu, zorlamıyorsanız, özgürlüğün zincirlerini, kasırga da kaçacak yer bulamazsınız, bulamayız.

Gelelim bu noktada, düşünüyör ressam; kullandığı renklerin esmîmde tüm renkleri Ak le karadan başka renk tanımayanlara göstermek için bu renkleri uğraşmaları. Bununla da kalmamaları, göstermek için tüm renklerin tüm tonlarını vermek. Ve çiçek yapı demir parmaklıklar arasında güneş doğru boyat. Tel örgüler arasında filiz veren. Üstelik için, işi sınıfların bileğindeki zinciri kanar, kanarlık boy atar resimler yapı. Bile de o zinciri koluna takılacağı. Bile de kanarlık zindanlara tıkılacağı. Sunar namuslu aydın olmaları aydınlandın. Kanarlığın değizilerine ışık vermeye çalışsın. Kaçsın hamam böcekleri gibi aydınlandık kaçanlar. Aydınlanış insanların aydınlık yüzleri ni diye göçen aç tuvalinde...

Gelinen bu noktada, onbinlerce işçi grevde. Açlık sınırını aşmak için, emeğinin, alın terinin, göz nurunun hakkını almak için.

Yazar kardeşim, yaz demek
rası, yazı özgülüğü. Çizmek
dost, çiz özgülüğü. Aman di-
kat üstünü değil altını çiz. Ras-
sam dostum, tuvale böyle yap-
malısın ki özgülüğün resminin
orada kalmaması. Bilirousun
çaban boşuna değil sayın re-
jisör, film yankalar değil, film yan-
panlar gerek insanlığa, sen ge-
reksin. Film yapanırları, yaptık-
larını filmine yudurancıları ayırt-
mek ve götürülmek için.

İlçi kardeşim, açlık sınırında
yaşamaya mahkum edilmiş
kızın kaybetmeden gelecek
güzel günlere olan inancını. Di-
rendin... direniyorsun. Bir
liyorum direneceksin kazananı
kadar.

Hiçbir çaba hiçbir uğraş boşuna değil. Kırılacak özgürlüğün zinciri, dünya o zaman özgür olacak. Tarih yazacak bunları. Okuyacak gelecek uygarlıklar. "Özgürlük kurtaracak dünyayı."

Gencer Uçar
İGD Genel Yönetim
Kurulu Üyesi

Erkek düşmanlığı üzerine

Kemal YILDIRIM / Heinsberg- Oberbruch

durmamız, irdelememiz gereken bu bilimsizliğin, bu kötülüklerin gerçek kaynağı olmalı. Yoksa insanlara yanlış hedefler göstererek hiçbir sorun çözülmez, sorunlar daha da artar.

Burada bir parantez açarak, H. Bakış'a önerim şu: Yetiştirmekte olan kızını erkeklerle karşı, bu tür fikirlerle yetiştirirse, ben o kızın sağlıklı biri olacağını, hiç ama hiç sanmıyorum. Bakış'ın bundan kısa sürede vazgeçmesi hem kendisinin hem de kızının yararına olacaktır. Şimdi tekrar konumuza dönelim.

Bence toplumlardaki bütün olumsuzlukların kaynağı, o toplumsal düzenlerin karakterinden başka birşey değildir. Toplumun sınıflara bölünmesiyle birlikte, kötülükler de başlamış ve günümüze kadar da artarak süregel-

miştir. Sömürücü sınıflar (diğeri de öyle) kendi düzenlerini illebet sürdürürebil- me için her yola başvurmaktan geri kalmazlar. Eğitimi, öğretimi, kültürü ve benzerlerini de kendi düzenlerinin de- vam etmesine yarayacak biçimde düzenlerler. Her aracı kullanırlar. Gereki- kenderlinin yarattığı değer yargılarıyla gerek işlerine yarayan töre, gelenek vb.lerle, gerekse ve özellikle de dinin hareket serbestliğini önleyici, toplum üzerinde baskı kuran yanlarının sürgü-

devam etmesini isterler. Unutmayalım ki, "kadının karnından sipasını sırtından sipasını eşik emmeyecekleri" diye mahkeme kararları çıkartılan bir zihniyet tarafından yetistiriliyor ve şekillendiriliyor insanlarımız. Dolayısıyla, bu etkelerin yanında, özellikle de erkek egemenliğinin devamında burjuvaziye çıkarı vardır. Özellikle, kadın-erkek eşitliğini sağladıkları bir toplumda kadınların da erkekler kadar ücret aldığını düşünelim. Bir kapitalistler, bir fabrika katrını işine ne olur mi bu?

Yukarıda sayılan tüm bu olumsuzluklar, yüzyıllardan beri insanların içinde öylesine işlemiştir ki, adeta bir yaşam tarzı haline gelmiştir. Öylesine işlenmiştir ki bu, insanlar kötülüklerin olmadığı bir toplum düzeninin kurulamayacağını inandırılmışlardır.

Özellikle bizim ülkemiz gibi, İslam dininin birçok katı kuralının da hakim olduğu ülkelerde kadın-erkek ilişkileri de sınırlandırılmış, baskı altına, kontrol altına alınmıştır. Ozanın dediği gibi, "İslam dinini yazdılar, beni yarım den kestiler".

Böylesi bir toplumda ise, haliyle arkadaşlık etmek, cinsel ihtiyacı giderime si ve benzeri şeylere şiddetli istek deyim yerindeyse, açlık meydana gelmiştir. Bu erkekler için olduğu gibi

kadınlar için de (özellikle gençler) azdır. Bu yapı aynı zamanda devam etmiştir. Dolayısıyla insanlar bu açığı gidermek için, zaman zaman hiç de olmayan olayları başvuruyorlar. (zorla tecavüz, zina bazen de hemcinsli ilişkisi vb.) Erkek üstünlüğü avantajlarını kendilerine verdiği güçle, bu tür davranışları kadınlar için de başlatıyor. Bu olaylar etkilerli oluyor. Diğer kadınlar da kadın ve gençler de, kadandane örgü değişik köfü olayı başvurmalı olur ve az de açılır. Benim gibi, birçok kişi de buna tanır. Ayrıca ben erkekleri ölüdüğü gibi, kadınları da bu konuda fazla suçlu bulmuyorum. Kapalı, basıncı, kontrolü bir toplumdaki ilişkiler, olması gerekli olayları gelişimlere, doğal olarak, hiç olmayan, yanlış biçimlere de sebep oluyor. Bizim toplumumuz kadınların insandır. Görün de toplumun haksız derdi.

Demek ki, dikkatimizi çabamız, sırf kendi çıkarları için insanları yansı ve kötü yetiştiren sınırlı düzenini değiştirmeye yöneltmek, en gerçekçi davranış olacaktır. Yani bataklık kurutmak işi uğraşmalıdır. Erkekleri suç gibi görmek, göstermek -tabii kadınlara da kadınlara erkeğin birlikte hareketini değil, birbiriyle uğraşmasını, birbirinin düşmanı olmasını getirmiş ki, buna da çok çabın yene sınırlıdır- suçlu olan burjuvazi olacaktır. Çeşitli biçimlerde, çeşitli hareketlerimizle, şimdiye kadar, burjuvazinin ekmeğine yağ sürdüğümüzü vezmet mi artık?

Politik göçmenlerin dönüşü

DEMOKRASI GÜÇLERİYLE
DAYANIŞMAYI GÜÇSELTELMİ!

Polis, yargı, hükümet; her biri ayrı hava...

✓ B. Onger, M. Tokmak, N. Bostancı, T. Ata ve E. Aydın havalanından geri çevrildi. Y. Selek ve N. Yalçın İstanbul'da tutuklandı. Ankara'ya götürülen H. T. İpecki için ise TBKP ile ilgili tutuklama istendi

✓ Onger, Bostancı, Tokmak, Ata ve Aydın yurda sokulmazken, 3 gün sonra DGM "Yakalanıp getirilmeleri" için karar aldı ve 2'nci kez gümrük kapılarında taltimat yazdı

✓ Selek ve Yalçın'ın tutuklanmasından sonra, işkence görmedikleri gerekçesiyle avukatları Bahri Bayram Belen, "İlk kez siyasi şübe polisine teşekkür ettim" dedi

✓ Sorgu için DGM Savcılığına getirilen Haluk Tan İpecki polislerin yanında avukatlarına "Pek" sözcüğünün üstünde durarak "Pek bir şey yapmadım" dedi

✓ 8 politik göçmenin Türkiye'ye dönüşü, 5'inin geriye gönderilişi ve 3'ünün gözetl altına alınması, İngiltere, İsveç, Danimarka ve Federal Almanya TV ve basınında yeralırken Avrupa kamuoyu olaya büyük ilgi gösterdi

✓ İsveç Dışişleri Bakanlığı gözetl altına alma ve yurda sokmama talimatı protesto ederken, Uluslararası Af Örgütü yoğun ve aktif çaba harcadı

süre sonra, Nurettin Yalçın'ın iyi olduğuna dair bir notunu polisler yakınlarına veriyordu.

Bu arada, Ziya Restoran'da gelenlerin yakınları ile avukatların düzenlediği ve yabancı gözlemcilerin katıldığı kalabalık bir yemek veriliyordu. Telefonda yemeği anlatan bir gazeteci dostumuz, "Bu kadar coşkulu yemek görmedim" diyor.

Yemek yenirken, bir başka gazeteci Haluk Tan İpecki'nin Bakırköy Adliyesi'ne götürüldüğünü ve serbest bırakıldığını söylüyor, bunun üzerine akrabaları, avukatlar ve bazı gazeteciler soluğu Bakırköy Adliyesinde alıyordu. Ancak, haberi doğrulamak mümkün olmuyordu. İlk gece gözetl altına alınanların durumu netleştirilemiyordu.

EMNİYETTE GÖRÜŞME

Pazar günü yabancı parlamentolar, avukatlar ve gözetl altına alınanların yakınları İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne gidiyor. Emniyet ve şübe müdürleri ile yapılan görüşmelerden sonra, gelenlerin Nurettin Yalçın ve Yalçın'ın oldukları kötü muamele görmediklerini belirtirken, polis yetkilileri de Pazartesi günü savcılığa götürüleceklerini ve yargıya teslim edileceklerini bildiriyor.

Yüksel Selek'in yuksuz ve yorgun olduğu görülüyor, sorul-

duğunda önce Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne götürüldüğünü sonra da "Yanışlık oldu" denilerek İstanbul'a getirildiğini anlatıyordu. Selek Ankara emniyetinde gözlerinin bağlandığını ve beton bir zemin üzerinde uzun bir süre bekletildiğini de sözlerine ekliyordu.

Selek ve Yalçın Pazartesi günü Cumhuriyet Savcılığına çıkarılıyor, daha sonra da nöbetçi Sulh Ceza Hakimî tarafından ilmi 141'nci maddeyi 1980 öncesi ihlal ettikleri gerekçesiyle tutuklanıyorlar.

Selek ve Yalçın İstanbul Adliyesi koridorlarında toplanan kalabalık tarafından alkışlarla ve çiçeklerle Bayrampaşa Cezaevi'ne uğurlanıyor. Bu arada avukatları da tutuklulara itiraz dilekçesini hemen veriyordu. Salı günü, yapılan itiraza yanıt veriliyor ve Nurettin Yalçın'ın tutukluğunun devamına karar verilirken, Selek için karar Garşamba sabahına kalıyor.

HALUK TAN İPECKİ

Pazar günü Selek ve Yalçın ile İstanbul emniyetinde görüşülmesine karşın, Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne götürülen Haluk Tan İpecki ile ilgili sağlıklı bir haber almak Salı günü öğleden sonraya kadar mümkün olmuyor, bu durum da işkence endişesini büyütüyor.

İpecki'nin durumunu araştırın avukatlar Pazartesi günü Ankara DGM'de yeni bir dos-

yayı ortaya çıkarıyordu. Dosyaya göre bir gün sonra bir duruşma vardı ve bu davanın 27 sanığının bir emniyette tutulan Haluk Tan İpecki, 5'i ise iki gün önce yurda sokulmayan Onger, Tokmak, Ata, Aydın ve Bostancı'ydı. Dava dosyası içinde sanıkların hepsinin yakalanıp getirilmesi için emniyet müdürüklerine ve gümrük kapılarına yazılmış talimatlar bulunuyordu.

Salı sabahı bu yeni dosyanın duruşması yapılıyor ve DGM bir kez daha havalanından geri çevrilenlerin içinde bulunduğuy sanıkların derhal mahkemeye getirilmesi yolunda karar alıyor ve bu kararını yine ilgili mercilere talimat olarak gönderiyor. Mahkeme, poliste tutulmasına karşın duruşmaya getirilmeyen Haluk Tan İpecki'nin de getirilmesi karar veriyor.

Haluk Tan İpecki ise Salı günü öğleden sonra DGM savcılığına getiriliyor, sorgusu yapıldıktan sonra hakim karşısına çıkıyor. Bu arada avukatları IGD hakkındaki beraat kararlarını hakime sunuyor, hakim dosyayı inceleyemediğini ve saatin ilerlediğini belirtirken, savcılığın 141'nci maddeden tutuklama talebini ertesi sabah değerlendireceğini bildiriyor.

Türkiye Postası: salı gecesi baskıya gidene kadar toparlayabildiğimiz bilgiler bu kadardı.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 40'inci yıldönümü bütün dünyada kutlanırken, Türkiye aynı gün insan haklarına ilişkin ilginç ve düşündürücü olayları yaşıyordu. O gün üçüncü dönem 8 politik göçmeden 5'i vatan-dışıklı kaybettirildiği gerekçesiyle, geldikleri uçaklara geri döndürülürken, diğer 3'ü ise derhal polis tarafından gözetl altına alındı. 10 Aralık günü İngiltere, İsveç, Danimarka, Federal Almanya ve Türkiye'de heyecan, merak ve berabere hızla bir trafik yasaandı.

GİDİŞİN ÖNCESİ

Daha önce Türkiye Postası'nın da yazdığı gibi ükneye dönüş kararı veren politik göçmenlerin sayısı 9'du. Ancak, İsveç'te bulunan DISK'e bağlı Yeni Haber-İş Sendikası'nın Antalya Temsilcisi Nurettin Bediz'in avukatı, kimi hu-

manet ettiklerini belirtiyor ve gözlemlerin arkada kalmayacağına ilişkin olduğu du bu bilhassa belirtiyor. Nitekim, Türkiye'den Londra'ya binlerce imzalı mektuplar ulaşıyordu.

Dönme kararı alanlar için Londra'da, İsveç'te, Federal Almanya'da, Danimarka'da uğurlama toplantıları düzenleniyor, coşkulu ve heyecanlı anlar yaşanıyor.

DÖNÜŞ GÜNÜ

Yola ilk olarak, uçağı önce kalkan Nafiz Bostancı çıkıyor. Londra Havaalanı'nda büyük bir kalabalık uğurluyor. Çiçekler, alkışlar ve gıyışları arasında uçağı binen Bostancı'nın yanında İngiltere işi Konfederasyonu (TUC)'nun Genel Başkanı Tony Christopher, Avrupa Parlamentosu üyesi Alf Lomas, İngiltere'nin ilk zenci Milletvekili İşçi Partili Diane Abbot,

Murat Tokmakla yaptığı bir söyleşi yapıyor. Süd Deutsche Rundfunk Turhan Atay'a konuşmayı yayınlıyor.

HAVAALANININ İÇİ

Selek, Tokmak ve Ata'nın uçağı havalandıktan kısa bir süre sonra Nafiz Bostancı'yı da uçan uçağı Yeşilköy Havaalanı'na iniyor. Uçağın kapısında kontrol yapan polisler, Nafiz Bostancı'yı uçağı merdiven arasından bulunan koryüze dayanan bir başka merdivenden indirip bir araca bindiriyor. Bindirildiği araçla bir hangara götürölmek istendiğini telefonda Türkiye Postası'na anlatan Bostancı, "İşin enteresansı tarafı, bu kadar geniş tedbir alınmasına karşılık, polislerde egemen olan şaşkınlıktı. Aracı hangara götürölmek için telsizle taltimat alıyordılar, ancak benim içinde

minübüse bindiriliyordu. Daha sonra Nurettin Yalçın ikisinden ayrılarak siyasi şübe polislerine İstanbul Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüyordu. Onger ve Aydın ise havalanında minübüs içinde bekletiliyor ve kendileriyle hiç konuşulmuyordu. Bir müddet bekletildikten sonra Onger ve Aydın da geldikleri uçağı geri götürölürken karşı çıkıyor, ancak bu karşı çıkışları bir yararı olmuyordu.

Bu arada, İsveç'ten gelen parlamentoları yapanları şaşkınlıkla izliyor ve "Bu olan biteni tüm ayırtılarıyla İsveç parlamentosunda anlatıcağız" diyor.

Lufthansa uçağı 10 Aralık günü Yeşilköy'ün kapısında kimlik yoklaması yapılan sonuçu uçağı oluyordu. Uygulama bu kez de değişmiyor, Murat Tokmak ve Turhan Ata ayrı bir minübüs, Yüksel Selek ise ayrı bir araca alınıyor. Minübüs içinde tutulan Tokmak ve Ata ile de polisler hiç konuşmuyordu. Tokmak, "Bir ara espi falan yapıp bir iki kelime aldık ağzlarından" diyor. Ancak onların da bütün itirazları boş çıkıyor, hatta "Yabancı herhangi biri olarak iltica talebinde bulunuyoruz" demeleri de kar etmiyor. Tokmak ve Ata Lufthansa'ya yeniden binerek dönerken, Yüksel Selek ve Haluk Tan İpecki için ayrı bir yolculuk başlıyor. Selek ve İpecki sorgulanmak üzere Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne götürülüyor.

ALANIN DIŞI

Havaalanının dışına geçmeden önce, havaalanına girebilmis olan avukatlar ve ükneye dönen politik göçmenlerin yakınlarının girişimlerinden söz etmek gerekiyordu. Avukat-

bulduğum araçla birlikte çevremizdeki araçlar aynı anda ve istenilen düzende hareket edemiyorlardı. En az üç-dört kez emir tekrarı yapılarak telsizden" diyor.

Götürüldüğü hangarda Bostancı ile polisler arasında bir ara

kı araştırılmalarının sonuçlanmadığını belirtirken gelişini ertelemesini isteyince, dönenlerin sayısı 8'e indi.

Dönüş kararı verenler önce bulundukları yerlerdeki konsolosluklara başvurarak pasaport, seyahat belgesi almazsa

Türkiye'nin Dostları Örgütü'nü temsilen Cam Matheson, Hukukçu Larry Grant, Guardian'dan Seamus Milne, Morning Star'dan Roger Trask ve BBC'nin 7 kişilik bir heyet buluyor. Uçağı havaalanı...

Aynı saatlerde Stockholm Ha-

Sınırı aştlar, tutuklandılar

Yüksek kararları verenler önce bulundukları yerlerdeki konşolosluklara başvurarak pasaport, seyahat belgesi olmazsa Türkiye'ye giriş vizesi talebinde bulunuyorlardı. Dönme kararı verenerlerin girişimleri bu kadarla da kalmıyor, ülke içinde ve dışında tüm demokrasi güçleriyle, insan hakları savunucuları ve konuya ilgi gösteren kurumlarla temasa geçiyorlardı. Bu girişimleri Türkiye konsolosluklarının önce oyalama, son anda da kesin olmaz tavırlarıyla karşılanıyordu ama, Türkiye'den binlerce imzalı mektuplar alınıyor, yurtdışında ise hükümet ve devlet temsilcisi düzeyinde destekler buluyorlardı. Örneğin, **Federal Almanya Cumhurbaşkanı, Murat Tokmak'a** gönderdiği mektubunda, **"Ülkemizde demokrasinin kalkınmasına katkıda bulunacağınızı inanıyorum"** diyordu.

Aynı şekilde, İsveç Parlamentosu da ülkesinden gidecek olan politik göçmenlere sonuna kadar sahip çıkma kararı alıyor, aralarında muhafazakarlarında bulunduğu 5 partinin genel başkanları Türkiye Başbakanı'na telgraf çekiyordu. İsveç İşçi-İşleri Bakanlığı da Türkiye hükümet yetkililerini kötü bir muameleyle karşı uyarıyordu. İsveç'in İstanbul'daki başkonsolosu ise havaalanına gelip kendilerini karşılayacağını duyuruyordu. Aynı duyuruyu Londra'dan yola çıkacak olan Nafiz Bostancı'ya İngiltere'nin İstanbul'daki başkonsolosu da ulaştırıyordu. İngiltere'de 1200'ü aşkın yurttaşımız Türkiye'deki Cumhuriyet Gazetesi'ne ilan vererek ülkeye dönmek olan Nafiz Bostancı'yı demokrasi güçlerine

Star'dan Roger Trask ve BBC'nin 7 kişilik bir heyet bulunuyor. Uçak havalanıyor... Aynı saatlerde Stockholm Havaalanı başka bir ana baba gününü yaşıyor. **Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın**'i yolcu etmeye gelenlerin coşkusu, heyecanı Londra'da Bostancı'yı, Kopenhag'da Onger ve İpekçi'yi, Frankfurt'ta Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya gelenlerden farklı değil. İsveç TV'si çekim yapıyor. Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın kucakları çiçeklerle dolu uçağa biniyor. Aydın ve Yalçın'la birlikte Sosyal Demokrat İşçi Partisi Milletvekili **Ulla Brit Abrink** ve VPK Milletvekili **Maggi Michaelson** ve gazeteci **Stefan Haddberg** de yola çıkıyor.

Stockholm'den kalkan İskandinav Hava yolları uçağı Kopenhag'a uğruyor ve kendilerini yolcu edenlerin alkışları arasında Bakıye Beria Onger ve damadı Haluk Tan İpekçi, İstanbul'a giden kafileye dahil oluyor.

Frankfurt Havalanı'nda ise Yüksel Selek, Murat Tokmak ve Turhan Ata uçak saatinden önce bir basın toplantısı düzenliyor ve gidiş nedenlerini anlatıyor. Frankfurt'a Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya çok sayıda sevdiği geyyor, çiçekler, çiçekler veriliyor, alkışlar, alkışlar bitmek bilmiyordu. Selek, Tokmak ve Ata ile birlikte uçağa Baden Württemberg eyaleti parlamenterlerinden SPD'li **Eberhart Lorenz**, Yeşillerden **Rose Marie Glazer**, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Avrupa Komitesi Sekreteri **Courbe Jan Francoise** ve gazeteci **Lachenol Christian** biniyor.

Bu arada, RTL Televizyonu

Star'dan Roger Trask ve BBC'nin 7 kişilik bir heyet bulunuyor. Uçak havalanıyor... Aynı saatlerde Stockholm Havaalanı başka bir ana baba gününü yaşıyor. **Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın**'i yolcu etmeye gelenlerin coşkusu, heyecanı Londra'da Bostancı'yı, Kopenhag'da Onger ve İpekçi'yi, Frankfurt'ta Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya gelenlerden farklı değil. İsveç TV'si çekim yapıyor. Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın kucakları çiçeklerle dolu uçağa biniyor. Aydın ve Yalçın'la birlikte Sosyal Demokrat İşçi Partisi Milletvekili **Ulla Brit Abrink** ve VPK Milletvekili **Maggi Michaelson** ve gazeteci **Stefan Haddberg** de yola çıkıyor.

Stockholm'den kalkan İskandinav Hava yolları uçağı Kopenhag'a uğruyor ve kendilerini yolcu edenlerin alkışları arasında Bakıye Beria Onger ve damadı Haluk Tan İpekçi, İstanbul'a giden kafileye dahil oluyor.

Frankfurt Havalanı'nda ise Yüksel Selek, Murat Tokmak ve Turhan Ata uçak saatinden önce bir basın toplantısı düzenliyor ve gidiş nedenlerini anlatıyor. Frankfurt'a Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya çok sayıda sevdiği geyyor, çiçekler, çiçekler veriliyor, alkışlar, alkışlar bitmek bilmiyordu. Selek, Tokmak ve Ata ile birlikte uçağa Baden Württemberg eyaleti parlamenterlerinden SPD'li **Eberhart Lorenz**, Yeşillerden **Rose Marie Glazer**, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Avrupa Komitesi Sekreteri **Courbe Jan Francoise** ve gazeteci **Lachenol Christian** biniyor.

Stockholm'den kalkan İskandinav Hava yolları uçağı Kopenhag'a uğruyor ve kendilerini yolcu edenlerin alkışları arasında Bakıye Beria Onger ve damadı Haluk Tan İpekçi, İstanbul'a giden kafileye dahil oluyor.

Frankfurt Havalanı'nda ise Yüksel Selek, Murat Tokmak ve Turhan Ata uçak saatinden önce bir basın toplantısı düzenliyor ve gidiş nedenlerini anlatıyor. Frankfurt'a Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya çok sayıda sevdiği geyyor, çiçekler, çiçekler veriliyor, alkışlar, alkışlar bitmek bilmiyordu. Selek, Tokmak ve Ata ile birlikte uçağa Baden Württemberg eyaleti parlamenterlerinden SPD'li **Eberhart Lorenz**, Yeşillerden **Rose Marie Glazer**, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Avrupa Komitesi Sekreteri **Courbe Jan Francoise** ve gazeteci **Lachenol Christian** biniyor.

Star'dan Roger Trask ve BBC'nin 7 kişilik bir heyet bulunuyor. Uçak havalanıyor... Aynı saatlerde Stockholm Havaalanı başka bir ana baba gününü yaşıyor. **Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın**'i yolcu etmeye gelenlerin coşkusu, heyecanı Londra'da Bostancı'yı, Kopenhag'da Onger ve İpekçi'yi, Frankfurt'ta Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya gelenlerden farklı değil. İsveç TV'si çekim yapıyor. Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın kucakları çiçeklerle dolu uçağa biniyor. Aydın ve Yalçın'la birlikte Sosyal Demokrat İşçi Partisi Milletvekili **Ulla Brit Abrink** ve VPK Milletvekili **Maggi Michaelson** ve gazeteci **Stefan Haddberg** de yola çıkıyor.

Stockholm'den kalkan İskandinav Hava yolları uçağı Kopenhag'a uğruyor ve kendilerini yolcu edenlerin alkışları arasında Bakıye Beria Onger ve damadı Haluk Tan İpekçi, İstanbul'a giden kafileye dahil oluyor.

Frankfurt Havalanı'nda ise Yüksel Selek, Murat Tokmak ve Turhan Ata uçak saatinden önce bir basın toplantısı düzenliyor ve gidiş nedenlerini anlatıyor. Frankfurt'a Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya çok sayıda sevdiği geyyor, çiçekler, çiçekler veriliyor, alkışlar, alkışlar bitmek bilmiyordu. Selek, Tokmak ve Ata ile birlikte uçağa Baden Württemberg eyaleti parlamenterlerinden SPD'li **Eberhart Lorenz**, Yeşillerden **Rose Marie Glazer**, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Avrupa Komitesi Sekreteri **Courbe Jan Francoise** ve gazeteci **Lachenol Christian** biniyor.

Stockholm'den kalkan İskandinav Hava yolları uçağı Kopenhag'a uğruyor ve kendilerini yolcu edenlerin alkışları arasında Bakıye Beria Onger ve damadı Haluk Tan İpekçi, İstanbul'a giden kafileye dahil oluyor.

Frankfurt Havalanı'nda ise Yüksel Selek, Murat Tokmak ve Turhan Ata uçak saatinden önce bir basın toplantısı düzenliyor ve gidiş nedenlerini anlatıyor. Frankfurt'a Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya çok sayıda sevdiği geyyor, çiçekler, çiçekler veriliyor, alkışlar, alkışlar bitmek bilmiyordu. Selek, Tokmak ve Ata ile birlikte uçağa Baden Württemberg eyaleti parlamenterlerinden SPD'li **Eberhart Lorenz**, Yeşillerden **Rose Marie Glazer**, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Avrupa Komitesi Sekreteri **Courbe Jan Francoise** ve gazeteci **Lachenol Christian** biniyor.

Star'dan Roger Trask ve BBC'nin 7 kişilik bir heyet bulunuyor. Uçak havalanıyor... Aynı saatlerde Stockholm Havaalanı başka bir ana baba gününü yaşıyor. **Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın**'i yolcu etmeye gelenlerin coşkusu, heyecanı Londra'da Bostancı'yı, Kopenhag'da Onger ve İpekçi'yi, Frankfurt'ta Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya gelenlerden farklı değil. İsveç TV'si çekim yapıyor. Ekrem Aydın ve Nurettin Yalçın kucakları çiçeklerle dolu uçağa biniyor. Aydın ve Yalçın'la birlikte Sosyal Demokrat İşçi Partisi Milletvekili **Ulla Brit Abrink** ve VPK Milletvekili **Maggi Michaelson** ve gazeteci **Stefan Haddberg** de yola çıkıyor.

Stockholm'den kalkan İskandinav Hava yolları uçağı Kopenhag'a uğruyor ve kendilerini yolcu edenlerin alkışları arasında Bakıye Beria Onger ve damadı Haluk Tan İpekçi, İstanbul'a giden kafileye dahil oluyor.

Frankfurt Havalanı'nda ise Yüksel Selek, Murat Tokmak ve Turhan Ata uçak saatinden önce bir basın toplantısı düzenliyor ve gidiş nedenlerini anlatıyor. Frankfurt'a Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya çok sayıda sevdiği geyyor, çiçekler, çiçekler veriliyor, alkışlar, alkışlar bitmek bilmiyordu. Selek, Tokmak ve Ata ile birlikte uçağa Baden Württemberg eyaleti parlamenterlerinden SPD'li **Eberhart Lorenz**, Yeşillerden **Rose Marie Glazer**, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Avrupa Komitesi Sekreteri **Courbe Jan Francoise** ve gazeteci **Lachenol Christian** biniyor.

Stockholm'den kalkan İskandinav Hava yolları uçağı Kopenhag'a uğruyor ve kendilerini yolcu edenlerin alkışları arasında Bakıye Beria Onger ve damadı Haluk Tan İpekçi, İstanbul'a giden kafileye dahil oluyor.

Frankfurt Havalanı'nda ise Yüksel Selek, Murat Tokmak ve Turhan Ata uçak saatinden önce bir basın toplantısı düzenliyor ve gidiş nedenlerini anlatıyor. Frankfurt'a Selek, Tokmak ve Ata'yı uğurlamaya çok sayıda sevdiği geyyor, çiçekler, çiçekler veriliyor, alkışlar, alkışlar bitmek bilmiyordu. Selek, Tokmak ve Ata ile birlikte uçağa Baden Württemberg eyaleti parlamenterlerinden SPD'li **Eberhart Lorenz**, Yeşillerden **Rose Marie Glazer**, Dünya Sendikalar Federasyonu'nun Avrupa Komitesi Sekreteri **Courbe Jan Francoise** ve gazeteci **Lachenol Christian** biniyor.

Yüksel Selek

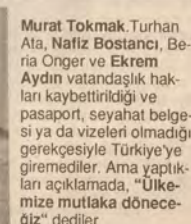

Nurettin Yalçın

Haluk T.İpekçi

Yurtlarına -şimdilik- giremediler

Murat Tokmak, Turhan Ata, Nafiz Bostancı, Beria Onger ve Ekrem Aydın vatandaşlık hakları kaybettirildiği ve pasaport, seyahat belgesi ya da vizeleri olmadığı gerekçesiyle Türkiye'ye giremediler. Ama yaptıkları açıklamada, **"Ülkemize mutlaka döneceğiz"** dediler.

Yabancıların arabalarının sigorta edilmesini engelleyen belge elimize geçti

KISA-KISA-KISA-KISA-KISA-KISA

Yalçın Küçük ve Bilgesu Erenus Stuttgart'taydı

Mete PARLAR bildiriyor

Toplumsal Kurtuluş Dergisi Stuttgart temsilciliğinin düzenlediği, "1998'lerde Dünya ve Türkiye" konulu konferans ve Bilgesu Erenus'un da katıldığı müzik şöleni, 25 Kasım'da Stuttgart'ta yapıldı.

150 kadar izleyicinin katıldığı toplantıda, Toplumsal Kurtuluş Dergisi'nin Federal Almanya sorumlusu Haluk Yurtsever'in konuşmasından sonra müzik şöleni yapıldı. Bu bölümde, "Halay" halk oyunları ekibi, Ozan Seyit ve Grup Folk-Tel'den sonra sahnedeydi. Umud ve direniş türkülleriyle yerini alan sanatçı Bilgesu Erenus'un söylediği Türkçe, Kürtçe, Ermenice ve İbranice türküler büyük ilgi topladı.

Müzik şöleninden sonra, Haluk Yurtsever'in yönettiği konferansta, Prof. Dr. Yalçın Küçük, Türkiye'deki politik gelişmelerin bilimsel bir analizi yaparken, Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerdeki durumun da bir değerlendirmesi yaptı. Türküyle devrimcilerin önlerindeki görevin, sorunlara kendi ülkeleri somutunda yeni çözümlerle yaklaşma zorunluluğu olduğunu söyleyen Küçük, Türkiye Kürtistan'ındaki mücadeleyi desteklediğini, teslimiyetçi ve uzlaşmacı tavırlara karşı olduğunu sözlerine ekledi.

Demirel'in şahsında demokrasi kahrını yaratma, sahte demokrasi kahramanlarına umut bağlama tavrına da mahkum ettiğini, belirlen Küçük, legal komünist partisi kurma girişiminin, Marksist-Leninist ilkelerden taviz vermek olduğunu ileri sürerek, sert bir biçimde eleştirdi.

Nihat Behram ile şiirli saatler

Ulm Halkevi tarafından davet edilen Nihat Behram, 27 Kasım'da 100'e yakın izleyicinin katıldığı toplantıda, şiirlerinden örnekler vererek, Yılmaz Gülsen'in ölümünden 6 hafta kadar önce yapılmış bir röportajı da içeren, Gülsen'in dünya görüşünü ve sanatını anlatan bir video filmi de gösterdi.

Toplantının tartışma bölümünde, bir aydın olarak ülkesindeki özgürlük mücadelesinde üzerine düşenleri yapmaya çalıştığını anlatan Behram, artık görüşleri farklı da olsa, ileri-devrimci kimselerin birbirlerine daha duyarlı yaklaşmaya başlamalarını kendisinin sevindirdiğini belirtti. Bir soru üzerine, ülkede yasal takatımsı kalmayanların geri dönmelerini normal karşıladığını, ama bir Yaşar Kemal veya Zülfü Livaneli gibi dönüşlerinin bedelini suskunlukla ödememelerini dilediğini söyleyerek, Sargın ve Kutlu'nun ülkeye uzlaşmacı tavırlarla döndüklerini savunan görüşlere de karşı çıktığını, bunu kabul etmediğini sözlerine ekledi.

İsviçre'de yabancı düşmanlığı ve ırkçılığa karşı şenlik

Salih ÇETİL bildiriyor

Cenevre'de, 26 Kasım'da ikibini aşkın kişinin katıldığı, yabancı düşmanlığı ve ırkçılığa protesto eden bir miting yapıldı. Türküellerin de, cezaevleriyle devam eden açık görüşleriyle dayanışması, işkencelerin son bulmasını ve genel af istemini öne çıkaran katıldığı miting bir yürüyüşün arkasından, İsviçre'de yaşayan yabancıların halkoyunu ve müziklerini sergilediği bir geceyle sona erdi.

Dayaktan, küfürden ve kötü bir evlilikten kurtulan Nezihe Dursun, tek karı evlenmek istemiyor. "En kötü koca değilim."

İŞTE BELGE

Soner GÜRLER

Federal Almanya'daki sigorta şirketlerinin, yabancılar için ayrı bir otomobil sigortası tarifesini uygulaması istemleri, ilgili mahkeme tarafından kabul edilmeyince, bazı sigorta şirketleri yayınladıkları iç yönetmeliklerle, yabancıların otomobillerini kendilerine sigorta ettirmelerini engellemek için önlemler almaya başladılar. Uzun zamandır, bir çok sigorta şirketinin benzeri uygulamalar içerisinde oldukları bilinmekte, fakat doküman olarak bu iç yönetmeliklere geçmemekteydi.

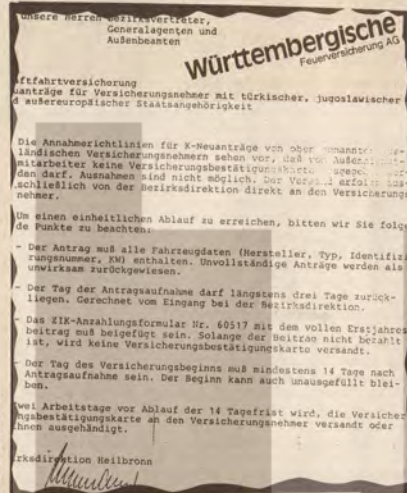
Württembergische Feuerversicherung'un Heilbronn Bölge Merkezini, Stuttgart Eyalet Merkezine yayınladığı bir genelleme kararıyla bir birimlerine gönderdiği yazı, ilk olarak gazetemizin eline geçti. Württembergische Feuerversicherung'un elimize geçen yazısına dayanarak, sigorta şirketinin önce Heilbronn Bölge, sonra da Stuttgart Eyalet Merkezini arayarak gerekçesini sorduk. Stuttgart Eyalet Merkezini bize verdiği bilgi hayli ilginç.

"Yabancılar otomobil sigorta şirketleri için riskizolo bir kesimdir. Önce, yabancıların daha yüksek ücretle sigorta edilmesini önlemek için aradık. Ancak böyle, yüksek olan kaza oranının, bize getirdiği mali yükümlülüğün üstesinden gelebiliriz. Fakat çeşitli gerekçelerle bu istemimiz mahkeme tarafından kabul edilmedi. Biz de, yabancıların sigorta şirketimizle gelmelerini

Württembergische Feuerversicherung isimli sigorta şirketi yayınladığı bir iç duyuru ile, kendisine bağlı tüm sigorta temsilcilerinin Türkiye, Yugoslavya ve Avrupa dışı diğer ülkelerden gelenlerin arabalarını sigorta ederken, caydırıcı engeller koymasını istedi. Bu ülkelerden gelen arabaların sürücülerini sigorta şirketince "istenmeyenler" ilan ediliyor.

engellemek için, sizin zorluk diye isimlendirilmiş engelleri getirdik." dedi şirketin yetkilisi. Kendisine, bu engelin sonuçta yabancı düşmanlığı demek olduğunu hatırlatınca da bizi, "Siz nasıl isimlendirirsiniz bilemem, fakat öyle diyorsanız öyle olsun, bizim için önemli olan, çıkardığımız zorluk karşısında yabancıların şirketimize gelmeyecekleri. Böylece şirketimizdeki yabancıların da sayısını azaltacağız" diye düşünüyoruz." diye yanıtladı.

Württembergische Feuerversicherung, hiç şüphesiz böylesine bir denemeye girmiş ilk sigorta şirketi değil. Fakat yabancıların konusundaki görüşlerinin, yazılı olarak elimize geçtiği sigorta şirketi. Yine Württembergische Feuerversicherung, bu genelinen ya-

bancı düşmanlığı olarak nitelendirilmesini dahi gözüne anı ile sigorta şirketi.

Bu iç yönetmelik ne anlama geliyor?

Bu genelleme, Türkiye, Yugoslavya ve Avrupa dışı diğer ülkelerin vatandaşlarını taşıyan arabaların sürücülerine, arabaların trafikte çıkması için gerekli olan ve Doppelkarte diye adlandırılan sigorta belgesinin hemen verilmesini istemektedir. Söz edilen yabancılar, arabalarını aldıkları sonra, önce sigorta şirketi ile temasa geçecekler. İlgili sigorta polise diğer kişisi dolduracak. İlk bir senelik sigorta tu-

tarını hemen ödeyecek, ondan sonra da, evlerinde iki hafta sigortanın kendilerine gönderileceği Doppelkarteyi bekleyecekler. İlk bir senelik sigorta tutarını hemen ödemiş olmaları karşın sigorta, dilekçe tarihinden en erken iki hafta sonra başlayacak. Evet, genelleme yazanlar aynen böyle.

Hıçkimse, trafikte yeni almak istediği aracını iki hafta plakasız olarak kapısının önünde bekletmeyeceği için de, Württembergische Feuerversicherung'a gitmeyecek ve sigorta şirketi parazit olarak görülen yabancı otomobil sürücülerinden boy-

lece kurtulmuş olacak.

Ayrıca, polise dilekçesinin verildiği günün itibaren ilk bir senelik ücretin peşin olarak ödenmiş olması şartı da bir başka engel.

Yabancı düşmanlığını körükleyen belgeleri karşı ilk girişimler yapıyor

Olayın farkına vararak, gerekli ilk girişimlerde bulunan Heilbronn Türkistan Bürosu, ADAC, ACE gibi vatandaşlarımızın da üye oldukları otomobil kulüpleri ile Tüketiciler Derneği'nin hareketle geçirdiğini ve ayrıca merkezi Berlin'de olan Sigorta Denetleme Dairesi'nin bilgilendirildiğini ve sözü edilen genelinen geri alınmasını istendiğini açıkladı.

Heilbronn bölgesindeki bazı vatandaşlarımız, "ulusal benliklerinin hakarete maruz kaldığını, gerekçesi ile savcılığa başvuran yollarını arayarak, sigorta şirketine tazminat istemi ile dava açılmasına çalışıyorlar.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının çıkarılmasını söz konusu olduğu, onların uluslararası benliklerinin küçük düşürüldüğü böylesine bir girişime konsolosluklarımızın sessiz kalması da bir hayli ilginç.

Württembergische Feuerversicherung'un iç işleyiş için yayınladığı ve şimdiki kamuoyunun da gördüğü bu genelinen üzerine gidilmesi kaçınılmaz olarak kendini dayatıyor. Eğer bugün bu sigorta şirketinin uygulamasına karşı girişime geçilemez, yakın bir gelecekte, Federal Almanya'da yaşayan yabancıların otomobillerini sigorta edecek hiçbir şirket bulamayacağız.

Kadın sorunu Duisburg'da tartışılacak

Nisan ayı içinde Bonn'da Avrupa'nın değişik ülkelerinden ve Türkiye'den gelen kadınların da katılımıyla gerçekleştirilen Türkiye Kadınlar Toplantısı'nda oluşturulan komisyon, geniş katılımlı ikinci toplantısını, 28-29 Ocak tarihlerinde Duisburg'da yapacağını açıkladı. İkinci günün maddesi etrafında

Kocasından ayrılmış, bir kadın 4 çocukla nasıl ayakta kalabildi ? Diliuba YENEN

"Çocuklarımla mutluymuz"

Nezihe Dursun'a 2 sene önce Türkiye'de bir problemi

yardım istemeye gelmişti. Derken aradan iki yıl geçti. Ne-

bişey için Kadınlar Evine git-

tim. Nezihe Dursun, tek karı evlenmek istemiyor. "En kötü koca değilim."

Ocak kitalerinde Duisburg-Nezihe Dursun'a bir problemi çözebilmek için geldiğinde tanışmıştık. Ben hukukî konularda, gelen vatandaşlara yardımcı olmaya çalışıyordum. Nezihe, yanında küçük kızları çekinerek geldi. Ve bana göre akıllara durgunluk veren macerasını, soğukkanlı bir şekilde anlattı.

Duisburg- Wedau'da, **Jugendherberge, Kahlweg 148 e, 4100 Duisburg 26** adresinde yapılacak olan toplantıya ilgi duyan veya katılmak isteyenlerin, **en geç 10 Ocak tarihine kadar, aşağıdaki adrese müracaat etmeleri gerekiyor.** İrtibat adresi: **Günay Şakar, Vinningrabenstr.16, 4130 Moers 1.** Telefon: 02841-36572. FAX dışındakiler için tel: 0049/2841-36572.

Batı Berlin'de Kürt mültecilerle dayanışma gecesi yapıldı

İrtan AYDEMİR bildiriyor

Batı Berlin Spandau'da, kadınlar arasında çalışan **Hinbun**, 27 Kasım'da, Türkiye'ye sığınan Kürt mültecilerle dayanışma amacıyla bir gece düzenledi. Luherkirche'de yapılan dayanışma gecesine 1000'in üzerinde izleyici katıldı. Gecede Hinbun adına konuşan **Aso Ağace**, halen cadırlarda yaşayan mültecilerin durumlarıyla ilgili bilgi vererek, soğuktan özellikle çocukların ve yaşlıların ölümlerini, olayın artık bir insanlık sorunu haline geldiğini belirterek, Avrupa'da hiçbir kasıksız beklemeyen bu insanlarla dayanışmalarını esirgemeyen sanatçılara, kiliselere ve Spandau sakinlerine teşekkür etti.

Dayanışma gecesinde ayrıca, kilisenin papazı **Peter Kranz** ve belediye görevlisi **Elena Müller** de, dayanışmanın önemini dile getiren birer konuşma yaptılar.

Fekiye Teyra, Şivan, Demokrat ve Grup Dilan, Emekçi ve Balaban grubunun katıldığı dayanışma gecesinde, ayrıca Hinbun'un genç kızları da halkoyunlarından örnekler sergilediler.

Nezihe Dursun'a 2 sene önce Türkiye'den bir problemi çözebilmek için geldiğinde tanışmıştık. Ben hukukî konularda, gelen vatandaşlara yardımcı olmaya çalışıyordum. Nezihe, yanında küçük kızları çekinerek geldi. Ve bana göre akıllara durgunluk veren macerasını, soğukkanlı bir şekilde anlattı.

Nezihe, ailesi tarafından aracısının oğluyla istemediği halde evlendirilmiş, bir süre sonra eşinin ardından Federal Almanya'ya gelmişti. Dayak, ıçme ve horlanmayla geçen yıllar ve iki oğlan iki kız çocukları olduktan sonra, bir gün kocası Nezihe'ye "seni artık istemiyorum" deyivermiş ve çocuklarla beraber onu köye, babasının yanına göndermişti. Aslında Türkiye'de bir evli vardı. Ama kocası onu oradan da kovmuştu. Nezihe, "Bilirsiniz, bizde gelenekler katıdır. Babam, ben kocana yalnız seni verdim, çocuklarımla alamam dedi. Çocuklarımdan ayrılmak zorunda kaldım. Bu bana çok ağır geldi. Onlardan ayrı kalmaya ancak iki ay dayanabildim. Aklıma, ne olursa olsun, kim ne derse desin çocuklarımla beraber olmayı koymuştum. Küçük kızlarımla babalarının evinden kaçarak yanıma aldım. Dönüşüm garantilenince de, en son bebeğimi yanıma aldım. Kızım o zaman 15 aylıktı. 12 yaşındaki oğlum onu kaçırdı. Bir akrabamın yardımıyla buralara geldik işte." diye anlatmaya başladı. O günlerde çok sıkıntıydı. Ve

yalımdan istemeye gelmişti. Derken aradan iki yıl geçti. Nezihe ile tekrar karşılaştık. Değişmişti. Yüzü gülüyor, kendine güveniyordu. "Artık ayaklarım üstünde tek başıma durmayı öğrendim" diyordu. Yabancı bir toplumda dil bilmeden, 4 çocukla bu yaşam kavgasını nasıl sürdürdüğünü Nezihe'nin ağzından öğrenebilmek için onunla yeniden konuştum.

- Nezihe, tek başına, bu kadar çocuk, dil, iz bilmeden, nasıl geldin buralara?

- Kocamla uzun yıllar Hamburg'da kalmıştım. Biraz buraları biliyordum. Çocuklarım burada okumaya başlamışlardı. Türkiye'de, köyde onlara bir gelecek yoktu. Üstelik Duisburg'da akrabalarım vardı. Bize yardım edebilirlerdi. Ama onların yanın da çok kalamadım. Çocuklarının vakit kaybetmeden okula başlamaları lazımdı. Polise bildirim yapı-

- Nezihe, tek başına, bu kadar çocuk, dil, iz bilmeden, nasıl geldin buralara?

- Kocamla uzun yıllar Hamburg'da kalmıştım. Biraz buraları biliyordum. Çocuklarım burada okumaya başlamışlardı. Türkiye'de, köyde onlara bir gelecek yoktu. Üstelik Duisburg'da akrabalarım vardı. Bize yardım edebilirlerdi. Ama onların yanın da çok kalamadım. Çocuklarının vakit kaybetmeden okula başlamaları lazımdı. Polise bildirim yapı-

lan Nezihe Dursun, tekrar evlenmek istemiyor: "En kötü koşullar bile, geçirdiğim evlilikten ve böyle bir adamla birlikte olmaktan iyidir"

Nezihe, bize fotoğrafını vermek istemedi. Yanda ve aşağıda, şimdi öğrenci olan küçük kızları...

di.

- Kadinevi'ne gitmek nereden aklına geldi?

- Bana bu aklı Türkdanış Hüsrân hanım verdi. Üç ay kaldım Kadinevinde. Çocuklarımla okula verdim. Sosyal dairenin yardımıyla bir ev tuttum. Ama sınır dışı edilmem için çalışmam lazımdı. Bu yüzden istasyonda bir temizlik işi buldum. Daha önce hiç çalışmamıştım. Şimdi artık oturma hakkı da kazandım.

- Akrabalarından, aileden, komşularından kocasından ayrılmış bir kadın olarak hiç baskı gördün mü?

- Akrabalarım beni tekrar evlendirmek istediler. Bir kadın yalnız yaşamamalı diyorlardı. Ayrıca onların evinde kaldığım süre benden para da aldılar. Onlarla anlaşamadım. Akrabalarımın koptum. Yeniden evlenmek istemiyordum. 38 yaşındaydım. Çocuklarımla bana, benim onlara ihtiyacım var. Şimdi çok memnunum.

- İki yetişkin erkek çocuk iki küçük kız. Bunlarla ilgilenmek zor olmuyor mu ?

- Çocuklarımla iyi yetiştirdim. Büyük oğlum 18 yaşında, çalışıyor. Evin içinde çok olumlu bir yaşamımız var. Babaları varken, dayak, küfür, kötü söz eksik değildi. Baskı altında kötü yetişecekti çocuklarım. Şimdi sakiniz, huzurluyuz. Evimizde kavga küfür yok. Çocuklarla çok iyi anlaşıyoruz. Benim ne kadar zor koşullarda onları yetiştirdiğimin bilincinde hepsi. Bana her şeylerini anlatırlar. Ben de aklımla yettiğince onlara yol gösteririm. Özellikle büyük oğlum bana karşı çok saygılıdır.

- Geleceğe yönelik neler düşünüyorsunuz?

- Çocuklarımla en iyi şekilde eğitmek istiyorum. Kötü bir evlilik geçirdim. Tekrar evlenmeyi istemiyorum. 4 çocuk büyütme kolay değil tabi. Temizlik işi ağır. Çok yoruluyorum ama, çocuklarımla akşam biraraya geldikimizde ne yorgunluk duyuyorum ne de yalnızlık. Beraber mutluyuz. Ve diyorum ki, benim için şimdi en kötü koşullar bile, geçirdiğim evlilikten ve böyle bir adamla birlikte olmaktan daha iyidir.

Maden ve Enerji İşçileri Sendikası İGBE'nin genel kurulunda yabancılardan haklarını korumak için önemli kararlar alındı

Yerel seçim hakkı verilsin

Federal Almanya'da Türkiye- li işçilerin de 'yresi' oldukları, **Maden ve Enerji İşçileri Sendikası İGBE'nin** 14. Kurultayı, 21-25 Kasım tarihleri arasında Dortmund'da yapıldı. Toplam 300 delegenin katıldığı kurultayın 9 delegesi yabancydı.

Kurultayda yabancılardan yakından ilgilendiren şu kararlar alındı:

1- Genel yönetim Kurulu, DGB aracılığıyla federal hükümet ve diğer bütün siyasi kuruluşlar düzeyinde, ailesi Türkiye'de olan, Türkiye işçileri için uygulanan vergi sınıflandır-

İGBE Genel Kurulunda, federal hükümet ve siyasi kuruluşlar düzeyinde, Türkiye- li işçilerin yerel seçim hakkı, oturum hakkı, aile birleşimi, vize sorununun çözümü, ikinci kuşağın Alman vatandaşlığına geçmelerinin kolaylaştırılması doğrultusunda girişimlerde bulunulması kararı alındı

masının eski durumuna dönüştürülmesi için gereken girişimlerde bulunmak üzere görevlendirilir.

2- Genel Yönetim Kurulu, bütün siyasi partiler düzeyinde, FAC'nin bütün eyaletlerinde beş yıllık oturmadan sonra yabancı işçilere yerel seçim hakkı verilmesi doğrultusunda girişimlerde bulunmakla görevlendirilir.

3- Genel Yönetim Kurulu, DGB yardımıyla, parlamentoda öngörülen değişikliğin burada yaşayan yabancılardan oluşan köleleşme getirmemesi konusunda girişimde bulunması için görevlendirilir. Söz konusu yasa değişikliği şu yenilikleri getirecektir:

- Beş yıl oturmadan sonra oturum hakkı verilmesi,

- Eşler ve çocuklar için kişisel oturum statüsünün getirilmesi

- İşsizlik ve sosyal yardım almanın yurtdışı edilmeye neden oluşturmaması,

- FAC'de yaşayan yabancı işçilerin ülkelerindeki eş ve çocuklarının köşulsüz olarak yanlarına getirebilmeleri,

- Parasal ve bürokratik engellerin kaldırılmasıyla, ikin-

ci kuşaktan yabancılardan Alman vatandaşlığına girme işlemlerinin kolaylaştırılması,

3- Genel Yönetim Kurulu, FAC hükümeti ve Avrupa Parlamentosu düzeyinde, FAC'de yaşayan Türküler için Ortak Pazar ülkeleri tarafından konulan vizenin kaldırılmasına yönelik çalışmalar yapmak üzere görevlendirilir.

Kurultaya katılan yabancı ve yerli delegeler bütün bu kararların yaşama geçirilmesi için sendikalar içinde daha aktif çalışmaları gerektiği konusunda birleştiler.

Recklinghausen'de, kongreden sonra yapılan sohbetten bir maden işçisinin izlenimleri

Sohbet sonrası

Biz Türkiye insanı nedense sohbeti çok severiz. Hele sohbet bir kuyulaştı mı, sorma gitsin. Kimimiz başba- kan olur ölüye düzeltir, kimimiz de bol bol kanun çıkartır. Bir dizi soru- larımız, derlinlerimize rağmen sohbet arasin- da şaka yapmayı, gülmeyi yine de beceri- riz.

İşte geçen gün yine böyle bir soh- bete katıldım. Konu döndü doğu sendikaya geldi. Katılanlar çok maden işçisiydi. Başladık sendikamız İGBE'nin iyiliğinden, kötlüğünden dem vurmaya. Derken içimizden bir, 'yahu arkadaşlar, ben bu sendikaya tam 10 yıldır her ay 25 mark ödüyorum, yabancılardan için bir şey yaptığını görmedim, bana da bir faydası dokunmadı' deyiverdi.

Bellirli bir sessizlikten sonra, bir başka arkadaş, sendikaya başından geçen işi ka- zası nedeniyle yaşadığını ve sendi- kanın kendisine yardımcı olup sorunu çözdüğünü söylerken, bir diğeri ücret gru- bunun düşürülmesi için yaşadığını, sendikanın kendisine yardımcı ola- madığını belirtti. Burada yardımcı ola- mayanın işyerindeki işçi temsilcisi mi, yok- sa sendika şubesi mi olduğunu çok araştırdık da bulamadık, zira arkadaş kendi de bilmiyordu.

Diğer yanda, sendikaya 10 yıldır aidat ödeyen arkadaşın, yerli sendika şube- sinin nerede olduğunu bildiği yine bu so- hbet sırasında ortaya çıktı. İçimden, 'be- arkadaş sendikadan 10 yıldır üyesisin, da- ha yerini bilmiyorsun, ne yaptığını nasıl bileceksin?' demek geçti, fakat kendisini kıranım diye söyleyemedim.

Sohbet sırasında ortaya şu çıktı: Hepimiz

Sohbete katılan arkadaşlar arasında araştırdık, bulmaya katılan bir kişi çıktı aramızdan.

Sohbet esnasında da sordum, şimdi de soruyorum: Mahalli grup toplantılarına katılmayan nereden bilecek sendikamız İGBE'nin yabancılardan için neler yaptığını? Sendikamızın 'Birlik' isimli gazetesi oku- mayan nasıl öğrenecek bu çalışmaları? Ama sohbetler sırasında bol bol atıyor, tu- tuyoruz.

Sohbete benim de katkım olsun diye şu sözleri de ekledim: 'Peki 14. İGBE Kurul- tayı'nın yabancılardan ilgili kararını öğren- dik, peki bunlar nasıl hayata geçecek? Uygulanması için bizlerin katkısı ve taban çalış- maları gerek- mez mi? Tek

tek hepimizin bütün bunlara katkısı ne olacaktır?

Sohbet biterken şu sonuçta birleşiyor- duk: Sendikamıza aidat ödenen bir sigorta şirketi gibi bakmak yanlışlır. Yanlışlarla, eksikliklerle bu sendika hepimizin malıdır, ona sahip çıkmak yine bizlerin görevidir. Ve bir sendikadan aktifliği, onun tabanının aktifliği ile ölçülür.

Ve yine bir sohbetle buluşmak üzere ayrılmış, kendimizi suçlu gibi hissediyor- duk.

GEW B. Berlin Başkanvekili Safer Çınar'ın Berlin Başkonsolosluğuyla 1985'den beri süren pasaport mücadelesi sonuçlandı

S. Çınar'ın pasaportuna el kondu

✓ Konsolosluk ilk kez 1985'de pasaportu uzatmamakta direndi. Nihayet 1988'de pasaportu el kondu.

✓ Çınar'ın Alman vatandaşlığına geçme istemi- ni T.C. İşçileri Bakanlığı reddetti.

Eğitim ve Bilim Sendikası GEW'nin Batı Berlin Başkan- vekili, DGB'nin Merkez Ya- bancılar Komisyonu üyesi ve Batı Berlin Türk Toplusuna

deden konsolosluk, Türkiye'de hakkında soruşturma oldu- nu, içeriğini öğrenmek için baş- vurulduğunu, sonuç gelinceye dek 6 aylık uzatılacağını be-

yacağını bildirdi. Ertesi gün, Başkonsolos Akın Emreğül, istenirse Türkiye'ye dönüş bel- gesi verilebileceğini açıkladı. Ve girişimler başladı. GEW Genelbaşkanvekili Achim Al- brecht aynı gün büyükelçi mektupla protesto etti. Ayrıca, Alman dışişleri de yazarak durumu anlattı ve Çınar'a yardım olunmasını istedi. Dışişleri bakanlığı 10. Ağustos 88 tarihli yanıtında, TC baş- lantılarını yarımlı olarak

Birleşmiş Milletler Uluslara- rasi İnsan Hakları Birliği Genel Başkanı Eleonore Klujava, Berlin İktisat Yüksekokulu Rektörü Prof. Edgar Uhrek, Alternatif Liste, HBV Berlin Başkanı Manfred Möller, F.Almanya Cum- huriyeti Avukatları Birliği Genel Başkanı Klaus Eschen, konsolo- Engüll, büyükelçi İşçen, Devlet Bakanı Ali Bozer ve çeşitli makamlar nezdinde olayı protesto ettiler.

ARADA BİR

Ümit KOSEÖĞLU

İG Metall'in Yabancılar Konferansı

FEDERAL Almanya (FAC) Metal İşçileri Sendikası İGM'nin ülke çapındaki 2. Yabancılar Konferansı 9-11 Mayıs 89 tarihleri arasında Frankfurt'ta yapılacak. Bu konfe- ransın, yabancılardan sendika içersinde "özgün grup", yani personel grubu olarak kabul edilemesinden sonra sonuç- ları bir anlam kazanması nedeniyle önemi bir kat daha artıyor.

BU önem nereden geliyor?

İGM içindeki kadınlar, gençler, memurlar, el zanaatkarları ve yabancılardan kendilerine özgü grup mensupları arasın- dan seçilen delegelerin katıldığı ve üç yılda bir yapılan bu konferanslar, bu grupları ilgilendiren alanlarda karar alma yetkisine sahiptirler.

ALMAN bu kararlar, sendikaların merkezi yürütme organ- larına uygulamaya yükümlülüğü getirdiği gibi, aynı zamanda, Ekim 89'da yapılacak olan İGM Sendika Kurultayı'na sunu- lacak karar tasarılarına öncülük etmekte, ıskı tutmaktadır. Bu nedenle, 2. Yabancılar Konferansı, gerek sendikalar açısından ve gerekse yabancılardan açısından büyük politik önem taşıyor.

MAYIS 1986'da yapılan 1. Yabancılar konferansına su- nulan 200'den fazla karar tasarısı bunun en açık örneğidir. İster FAC düzeyinde ve isterse uluslararası düzeyde olsun, hiç bir alan yoktur ki, bu konferansa karar tasarısı olarak getirilme olanağı olmasın.

* **ULUSLARARASI** dayanışma, birlikte çalışma, birlikte yaşama ve birlikte mücadele" sloganı altında yapılacak 2. Yabancılar Konferansı, İGM'nin 159 şubesi düzeyinde, **Şube Yabancılar Komisyonlarında seçilecek delegeler** katılacak. Sayılan 2000 aşkın bu delegeler, 3 gün süreyle İGM'nin yabancılar politikasını tartışıp, biçimlendirecek ve belirlenecekler.

16 OCAK 1989 tarihine kadar şubeleri kanalıyla konferan- sa ulaştırılacak karar tasarılarını konferansa karara bağ- layacaklar. Sendikaların yabancılardan politikasını yönlendir- cek ve söz sahibi olacaklar.

ŞÜBELEDERKİ, bölgeledeki yabancılar komisyonları içinde çalışan yabancı sendika aktivistleri çalışmaları uzun zamandır süren 2. Yabancılar Konferansına hazırlanıyor. Görevlerindeki tartışılmalarda konferans konusunda yo- ğunlaşıyorlar. Bu tartışmaların sonuçlarından çıkarak karar tasarıları hazırlıyorlar. Aktif arkadaşlarını konferansa deleğe seçiyorlar. Onlara sözümlüz yok.

BEN bu yazımı, üyesi olduğu sendikasının günümüzdeki ve gelecekteki çalışma ve eylemlerinden habersiz politik mücadele veren sendika. "Aktivistlerine" armağan ediyor.

KONFERANS

İSLAMIN KADINA BAKIŞI VE ÇAĞIMIZ

Prof. Server Tanilli

Yer: Fabrik "Vorderhaus"

Habsburgerstr. 9,

7800 Freiburg

Saat: 14.00

Tarih: 18 Aralık 1988

leri sırasında ortaya çıktı. İçimden, 'be-
kâdaş sendikandan 10 yıldır üyesin, da-
ha yerini bilmiyorsun, ne yaptığını nasıl
bileceksin?' demek geçti, fakat kendisini
kırarım diye söyleyemedim.

Sohbet sırasında ortaya şu çıktı: Hepimiz
işimiz düştüğü zaman aramızız sendi-
kamızı, diğer zamanlar hiç ama hiç ilgilen-
memişiz. Sendikamızın mahalli grupları
vardır, buralarda yerel sorunlara bakılır.

Batı Berlin Türk Topluğu 2. Başkanı Safer Çınar

SENDİKACI GÖZÜYLE

Tekeller, silahlanma ve işyerlerinin akıbeti

İşbaşına geldiğinden buyana, eli çalı-
şanların cebinden çıkmayan Bonn
hükümeti, sosyal, ekonomik ve politik
alandaki kazanılmış hakları kırarak tek-
lere daha serbest hareket olanağı sağlı-
yor. Milyarları "süspansiyon" ya da teşvik
etme adı altında tekellerin kasasına ak-
tırıyor.

Tekeller yeni işyerlerine yatırım yapa-
cağına, varolan işyerlerini rasyonelleştiri-
p yokediyorlar. Sermaye hızla bir yöne
kayıyor. O da silahlanma.

Elektronik sanayi merkezi olarak bi-
lilen Baviera eyaleti, silah sanayii mer-
kezi haline geldi. Sivil üretim birimleri bir
bir kapanır, yurdışında taşınırlar, dev te-
kellerin bu alana istihlal yönelmeleri so-
nucu silah endüstrisi giderek büyüyor.

Geçmişte, Federal Almanya'daki silah
sanayisinin merkezi Ruhr bölgesiydi.
Bugün ise, silah tüccarlarının kalbi Bava-
yera'da atıyor. Askeri ihtiyaçların büyük
bir kısmı Münih ve çevresindeki firmalar-
ca karşılanıyor. (1984'de yüzde 37)

Münih ve çevresinde silah üreten fir-
maların başını şu isimler çekiyor: **Sie-
mens, MBB, Kraus Maffel, MTU, Dornier,
Man, Rohde ve Schwarz**. Adı geçen
firmaların kendilerine ait, milyonlarca
marklık harcamayı gerektiren, yeni "silah
sistemleri" üzerinde çalışan, araştırma ve

deney merkezleri mevcut. Bu merkezler
hükümetin tam desteği ile çalışıyor.

Dev firmalar silah sanayinde kendi
stratejilerini güncelleme amacına bağlı
olarak, ya firmaları satın alıyorlar, ya da
büyük bir hisse payı alarak bu firmalarda
yetki sahibi oluyorlar. **AEG, MTU, Dornier**
firmaları 1985'ten bu yana **Daimler
Benz**'nin mülkiyeti altında. Yine aynı firma,
1988'de **MATRA**'ya ortak oldu. Devlet
sektörü olan **MBB**'ye "devlet garantisi"
alarak ortak olma aşamasında. **Sie-
mens**'in askeri amaçlı üretim yapan ilk iş-
letmesi, **Münih**'e bağlı **Unterschleiss-
heim**'de bulunuyor. Elektronik sanayinin
devi **Siemens**, 1977'de **MBB**'deki hissesini
iki katına çıkardı. İşletmelerinde olup
biteni gözleyebilemek için, yine gizli yollar-
dan, işe aldığı işçi ve memurlar hakkında
bilgi toplanan **Siemens**, "**Avrupa Savun-
ma İnişiyatifi**"nin (**EVİ**) başını çeken
MBB ve **AEG**'nin yanında yer alıyor.

Daimler Benz ve **Siemens** gibi dev kon-
sernlerinde başka bir isim daha çıkıyor
karşımıza, **Deutsche Bank**. Bu bankanın
Siemens ve **Daimler Benz**'le direkt, **Ali-
anz Sigorta**'sı üzerinden **MBB** ile dolaylı
ilişkisi, **FAC**'nin en büyük bankasının si-
lahlanmada payı olduğunu gösteriyor.
Kohl hükümetinin, Fransa ile "uzay sila-
hlandırması" kapsayan ortaklığı, hükümet
politikası ile tekellerin çıkarlarının tam bir

Eğitim ve Bilim Sendikası
GEW'nin Batı Berlin Başkan-
vekili, **DGB**'nin Merkez Ya-
nıncılar Komisyonu üyesi ve
Batı Berlin Türk Topluğu
(**BTT**) 2. Başkanı **Safer
Çınar**'ın pasaportuna Berlin
Başkonsolosluğu el koydu.

İlk kez 17 Temmuz 1985 tari-
hinde pasaportu uzatmayı red-

duyup içinde olduğunu daha net bir biçim-
de açıklıyor.

Çelik işletmelerinde işyerleri kriz
içinde. Otomobil endüstrisinde işyerleri
sürekli azalıyor. **Siemens** yönetim kurulu
başkanı aylar önce 30 bin işyerinin yok
edileceğini açıkladı. Münih'te gazeteler
Siemens işletmelerinden 4000 işçi ve
memurun yakın gelecekte işten çıkartıla-
cağını yazdı.

İşsizlik, çalışanların sebep olduğu kriz-
lerin sonucu değildir. Kar hırsı ile gözü
dönmüş tekellerin "herşey pahasına" si-
lahlanmaya sanılanlar, onların tam des-
tekçisi Bonn hükümetinin izlediği politi-
kanın boy atar verem otlandı. Krizin, iş-
sizliğin sorumluları, **Daimler Benz, Sie-
mens, Deutsche Bank** ve diğerleridir.
İşyerlerinin yokedilmesine ve işsizliğe
karşı mücadele, silahlanmaya karşı
mücadeleyi de kapsamalıdır. Marke-
zinde işyerlerinin bugünü ve geleceği yer
alan sendik faaliyetinde, barış için müca-
dele güdüme girmektedir. Bazı toplu
sözleşme bölgelerinde, "alternatif üretim"
projeleri üzerinde çalışan, içinde işçi tem-
silcilerinin de yer aldığı komisyonlar ku-
ruldu. Silah üretimine alternatif, "sivil üre-
tim" olanaklarını araştırın bu komisyon-
ların çalışmaları, işyerlerinden destek
görmeye başarılı olabilir.

deden konsolosluk, Türkiye'de
hakkında soruşturma oludu-
nu, içeriğini öğrenmek için baş-
vurulduğunu, sonuç gelinceye
dek 6 aylık uzatılabileceğini be-
lirtti. **Ocak 1986**'da daha yanıtın
gelmediği gerekçesiyle 6 aylık
daha uzatıldı. **Temmuz
1986**'da aynı işlem bir kez daha
gerçekleşti.

Bu arada **Safer Çınar**, Alman
makamlarına, Alman vatan-
daşlığına geçme hakkı elde et-
miş ve izin verilmesi için Türk
konsolosluğuna dilekçeyle
başvurmuştu. Ancak dilekçe,
dosyada bulunan ve içeriği bi-
linmeyen şerh dolayısıyla iş-
leme konulmadı.

Araya Almanlar girdi. **GEW
Genel Başkanı Dr. Dieter Wun-
der**, 19 Ağustos 1986'da Bonn
Büyükelçisi Oktay İşçen'e ya-
ziyla şikayette bulundu. Ortada
hiçbir delil olmaksızın yapılan
keyfi uygulamalar kinadı. Ne ki
bu mektuba hiç yanıt gelmedi.

Bu kez **Safer Çınar**, 25
Ağustos Başkonsolos Taah-
sin Özer'e mektup yazarak
çözüm istedi. Dilekçe kabul edi-
len bu mektupla pasaportu 23
Ocak 87'de tekrar 6 ay uzatıldı
ve Alman vatandaşlığına
geçme dilekçesinin işleme ko-
nularak açıklandı.

15 Haziran 87'de TC İşçileri
Bakanlığı bir yazıyla "Türk va-
tandaşlığını korumak kaydı-
la Alman vatandaşlığına
geçmek istemlinin, güvenlik
açısından sakıncalı bulundu-
ğundan" reddedildiğini bildir-
di.

19 Temmuz 1987'de yanıt
hala gelmediği için bu kez pas-
aportu 1 yıl uzatıldı. 1988'in aynı
tarihinde, başkonsolosluk artık
pasaportun nihayet uzatılma-

Alman dışişleri de yazarak
durumu anlattı ve Çınar'a
yardımcı olmasını istedi.
Dışişleri bakanlığı 10 Ağustos
88 tarihli yanıtında, TC
hükümetinin tasarrufu olması
nedeniyle müdahale edileme-
yeceğini, ancak Çınar'ın
Türkiye'ye gitmemesi yolunda-
ki tavsiyeleri katıldığını belirt-
ti.

Öte yandan, **DGB Berlin Ba-
şkkanı Michael Pagels**, **ÖTV Ber-
lin Başkanı Kurt Lange**, Berlin
Teknik Üniversitesi dekanı **Prof.
Ulrich Steinhilber**, konsolos-
luğa ve Devlet Bakanı Kahve-
ciye yazdıkları 1 Ağustos tarihli
mektuplarında olayı protesto
ettiler.

2,9 milyon üyeli öğretmen örgütü ETUCE'nin kongresinde, Türkiye'deki özgürlüklere ilişkin karar oybirliği ile kabul edildi

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu bünyesinde yer alan ve Av-
rupa öğretmen kuruluşlarının ortak örgütü niteliğindeki **ETUCE**'nin
28-29 Kasım tarihlerinde Lüksemburg'da yapılan Genel Kurul
toplantısında Türkiye'nin durumu tartışıldı ve Türkiye'de insan hak-
ları, sendikal hak ve özgürlüklerle ilgili bir karar oybirliği ile kabul
edildi.

Avrupalı 53 öğretmen örgütüne üye 2,9 milyon öğretmeni temsil
eden ve dünya çapında örgütü üç uluslararası öğretmen kuruluşu-
nun (Dünya Eğitim Meslek Örgütleri Send. **WCOTP**, Uluslararası
Hür Öğretmen Send. **IEFTU**, Dünya Öğretmenler Konf. **WCT**)
bünyesinde yer aldığı **ETUCE**'nin kongresinde ayrıca, eğitim ve
öğretmenlerin sorunlarını izlemek üzere Türkiye'de incelemelerde
bulunan tanıklar da dinlendi.

Kongrede alınan kararda, Türkiye'nin, imzaladığı insan haklarını
içeren anlaşmalara uyması, **TÖB-DER** üzerindeki yasağın kaldırıl-
ması, görevden alınan öğretmenlerin görevlerine iadeleri, öğre-
tmenlere örgütlenme özgürlüğü, yurtdışına çıkmak zorunda kalan
politik mülteci öğretmenlerin serbestçe geri dönüş koşullarının
yürütülmesi, işçence ve insan hakları ihallerinin sona ermesi, en-
geliği talepleri yer alıyor. Kararda ayrıca, Avrupalıdaki demokrasi
güçleri, Türkiye öğretmenlerini ve örgütleri **TÖB-DER**'i destek-
lemeye de çağırılıyor.

Köln'de toplanan 12 Eylül Rejimine Karşı Uluslararası Mahkeme Türkiye'deki rejimi suçlu buldu

Türkiye sınıfta kaldı

Köln'de 10-11 Aralık tarihinde toplanan, 12 Eylül Rejimine Karşı Uluslararası Mahkeme'de iki gün boyunca, mahkemeye çağrılan yazar, koordinasyon komitesi'nin hazırladığı belgeyi inceleyen, değişik ülkelerden ve çoğunlukla Türk ve Kürtlerden oluşan tanıkları dinleyen jüri üyeleri Türkiye'deki rejimi suçlu buldu.

Yazar Karola Bloch (FAC), Rheinhausen-Krupp işçi temsilcisi Gerd Pfisterer, Hamburg Ekonomi Politik Yüksek Okulu Profesörü Norman Paech, Alman Parlamento'su Yeşil Milletvekili Ellen Oims, Cumhuriyetçi Avukatlar Birliği temsilcisi Barbara Klawitter, Alman sosyal demokrat Partisi milletvekili Monika Ganselthor, 3. Dünya Ülkeleriyle Dayanışma Örgütü ve İnisiyatifleri FAC temsilcisi Susanne Rieger, Avrupa Parlamento'su üyesi Jaf Ubburghs (Belçika), Pan Afrikalı Kongresi (temsilcisi Zoey Mogkadi (G.Afrika), Milli Şeker İşçileri Sendikası delegesi Auke Idzema (Filipinler), Yazar Karam Khella (Mısır), yazar Bahman Nirmund (İran), Tarih bilimcisi Hyrdils Levin (İsvetç), Yunan Parlamento'su üyesi Rula Kalkanmanakis adına tam yetkili İphigenia Vomya, Yunan Sol Partisi'nden George Belavilas, Pasifist Sosyalist Parti Uluslararası sekreteri Joost Legendijk (Hollanda), Yeşil Parti Christin Schickert (İsvetç), Komünist Partisi Hesse Karlsson (İsvetç) tarafından oluşturulan jürinin imzaladığı kararda özetle, 12 Eylül 1980 Askeri Darbesi, Türk ve Kürt haklarını politika ve sosyal haklarına genel bir saldırı olarak değerlendirildi. Kararda, toplumun büyük bir bölümüne ölümüne sebep olarak acı vermiş, politik muhalefeti ezici çoğunluğunu fi-

Uluslararası Mahkeme jürisi tanıkları ve Türkiye'de görüldükleri anlatan delegasyonları dinlerken, sorular da yöneterek, bu konularla ilgili belgeleri istedikler

10-11 Aralık tarihlerinde Köln'de toplanan Uluslararası Mahkeme, 12 Eylül rejimini suçlu bularak, ona karşı mücadeleyi meşru gördüğünü ve desteklediğini açıkladı.

Değişik ülkelerden, bilim adamı, politikacı, yazar, sendikacı ve hukukçulardan oluşan sembolik karakterli Uluslararası Mahkeme, Türkiye için ilk kez toplanıyor.

Mahkeme toplanmadan önce, 12 Eylül sorumlularına kendilerini savunmaları için çağrı yaptı. Ancak yetkililer, mahkemeyi taraflı olduğu gerekçesiyle reddettiler.

zik ve psikolojik olarak hareket edemez hale getirmiş olan askeri yönetim döneminde, en az 229 kişinin işkenceye öldürüldüğü, 50 kişinin idam edildiği, yüzlerce kişinin değişik biçimlerde öldürüldüğü, 1 milyonun üstünde insan için soruşturma açıldığı, 650 bin kişinin tutuklandığı, 210 bin politik dava açıldığı ve politik düşüncelerinden dolayı 30 bin insanın ülkesini terk etmek zorunda olduğu vurgulanarak, 82 Kasım'da kabul edilen

Anayasa'nın askeri diktatörlüğü demokrasiye çevirmediği, tam tersine, Darbe'nin politik hedefi olan egemen ilişkileri koruduğu ve siyasi muhalefeti tümünden baskı altına alarak rejimi kalıcı hale getirdiği belirtiliyor.

Jüri, Türkiye sınırları içinde yaşayan yaklaşık 12 milyon Kürt'ün varlığını inkar edildiğini, her türlü baskı aracı kullanılarak bu halkın tarihsel varlığını yok sayıldığını da tespit ederek, bu politikanın BM

kararlarının ihlali olduğunu belirtiyor. 12 Eylül politikalarının başarıyla uygulanmasında, ABD ve Federal Almanya'nın yardımlarıyla katkısı bulunduğuna da değinerek, halkı polis ve askeri operasyonlarla mahkemelerle katar, onlara silah temin edenler ve eğitilenler de suçlu buluyor. Uluslararası jüri, Türkiye'deki otoriter rejime karşı ve onun antidemokratik politikalarına karşı

mücadeleyi meşru görerek, kendi kaderini belirleme ve halkların demokrasi hakkı doğrultusundaki mücadelesini desteklediğini açıklıyor.

Tüm hükümetleri, tüm uluslararası ve yerel örgütleri ve kişileri Uluslararası Mahkemenin talepleri doğrultusunda davranmaya çağırarak jüri, özellikle, 12 Eylül'ün politik adaletinin ve hukukunun iptal edilmesini, genel af ilan edilmesini, tüm siyasi tutukluların serbest bırakılmasını, ölüm cezalarının, işkencenin ve cezaevlerindeki kötü muamelelerin sona erdirilmesini, Türkiye halklarının kendi kaderini kendi tayin hakkının tanınmasını, işkence ve katliamlardan sorumluların yargılanarak cezalandırılmasını, özgür siyasi ve sendikal örgütlenme ve faaliyet hakkının gerçekleştirilmesini, Türkiye'nin imzaladığı uluslararası anlaşmalara uymasının sağlanmasını, Türkiye'de insan hakları kanunları bir biçimde garanti altına alınmaya kadar, Avrupa Topluğuna girişini ertelenmesini, Türkiye'ye yapılan askeri yardımlara ve rejime verilen desteklere son verilmesini istiyor.

ULUSLARARASI MAHKEME NASIL TOPLANDI?

Geçtiğimiz yıl, Kürt ve değişik uluslardan çok sayıda politikacı, yazar, sendikacı, demokratik örgüt temsilcisi, gazeteci, öğretim üyesi, doktor, inşaatçı, avukatları oluşan Koordinasyon Komitesi'nin çağrısıyla toplanan Uluslararası Mahkeme sembolik bir karakter taşıyor. Herhangi bir yaptırım gücü olmamasına karşın uluslararası kamuoyunun olgusunu ve hareketi geliştirilmesi açısından önemli bir özelliği var. Hatırlanacağı gibi, bundan 20 yıl önce kurulan ve tarihî Russe Mahkemesi adıyla geçen Tribunal'de de, ABD, Vietnam savaşını nedeniyle yargılanmış ve insanlık suçu işlediği tespit edilerek suçlu bulunmuştu. Özellikle yine Türkiye rejimi tarafından küçümselenen Russe Mahkemesi'nin, ABD'nin Vietnam'daki vahşetinin duyurulmasında ve karşı hareketlerin yoğunlaşmasında önemli bir rol almıştı.

Türkiye'de insan hakları Federal

Almanya Parlamento'sunda

Willy Brandt: Haksızlık deyince Güney Afrika ve Türkiye akla geliyor

Yeşillerin istemiyle Federal Almanya parlamentosunda, 30 Kasım 1988 günü "Türkiye'de insan haklarının durumu" görüşüldü. Yeşiller ve SPD milletvekilleri federal hükümetten, insan haklarına saygılı olması için, Türkiye'ye baskı yapmasını istedikler.

SPD milletvekillerinden Ingrid Becker, haklı olarak içinde yaptığı konuşmasında bir Kürt alieyle yapılan işkenceyi anlattı. Becker ayrıca 18 cezaevinde birden gerçekleştirilen açlık grevlerinden sözetti.

Daha sonra söz alan Yeşillerden Karitas Hensel ve FDP'den Irmer, Türkiye'nin gündeminde halen işkencenin olduğunu vurguladılar ve 141-142. maddede uygulamaların akıl almaz boyutlara ulaştığını da belirttiler.

Parlamentoda yapılan konuşmalarda özellikle politik tutuklulara at, ölüm cezalarının kaldırılması ve sürgünde yaşayan politik göçmenlerin geri dönüşlerinde yardım edilmesi yönünde dayanışma istemleri dile getirildi. Türkiye'nin şu anki görünümüyle de ATA girebilmesini olanaksız olduğu vurgulandı.

Willy Brandt'in konuşması

İnsan hakları gününün 40. yıldönümü nedeniyle 9 Aralık günü yapılan federal parlamentonun özel oturumunda söz alan SPD onur başkanı Willy Brandt, "İnsan hakları ihlalleri dengisinde bugün akla Güney Afrika ile birlikte NATO üyesi mütefakımla Türkiye de gelmektedir." dedi. Brandt, Alman tarihinin Hitler örneğinden de dikkat çekerek, "Bugün iki nereden olursa olsun insanlık dışı uygulamaların kurbanları ile ilgilenmek" gerektiğini sözlerine ekledi.

Federal Almanya'da artan yabancı düşmanlığına da değinen Brandt, "Öteki ülkelerdeki politik tutuklularla ilgilenen, bize sığınan politik göçmenlerin hakkında genel olarak 'sahtekar' niteliemsi yahlımasına da karşı çıkmalıdır." dedi.

Fransa Notları - Feridun AKSİN

Resmi davete karşılık, silah tekellerine yeşil ışık

Başbakan Turgut Özal'ın Fransayı resmi ziyaretini Türkiye basın yayın organlarından gördüğü için, ondan birini buradaki TV ve gazetelerden

hükümetin tutumu da doğruluyordu. Hükümet Özal'ın ziyaretini olabildiğince sessiz geçirtmeye çalışıyor. Başbakan Rocard'ın

Barış için "Akdeniz Konferansı" toplandı

Yunanistan'ın başkenti Atina'da 9-10 Aralık tarihlerinde "Yabancı Üsler ve askeri varlıklara karşı Akdeniz Konferansı" yapıldı. Atina'da Pandio Üniversite-

TBKP ile İtalyan Komünist Partisi arasında görüşmeler yapıldı

TBKP Başkan Yardımcısı **Mehmet Karaca**'nın başkanlık ettiği bir heyetle İtalyan Komünist Partisi yöneticileri arasında bir dizi görüşmeler yapıldı.

Roma'da 26-29 Kasım 1988 tarihlerinde yapılan görüşmeler sırasında TBKP heyeti Türk Ceza Yasası'na Mussolini döneminde girilen 141 ve 142'nci maddelerin bugün İtalya'daki durumu hakkında bilgi aldı. Görüşmelere İKP'den Giorgio Napolitano, Antonio Rubbi ve Claudio Ligas katıldı.

Konu ile ilgili TBKP yöneticilerinin verdiği bilgiye göre, görüşmelerin odak noktasını Türkiye'deki demokrasiye geçiş ve buna bağlı olarak Türkiye'nin Ortak Pazar'a üyelik başvurusu oluşturdur. İtalyan Komünist Partisi'nin TBKP'ni yasallaşma mücadelesini tamamlamaya desteklediğinin de vurgulandığı görüşmelerde, iki parti arasında ilişkilerin genişletilmesi ve derinleştirilmesi kararı da alındı.

TBKP heyeti İtalya'da bulunduğu süre içinde, sendikalar konfederasyonu CGLIL uluslararası ilişkiler komisyonu sekreteri ve İtalyan Komünist Partisi'nin kadın komisyonu ile de görüşmeler yaptı.

Gezaevlerinde açlık grevleri can kaybı olmadan sona erdi

İnsan Hakları Derneği yöneticileri, açık grevlerinden sonraki durumu "25 Eylül öncesine dönüş" olarak değerlendiriyor. "Ne demek 25 Eylül'e dönüş?" diye sorunca da, "1 Ağustos gelmesi ilk kez, 25 Eylül'de Gaziantep Cezaevi'nde dayakla uygulanmaya başlandı" yanıtı veriliyor

✓ Havalanma ve görüş süreleri
uzatıldı. Radyo ve TV, yayın, demokratik
kuruluşlarla yazışma, koğuş ve blok arası
ilişki serbest bırakıldı, tek tip elbise zor-
lanmayacak

1 Ağustos genelgesi kadük oldu

Türkiye'de çok tutukluların bulunduğu tüm cezaevlerinin sürdürülen ve kimi yerlerde 40 ölüme aşan açlık grevlerine yol açan Adalet Bakanlığı'nın 1 Ağustos Genelgesini'ndeki açık olduğu belirtiliyor. İnsan Hakları Derneği yöneticileri, tüm cezaevlerindeki açlık grevlerinin sona erdiğini, genelle ile getirilen kısıtlamaların uygulamadan kaldırıldığını, ancak, genelgenin de halen yürürlükte olduğunu söyledi. Resmen varolan bir yasa yada yönetmelik pratikte uygulanmamasına hukuk dilinde "Kadük olma" deniyor.

İKİ DAVA

Bu ekonomik

Bu da politik

✓ DGM'de savcıbaşı huzursuz. 90 milyar götüren Horzum'u serbest bırakınca holding basını kızıyor. Komünistler için sırtını sıvazlayanlar, şimdi "canım komünist partisinin olmaması da ayıp" diyor

Can kaybı yok

Açlık grevlerinin sona ermesi üzerine telefona aradığımız İHD yöneticilerine ilk sorumuz can kaybı olup olmadığı yönünde oluyor. "Seviniçlyi, hiç bir can kaybı yok!" diyen yönetici, tedavi altında olanlara özel yiyeceklerin verildiğini, cezaevi revirleri ve hastanelere gereken tüm ilaçların ulaştırıldığını ve açlık grevi sonucu hastalanana- lar verildiğini söylüyor.

Alınan haklar

İnciniler olarak "Tek tip uygulamaları ne oldu?" diyoruz. "Tek Tip Elbise uygulaması tutuklular için zaten geçerli değil. Şu anda hükümlüler için de bir zorlama yok," diyen İHD yöneticisi, cezavverileri tüzüğünde tek tip uygulamasına ilişkin madde bulunduğunu ancak, cezavveriler müdür ve savcılarının bu konuda zorlamada bulunulmayacağına ilişkin sözler verdiklerini belirtiyor.

Günlük yaşamı ilgilendiren konularda istenilenlerin hepsi-

geri alınmadığına işaret eden yöneticiler, iktidarın cezaevleri konusundaki istikrarsız uygulamalarını hatırlatıyor. Hemen her 3 yada 4 ayda bir uygulama değişikliği yapıldığını belirten

LHD yöneticileri, "bu günkü uygulamaya yarın ne gösterecek bilinmez" demekten de kendilerini alamıyor. Yöneticiler:

"Ancak şu andaki durumu hı

kuki tabirlerle söylersek, genelge kadük olmuştur" şeklinde tanımlarken, sorunun kesin çözümü için bir genel affın gerektiğini de özellikle vurguluyor.

GÜNDEM

Özlem ÖZGÜR

Zor ve kolay yıllar

Başbakan Sayın Turgut Özal, 1989'u kastederek, ekonomide çok zor bir yıl yaşanacak demiş. 1980'den bu yana, hangi yıl kolay yaşandı ki?

Resmi istatistikler, kasım ayı sonunda, yıllık enflasyon oranının yüzde 88'e tırmandığını gösteriyor. Başbakan Özal'a göre, yüksek enflasyon hızlı büyümeden kaynaklanmış.

İMF'nin, Dünya Bankası'nın ve benzerlerinin, son yayınladıkları raporlarda da aynı görüşlere yer veriliyor. Diyorlar ki, yatırımları durdurun, sanayileşmeden ve kalkınmadan vazgeçin. Küçülün beyler küçülün, yoksa enflasyon olur.

"Ekonomi biliminin abc'si de, enflasyon ile ulusal gelir artış hızları arasında hiçbir ilişki yoktur diyor. Örneğin, Türkiye'de ulusal gelir artış hızlarının yüzde 7'nin üzerinde seyrettiği dönemlerde, yıllık fiyat artışlarının yüzde 10'un altında tutulabilmiş olması nasıl açıklanabilir ki?"

Peki, IMF ve benzerleri, bu gerçeği bilmezler mi? Elbette ki, çok iyi bilirler. O halde, neden böyle konuşuyorlar? Hem de, Türkiye'deki yüksek boyutlu enflasyon, IMF hazretlerinin çok mu umurunda?

Ama, IMF enflasyonla büyüme hızı arasında bir ilişki kurmaya ve görevi gereği, yatırımları durdurun demeye mecburdur.

IMF'nin bütün derdi, Türkiye'nin her yıl 7,5 milyar dolar tutarındaki dış borç servisini aksamadan ödeyebilmesidir. IMF'nin bütün derdi, 3,5 milyar doları dış borç faiz yükü ve yaklaşık 5 milyar doları dış ticaret sömürüsü olmak üzere, Türkiye'den her yıl 8,5 milyar dolarlık bir kaynağın dışarıya aktarılmasıdır.

Eloğlu diyor ki, yatırım yapar sanayileşir ve kalkınırsan, dış borç ödemeleri ile dışalımın için kaynak bulamazsın!..

Ne buyurmuş, Sayın Özal? Demiş ki, 1989 ekonomide zor bir yıl olacak. Ne demek, bu? Bu demek ki, yağınlar kemerleri daha bir sıkacak.

Ya, parababaları? İşte size, küçücük bir örnek. Amerikan Manufacturer Hanover Trust adlı banka, bundan birkaç yıl önce Türkiye'de bir şube açmış. Bu bankada çalışan personel sayısı, topu topu 40 kişiymiş. Türkiye'ye getirdiği sermaye de, 5 milyar liraymış.

Bu banka, son bir yıl içinde ne kadar kar elde etmiş dersiniz? Tamı tamamına, 13 milyar lira. Yani, bu çağdaş tefeci kuruluş, getirdiği toplam sermayeye bir yılda 2,5'a katlayıp Türkiye'den alıp götürmüş. Böyle şey olur mu diye sormayın, Türkiye'de bal gibi oluyor işte.

İMF ve benzerleri, İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden beri devrededir. Ama, 12 Eylül rejiminden sonra, Türkiye tümüyle bunlara teslim edilmiştir. Bugün, bunlar aracılığı ile ülke ekonomisinden dışarıya atılan değerler, hiçbir dönemde karşılaştırılamayacak derecede büyüktür.

Türkiye ekonomisinin olanakları, sanıldığı gibi, hiç de kısıtlı değildir. Bizim ülkemiz, gelişmiş ve sanayileşmiş bir toplum olmanın eşiğindedir. Ne var ki, eğer buna izin vermiyorsa, Gurbüz ve büyük bir Türkiye'nin varlığı, çıkarlarına uygun düşmüyor.

O zaman, ne yapmak gerekiyor? Türkiye'nin dış ekonomik ilişkilerini, karşılıklı eşit çarıklar temelinde değiştirmekten; ve örneğin, uluslararası tedarikler ile çağdaş tefeci kuruluşların ülkedeki faaliyetlerine sınırlamalar getirilmeden, dış ticareti karşılıklı çarıklar doğrultusunda yeniden düzenlemekten ve dış borçları, yeni bir takvime bağlayarak ertelemekten, Türkiye gelişmiş ve sanayileşmiş bir toplum olamaz.

Açıkır ki, bütün bunlar için, herseyden önce, ülkemizin ve halkımızın, çağdaş bir demokrasiye ihtiyacı vardır. Türkiye'ye çağdaş bir demokrasi gelmeden, halkın ve ülkenin çıkarlarını savunan bir hükümet işbaşına getirilmeden, dış ilişkiler ile dayatmalara karşı çıkılmaz. Ve Türkiye, çağdaş bir sanayileşme ve gelişme sürecine sokulamaz.

ANAP ve Özal hükümeti, yedi dereden su getirerek, Türkiye'ye çağdaş bir demokrasinin gelmesini önlemeye

bir zorlama yok," diyor. İHD yöneticisi, cezaevleri tüzüğünde tek tip uygulamasına ilişkin madde bulunduğunu, ancak, cezaevleri müdür ve savcılarının bu konuda zorlamada bulunulmayacağına ilişkin sözler verdiklerini belirtiyor.

Günlük yaşamı ilgilendiren konularda istenilenlerin hepsinin elde edildiğini ifade eden İHD yöneticisi, elde edilen istemleri şöyle sıralıyor:

Havalandırma ve görüş süreleri uzatıldı. Görüş biçimleri değişti, avukatlarla ilişkiler istenilen şekle döndü. Radyo ve TV koğuşlara alındı. Blok ve koğuşlar arası ilişkiler serbest bırakıldı, demokratik kuruluşlarla yazışmaya engel kaldırıldı. Yasak olmayan gazete ve dergiler, tüm yayımlar için alınıyor. Kimi cezaevlerinde tutuklu ve hükümlüler Wolkmann getirtiliyor.

Ayrıca, tüm cezaevlerinin ana şikâyet konularından biri olan kantinde satılanların bahlıgalı da önemiş durumda. Bundan böyle cezaevi kantinleri de piyasa fiyatına eşit olacak. Bir başka kazanım da tutuklu ve hükümlüler için uygulanan işe bedellerinin 100 kuruş tarihineyle günlük 70 liraya yukseltilmesi. Bu miktarın düşük olduğunu belirten İHD yöneticileri eşkiyle kıyaslandığında önemli bir gelişme olduğunu söylüyor.

Kadük genelge

"İnsan Hakları Derneği olarak durumu nasıl değerlendirdiğiniz?" diye sorduğumuzda aldığımız yanıt şu oluyor:

"1 Ağustos genelgesi kadük olmuştur."

İHD yöneticileri açık grevleri, yurt içinde ve yurt dışında bu eylemlere verilen büyük destek

değerlendirilen bir beklilikle, kibarcası "Ekonomik suçlu cenneti" denilen İsviçre'de derdest edilip, Türkiye'ye gönderilmişti. DGM'nin Savcılığı Nusrat Demiral tarafından tutuklanıp, kapı altında temennalar karşılansın, itibarı bir konuk olarak cezaevine girmişti.

Adı, hepinizin de hemen tanıdığı gibi Kemal Horzum'du. Hakkında anlatılan-

haceret; kısa süreli Hükümet Süreli, kibarcası "Ekonomik suçlu cenneti" denilen İsviçre'de derdest edilip, Türkiye'ye gönderilmişti.

Adları Nihat Sargın'dı, Haydar Kutlu'du. Anavatan, doğru yol, sosyal demokrat hakları, demokratik sol bir parti kurulan gibi, onlar da komünist parti kurmak istiyorlardı. "Prens marifeti" olmadan ülkeleri gelmişler, aynı Savcılığın karşısına 20 günlük "zorunlu" polis konukluğundan sonra çıkabilmışlerdi. Düşüncelerinin-

Savcılığın derdi çoktu! Aslında olanı biteni anlayamıyordu. Anlayabilse rahatlayacaktı. Ama anlayamıyordu. Kendi kendine söylüyordu: "Yahu nasıl oluyordu bu iş! Ekonomik suçlu adamı serbest bıraktı diye holding basını kızıyor. Komünistleri içeride tutuyoruz; bu kez de düne kadar bas bas bağırıyor, 'Bu artık yapılmaz' diyor. Ne oluyordu bel!"

Savcılığın derdi çoktu! Aslında olanı biteni anlayamıyordu. Anlayabilse rahatlayacaktı. Ama anlayamıyordu. Kendi kendine söylüyordu: "Yahu nasıl oluyordu bu iş! Ekonomik suçlu adamı serbest bıraktı diye holding basını kızıyor. Komünistleri içeride tutuyoruz; bu kez de düne kadar bas bas bağırıyor, 'Bu artık yapılmaz' diyor. Ne oluyordu bel!"

Açık ki, bütün bunlar için, herşeyden önce, ülkemizin ve halkının, çağdaş bir demokrasiye ihtiyacı vardı. Türkiye'ye çağdaş bir demokrasi gelmeden, halkın ve ülkenin çıkarlarını savunun bir hükümet işbaşına getirilmeden, dış karışmalar ile dayatmalara karşı çıkılmadan, Ve Türkiye, çağdaş bir sanayileşme ve gelişme sürecine sokulamaz.

ANAP ve Özal hükümeti, yedi dereden su getirerek, Türkiye'ye çağdaş bir demokrasinin gelmesini önlemeye çalışıyor. Sayın Özal, her yıl yinedeki gibi, bu yıl da zor geçecek diyorsun. Biz diyorum ki, demokrasî güçleri önlenmeden duran görevi ne zaman yerine getirebilirlerse, ancak o za-

İnsan Hakları Bildirgesi'nin 40. yıldönümünde

Yannis Ritsos

Bruno Kreisky

Yunanistanlı tanınmış kompozitör Mikis Teodorakis tarafından imzaya açılan bir çağrını uluslararası üne sahip 105 sanatçı, bilim insanı, politikacı ve gazeteci imzaladı.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 40'nci yıldönümü nedeniyle bugün açıklanan ve TBKP liderleri Nihat Sargın ile Haydar Kutlu'nun serbest bırakılmasını isteyen çağrını, ABD'den Hindistan'a; Brezilya'dan Sovyetlere kadar geniş bir çevre imzaladı.

Teodorakis tarafından kaleme alınan ve şu ana kadar 105 ünlü tarafından imzalanmış çağrının metni ve metni imzayanların isimleri şöyle:

"2000 yılı eşliğinde insanlık yeni bir dünya arıyor. Açlığa, savaşa, baskıya karşı çıkılarak ortak galenalya kurulacak.

Derin bir demokrasi ve özgürlük istemi bu süreçte damgasını vuruyor. Yumuşaka koşulları da umut kaynağı oluşturmuyor.

Oysa, uygarlıkların kavşığında yer alan Türkiye'de İnsan hakları hala çığne-

105 sanatçı, bilim insanı ve politikacı Sargın ve Kutlu'ya özgürlük istedi

Teodorakis'in öncülük ettiği çağrını; İsviçreli ünlü oyuncu Bibi Anderson'dan, ABD'li belediye başkanı Gus Newport'a; Avusturya eski başbakanı Bruno Kreisky'den, Gorbacov'un danışmanı Fedor Bourlatski'ye kadar geniş bir çevre imzaladı

nyor. Demokratik bir rejim için gerekli gördükleri legal bir komünist partisi kurmak amacıyla ülkeleri dönen Nihat Sargın ve Haydar Kutlu 16 Kasım 1987'den beri hapisteler.

Bu durum insan haklarına ilişkin, uluslararası ve Avrupa sözleşmelerine aykırıdır. Türkiye'de örgütlenme özgürlüğüne saygı gösterilmeli, Kutlu ve Sargın serbest bırakılmalıdır.

Henri Alleg (Fransa-Yazar); Amparo Casal Lareu (Fransa-Yazar); Bibi Anderson (İsviçre-Yönetici); Mireille Bertrand (Fransa); Heriut Bidstrup (Danimarka-Karikatist); Fedor Bourlatski (SSCB); John Bowden (İngiltere-Hukukçu); Erich Buchholz (Demokratik Almanya-Profesör); Jean Michel Catala (Fransa-Gazeteci); Ingénieur Insem (Fransa-Mühendis); Paul Chemotov (Fransa-Mimar); Julie Christie (İngiltere-Yönetici); Martine Clouet (Fransa-Doktor); Simone David (Fransa-Mühendis); Franz

Josef Degenhardt (Federal Almanya-Müziyen); Mahmud Derwish (Filistin-Sair); Charles Dobczywsky (Fransa-Sair); Bjorn Elmquist (Danimarka-Miçevlik); Jean Ferrat (Fransa-Müziyen); Agnes Flohr-Mouzas (Fransa-Öğretmen); Rene Gaudy (Fransa-Yazar); Marcel Goldberg (Fransa-Profesör); Paquerette Goldberg (Fransa-Araştırmacı); Suzanne Gosses (Fransa-Araştırmacı); Pascal Guenel (Fransa-Araştırmacı Dr.); Renato Guimarães (Brezilya); Roger Hanin (Fransa-Yönetici); Denis Herpin (Fransa-Psikolog); Med Hundo (Moritanya-Film Yönetmeni); Waltraud Horvath (Avusturya-Miçevlik); Albert Jacquard (Fransa-Eski Başbakan); Anker Jørgensen (Danimarka-Eski Başbakan); Bernard Kappes (Fransa-Radyo Yapımcısı); Monique Kappes (Fransa-Radyo yapımcısı); Patrick Kappes (Fransa); Jean Pierre Korelstein (Fransa-Doktor); Bruno Kreisky (Avusturya-Eski Başbakan); Helene Langevin (Fransa); Gilles Langoureau (Fransa-Gabrie Lansky (Avusturya-Hukukçu); Annette Leclerc (Fransa-Araştırmacı); Jean Maur Lyonnet (Fransa-Mimar); Ewan

Mac Coll (İngiltere-Müziyen); Winnie Mandela (Güney Afrika); Jean Pierre Marchand (Fransa-Film Yapımcısı); M. Jose Marie (Fransa-Araştırmacı); Liberto Mami (Fransa-Doktor); Elizabeth Martin (Fransa-Profesör); Joao Luiz de Moraes (Brezilya-Profesör); Adrian Michell (İngiltere-Sair); Juan-Jose Mosallini (Arjantin-Müziyen); Claire Mouzaz-Gerbaud (Fransa); Nuliera Mouzas (Fransa-Memur); Lucan Mouzas (Fransa-Mimar); Byron Mouzas (Fransa-Sinemacı); Oscar Niemeyer (Brezilya-Mimar); Joe Nordin (Fransa-Hukukçu); Nils Oksanen (Fransa-Avukat); Bernard Petit (Fransa-Doktor); Harold Pinter (İngiltere-Yazar); Michel Quenon (Belçika-Belediye Danışmanı); Jack Ralite (Fransa-Eski Bakan); Serge Renaudie (Fransa-Mimar); Yannis Ritsos (Yunanistan-Sair); Jacques Roux (Fransa-Profesör); Jean Paul Roux (Fransa-Film Yönetmeni); Arja Saljonna (Finlandiya-Sarkıcı); Claude Sautet (Fransa-Sahne Yönetmeni); Annie Schmaus (Fransa-sekretör); Ettore Scola (İtalya-Film Yönetmeni); Peggy Seeger (İngiltere-Müziyen); Lucien Seve (Fransa-Felsefe-

ci); Klaus Staedel (Fed. Almanya-Desinatör); Eckard Spoo (Fed. Almanya-Sendikacı); Haroun Tazieff (Fransa-Eski Bakan); Mikis Teodorakis (Yunanistan); Michel Thomas (Fransa-Profesör); Kristen Thourup (Danimarka-Yazar); Marie Claude Vaillant Couturier (Fransa); Vassili Vassilikos (Yunanistan-Yazar); Gaston Vliers (Fransa-Belediye Başkanı); Yann Vliers (Fransa); Jacques Vigouroux (Fransa-Film Yönetmeni); Antoinette Vitez (Fransa-Sahne Yönetmeni); Diethelm Weidemann (Dem. Almanya-Profesör); Jean Zieglar (İsviçre-Profesör, yazar); Romesh Chandra (Hindistan-Dünya Barış Konseyi Başkanı); Gus New Port (ABD-Belediye Eski Belediye Başkanı); Didier Touzeau (Fransa-Doktor); Edmond Rabat (Lübnan-Hukuk Profesörü); Ziad Rahabani (Lübnan-Kompozitör); Marcel Khalifa (Lübnan-Kompozitör); Ali Saad (Lübnan-Yazar); Habib Sadek (Lübnan-Yazar); Albert Fattal (Lübnan-Hukukçu); Madhu Dandavate (Hindistan-Miçevlik); Basudeb Acharya (Hindistan-Miçevlik); Indrajit Gupta (Hindistan-Miçevlik); Geeta Mukherjee (Hindistan-Miçevlik); Tharupen Thorus (Hindistan-Miçevlik); A. Rashid Kabuli (Hindistan-Miçevlik); Duttu Smael (Hindistan-Miçevlik); Amal Datta (Hindistan-Miçevlik); Suresh Kurup (Hindistan-Miçevlik)

PLATFORM

Hangi tabuları
kıralım ?
Aşkın sevginin
neresini
tartışalım ?

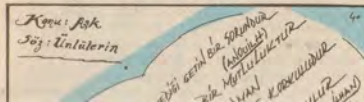
Gençlik Sayfasıyla ikinci kez karşınızdayız. İlk sayıma yönelik, **"Neden aşkı-sevgiyi ilahlaştırıyordunuz? Başka ele alınacak sorunu mu kalmadı gençlerin?"** türünden eleştiriler aldık. Elbette onlarca sorunuzmu, konuşacak konumuz var. Ancak çalışmalarında katıldığımız dernek ve kuruluşlarda, aile içinde bu konuların tabu olarak kaldığını ve hiç tartışılmadığını gördük. Oysa bu konu tartışılmalıdır için çözümsüz kalan, gençliği meşgul eden ve büyüyen bir sorun. O zaman, konuyu cesaretle ele alalım ve tartışmaya çalışalım dedik. Bu konuyu sürdürmeye kararlıyız da.

Arkadaşlarımız arasında ve üniversitelerde başlattığımız tartışmalar bize, bu konudaki eksikliğimizin bir hayli çok olduğunu da gösterdi. Düşüncelerimizi geliştirmek için nasıl okuyor ve yazıyorsa, duygularımızı ve kişiliğimizi geliştirmek için de, her konunun özgürce tartışılıp, yazılabilmesinin gerekliliğine inanıyoruz.

Bizim bu tartışmalarda ortaya çıkardığımız bir takım sorular oldu. Örneğin, "insan sevmeyi öğrenebilir mi? Öğrenebilirse, biz, çağdaş anlamda sağlıklı bir biçimde sevmeyi öğrenebildi mi?" ve "Sevmek denince neden akla hemen, karşı cinse duyulan sevgi geliyor? Genel anlamda insanı sevmek, doğayı, hayvanları sevmek farklı şeyler mi?" Böylesi bir ayırım içinde olan insan, "eşim" dediği kişiyi gerçekten seviyor olabilir mi?

Bu gibi sorulara yanıt vermeye çalışıyoruz. Ama bunu tek başımıza yapamayız. Sizlerin görüşlerinize ihtiyacımız var.

Neyi tartışabiliriz konusunda bize gelen öneriler: Evlilik kurumunu gençlik nasıl algılıyor? Günümüz evliliklerinde kadının yeri. Ve Çocuk eğitiminde, kız ve erkek ayrımının arkasındaki eğitim mantığı ve eleştirisi, şeklinde. Bu alanda ki önerilerinizi bekliyoruz.

20 bin öğrenci, yeri göğü çınlattık

Düsseldorf ve Frankfurt'ta gösteriler

Ruhr bölgesinin tüm üniversitelerinden gelecek Düsseldorf'ta Araştırmadaki gösteriye katılan üniversite öğretmen üyesi, yüksek ve orta dereceli okul öğrencilerinin sayısı 20 bini aşkın. Eğitim ve Bilim-Araştırma Bakanlığı tarafından hazırlanan, üniversitedeki eğitim üyelerinin görevlerinin kısıtlan-

Tasariya göre sadece RUB'da (Ruhr Üniversitesi Bochum) 135 öğretim üyesinin görevinden alınması öngörülmüyor. B. sayı tüm ülkede 830'a kadar yükseliyor. Kısıtlamadan en çok etkilenen dallar arasında, toplum

ve kültür bölümleri bulunuyor.

Daha önce Türkiye Postası'nda duyurulduğu gibi, bu üniversite, Haziran ayı içinde bir haftalık greve bu tasarıya karşı çıkmıştı. Ayrıca tüm Almanya'daki üniversiteler, Ruhr bölgesindeki bu kıştağca uygulamayı çeşitli biçimlerde protesto ederek dayatışmada bulundular. Öğrenciler bu orantısızlıkları ortadan kaldırmada kararlı olduklarını önüne koydıkları yeni eylemlerle gösteriyorlar.

Öğrenci
Hareketlerinin
Geçmişine
Bir Bakış

dağı tararan son damla olmuş ve öğrenciler 10 Ocak 1967'de Berlin Üniversitesi önünde oturarak, protestoları eylemlerini başlatmışlardı. Küçük boyutlu bu eylemlerden, 2 Haziran 67'deki yürüyüşte, öğrenci **Benno Ohnsorg'un** polis tarafından öldürülmesi, daha önce örneği yaşanmamış bir hareketlenmeye, dalgaların halinde yayılmaya yol açmıştı. Önceki öğrenci haklarını savunmaya yönelik protesto eylemleri, daha sonra,

SORUN TABLOSU

- BAİÖG (Burs) dağılımındaki eşitsizlik
- Üniversitelerin kapasitelerinde dolup taşmışlık
- **Derslerin televizyonlardan yada dürbünle izlenmeye başlanması**
- Öğretim üyelerini artırmak yerine azaltma planları
- Sosyal, kültür, dil bilimleri hiç sayma, ekonomi ve teknik bilimlere azerin çekme politikası
- Eğitim alanına bütçelerden ayrılan paraların gülünç düzeylere gelmesi

Örnek bir üniversite: Bochum RUB

16 bin kapasite planlı, fakat 35 bin öğrenci okuyor

1296 öğretim üyesi var. Daha en az 200 öğretim üyesine gereksinim duyulurken,

135 öğretim üyesinin ve diğer çalışanların işten çıkarılması planlanmış durumda

68'den...

dönemin Vietnam savaşını boykota, emperyalizme karşı çıkışa dönüşmüş ve Almanya'da bütün üniversitelere yayılmıştı. Bu dönem geniş bir kamu-oyu oluşturmadaki başarısıyla da bel-
leklerde yer alıyor.

...77'ye

Yüksek okullarda yaşanan bu sorunlar dönemin hükümetleri tarafından sürdürülmede bırakılmış ve 76-77 kış döneminde dayanılmaz boyutlara ulaşarak, yüksek okullarda grevlere neden olmuştur. Öğrenci hareketleri bugüne kadar yüksek okulların güncel yaşamı içerisinde kalmıştır. Öğrenci hareketlerinin yığılmasına neden olan o günkü ve günümüzdeki sorunlara halen bir çözüm bulunamamıştır.

Dr. Serol Teber, aşk ve sevgi için diyor ki !..

Henüz sayfa hazırlıklarını yaparken, psikiyatrist **Dr. Serol Teber**'le, gençlerle de yakından ilgilendiğini bildiğimiz için konumuza ilişkin bir konuşma yaptık.

runlarının nereden kaynaklandığını açıklar mısınız?

- Aile içi sürtüşmeler gençleri bunaltı-
ma döşürüyor. Bir bakıma sorunların

Cinsel konular üzerine konuşmak, aydınlanmak ayıptır, günahtır düşünceyle kısıtlanıyor.

Cinselliğin baskı altında tutulması in-

Ölümünün 38. yılında Orhan Veli hala 36 yaşında

Sizin için, insan kardeşlerim Herşey sizin için...

Öldükten sonra dış fırçasına sarılı bulundu son şiiri. Cebinden 25 kuruş çıktı. Garip bir şairdi Orhan Veli. Melih Cevdet ve Oktay Rifat'la Garip şiir akımını yarattı. Türkiye şiirinden varolan tüm kuralları tuzla buz etmişti. Garip'ten geriye bir Melih Cevdet kaldı. Geçenlerde Oktay Rifat'da yitirdi. Gerçi Oktay Rifat da, Melih Cevdet de Garip akımından hayli uzaklaşmışlar. 1940'lardan 80'lere gelene dek epey ilerlemişlerdi, ama eğer Orhan Veli de yasa-saydı, nerelere ulaşacağı tüm edebiyatçıların sürekli tartışma konusuydu.

Yılında İstanbul'da doğdu Orhan Veli. Ankara Gazi Lisesinde okudu. İstanbul Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümünü bitirdikten sonra PTT'de memurluk yaptı. Millî Eğitim Bakanlığının Tercüme Bürosunda atılınca işsizliği iş tuttu. Son yıllarında tek sayıfık "Yaprak" çıkarmaya başladı. Son "Yaprak" ölümünü bildiriyordu.

*Deli eder insanı bu dünya
Bu gece, bu yıldızlar, bu koku
Bu tepeden tırnağa çiçek
açmış açmış.*

"Orhan Veli, dünyayı, doğayı şaşa şaşa sevmiş ve şaşırtarak sevdirmiş bize," diyor Vedat Günyol, Yazko'da yazdığı yazıda. Yaşamın çeşitliliğini, değişikliği iyi kavramış olan Orhan Veli, şiir gelişiminde

de bu şaşırtıcılığı, çeşitliliği sergiliyordu. Nazım Hikmet'in Türkiye şiirinde kalıpları tersyüz etmesinden sonra ikinci devrimi, Orhan Veli ve arkadaşları Garip akımıyla başlatıyordu. Şiir üstüne kendisinden önce varolan herşeyi yadsıyarak ve bu birikimleri çok iyi özümseyerek yola çıkan Garipçiler 1940'lı yıllarda edebiyatımızda bir bomba gibi patlıyordu. Orhan Veli, yeni kurdu-ğuş estetik anlayışına dayanarak en sert ve şaşırtıcı şiirlerini yazdığından 23 yaşındaydı. Bu şiirleri benzersiz kılan acayiplikleri değil, zekasına ve soğukkanlılığına, iç dünyaların açılıp saçılışına, birinci dereceli anlatımlara set çekişin şiirleri oluşlarıdır. Yaşamında alkollü çok seven şair, şiirimizin en ayık şiirlerini yazıyordu. Bir çileci, bir

kendi kendisinin eziyetçisi gibi kolay yaklanılabilecek müziğe, kafiyeve, sığata, şiirselliğe, kolay varılabileceği herşeye sırt çeviriyordu. Çok değil, beş yıl sonra Garip'in ikinci basımında yazdıklarını şöyle yazıyordu Orhan Veli: "Şiirdeki garip mefhumu üzerinde bugün bir yazı yazmaya kalksam herhalde aynı şeyleri yazmam. Ama, bundan dolayı kim beni haksız bulabilir? Onları beş sene evvel yazmıştım. Beş sene sonra da aynı şeyleri söyleyecek olduktan sonra ne diye yazıdım?"

Orhan Veli, Picasso'nun resim alanında yaptığı, Türk şiirinde gerçekleştirdiği. Sabahattin Eyüboğlu şöyle diyor: "Şaşırtmak en büyük keyfi idi Orhan Veli'nin. Denize, gökyüzüne de insanı şaşırttığı için saygısı vardı. Oyuncuları gerçekler ve kelimelerle, ama öylesine ciddiyle alının, insanı bayağılıklarından sıyrarak, gerçeklerin ve kelimelerin kabuklarını kıran bir oyundu bu. Nice şiirler, herkesin kullandığı deyimlerin, o kapalı kullarımlar içinden kimselerin ummadığı anlamlar uçurtma ustahıdır."

*Neler yapmadık şu vatan için!
Kırmış ölüğü;
Kırmış nutuk söyledik.*

"Vatan için" şiirini okuyan ünlü İsviçreli şair Bertolt Brecht, "Bu üç dizeyi yazabilmiş olsaydım, şimdiye dek yazdığım tüm şiirlerimin yerine tercih ederdim," dediğini, 6 Aralıkta Duisburg'da Orhan Veli'yi anlatan Yüksel Pazarkaya, şairin çevirilerinde de Almanca konuşan ülkelerdeki büyük yankı yapıldığını belirtiyordu.

Yüksel Pazarkaya 1960'lar- dan beri Orhan Veli üstüne çalışmış, geçenlerde 150'ye

varan şiirini ikinci kez Almanca olarak yayımlamıştı. Kitap hemen Alman Eleştirmenler Birliği gibi büyük bir ödül alıyordu. Ayrıca bir yığın şair ve edebiyatının başucu kitabı oluyordu.

Orhan Veli aslında çok iyi çevirmenlerdendi. Özellikle çevirmenlik alanında yaptığı gelişmeler, onu başıvuru kaynağı yapıyordu.

Yine Sabahattin Eyüboğlu anlatıyor: "Tek insan hallerinden insanlığın haline doğru: Orhan Veli'nin şiirinde git-tikçe beliren yönelliş buydu. Bu yönelliş onu bir yandan yeterli şiir kaynaklarına, bir yandan da dünya şiirine bağ-lıyordu. Onunki kadar memleket kokuş şiir az bulursunuz; bununla beraber dünya şiir-le-ri arasına kolay katılabilecek şairlerimizden biri de Orhan Veli'dir."

Orhan Veli'ye göre yaşamak oyun oynamaktır, seven insan için de, inanan insan için de. "Yaşam rezilliktir aslında", der Kafka. Orhan Veli "Yaşam girgir aslında" der gibidir; "Ne diye onu daha da bulandır-malı" der Kafka. Orhan Veli "ne diye onu ciddiye almalı" der gibidir. "Şu kavga bitsin" derken içtendir o. Ama kavga bit-meyecektir. Bunu görünce şöyle der:

*Acımasam dersin,
Yorulmasam dersin,
Çişim gelmesem dersin,
Uykum gelmesem dersin,
Olsam desen!*

Orhan Veli halkın hakkını çilgincik ve özgünlük katında aramış bir şairdir. Küçük denen insanın basit denen dilyle yazdığı iddialı ve burnu havada şiirde burjuva cattan bir çağ-da hak icelığı yarattı. En aşırı sanatçıların geleneğini uyarık ölümdü erken yakaladı. (14 Kasım 1950). Gökyüzünü boyan boya hüznüne boyadı.

BOŞYAZI

BİZ LEYLEK MİYİZ?

Şimdi, "Leylek de nereden çıktı?" diyebilirsiniz. Bildiği-niz gibi, leylekler göçmen kuşlar sınıfına giriyor. Bizim de göçmen olduğumuz malum. Yalnız, leylekler arasında politik göçmenler grubu var mı, bilmiyoruz. Önemli de değil za-ten. Politika insanlara özgüdür, diyorum ya, inanmayın. Ley-leklerin de politika yaptığını, hem bizden daha iyi becerdik-le-rini sağır sultan bile duymuştur.

Son günlerde kulağıma geliyor. Yazılarımı çok boş bulan-lar varmış. Bu konuda epey yazdım. Herkesin düşüncesini kilit vuracak değilim. Ama bu beni etkiliyor, doğal olarak. Ben aslında daha güzel konulara değineceğim. Ancak yazdıklarımla boş bulanlar, yazacaklarını konusunda ne di-yeceklerini şaşırcaklarından yazmıyorum. Örneğin, geçenlerde bir konferansa gittim. İnsan vücudunun temizli-ği konusundaydı. Biyoloji profesörleri anlatıyordu.

Haftada kaç kez yıkanmak gerekir? Böyle önemsiz konu-lara okullarda da yer verilmez. Öğretmenler hep, haftada en az bir kez banyo yapılmalı, diye anlatır. Şimdi haftada bir kez yıkanacak, saçlar yağdan kepekten geçilmez. Kimileri de hergün yıkanıp sabunlanıyor. Bu da zararı. Hergün sabunlan-mak, hücre gözeneklerini körletiyor. İşte bunları anlata-cağım, ama millet o zaman isyan edecek. Aslında benim açmazım, böyle bir gazetedeki yazmak. Transfer teklifleri ge-liyor. Ama gidiyorum. "Gazeteyi sattı," ya da "kendini parayla sattı," diyecekler. Bu gazetedeki yazdıklarımla kims-e beğenmiyor. Ben ne yapayım?

Göçmenlik koşullarında leyleklerin yaşamaları zordur. "Çocukları leylekler getiriyor," diyen masalı ben çok severim. Leylekler akıllı hayvanlardır. Her sıcaık ülkelerde yaşırlar. Bizim gibi soğuktan donmazlar.

Neyse konuya dönelim. Göçmenler son dönemlerde ha-reketlendi. Cezaevlerinde açık grevleri başlayınca, bura-dakilere de onlara destek olmak için ayaga kalktılar. "Neler yapabiliriz?" diye sormadan, kalkıp göçmenler de açık grevine yattılar.

Şimdi, cezaevindeki mahkumun başka hiçbir direniş yöntemi kalmadığı için açık grevine gittiği ve bu yüzden onurlu bir ölümü göze alarak ölmesi gerek. Böyle onurlu bir direniş destek olmak da bir olur. (Türkiye'de de insan-ların elindeki son direniş yöntemi, sürekli gülmeye ge-tirilecek olanlaştırmak isteyenler var, ama bu konumuz değil). Yalnız, Avrupa'nın göbünde sanki başka hiçbir yöntem ve yö-nü bulunamamış gibi açık grevin girmenini aksi işi olmadığ-ı söylüyorlar. Cezaevlerinde insanlarla aynı duyguları, acı-ları paylaşacak gözde bir duygu. Ne ki, Avrupa'da yapılan açık grevlerin, durumların iyileşmesine katkı yapıp yap-madığı ise tartışılır. Avrupa'daki insanlar bu tür eylemlerin barbarca olduğunu sanıyor. Bunları kazancak, politik eylemler yapılmaz mı? Sözü edilecek, basına girecek, tele-vizyonda yayınlanacak, kamuoyunda destek bulacak ya-ratıcı eylem biçimleri aramak daha mı zor?

Adanallı kovboy Cüneyt Canver, açık grevlerinin karış-SHP'nin sok kanadının havladığı dileteceği imzalamış. Hızlı solu. Oza'dan yana tavır alıyor artık. Benim, "Özali iyi politikadadır," sözüme herkes gülmüştü. Canver, Oza'la Fransa gezisine çıkıyor. İnönü açığı grevlerinin de bir işkence türü olduğunu söylüyor. Türkiye'de birşeyler de-ğişiyor. Artık bakışa tüm bakışa lazım hayat.

Ama leylek suç işlediği gerekçeyle idama mahkum olu-yor. Sehpada son isteğini soruyorlar. Leylek: "İnsan hak-ları," diyor.

"Olmaz" diyorlar. "Sen bi kuşsun."

Mehmet Rıza

SİZİN İÇİN

Sizin için, insan kardeşlerim,
Herşey sizin için,
Gece de sizin için, gündüz de;
Gündüz gün ışığı, gece ay ışığı;
Ay ışığında yapraklar;
Yapraklarda merak;
Yapraklarda akıl;
Gün ışığında bin bir yeşil;
Sanılar da sizin için, pembeler de;
Tenin avuca değdi,
Sıcaklığı,
Yumuşaklığı;
Yatıştıktı rahatlık;
Merhabalar sizin için;
Sizin için limanda sallanan direkler;
Günlerin isimleri,
Ayların isimleri,
Kayıkların boyaları sizin için;
Sizin için postacının ayacı,
Testicinin eli;
Alınlardan akan ter,
Cephelerde harcanan kurşun;
Sizin için mezarlar, mezar taşları,
Hapishaneler, kelepçeler, idam cezaları;
Sizin için;
Herşey sizin için.

ILLUSION

Eski bir sevdadan kurtulmuşum;
Artık bütün kadınlar güzel;
Gömlüğüm yeni,
Yıkanmışım,
Traş olmuşum;
Sulh olmuş.
Bahar gelmiş.
Güneş açmış.
Sokağa çıkmışım, insanlar rahat;
Ben de rahatım.

YAPITLARI

Garip 1941 (Melih Cevdet, Oktay Rifat)
Vazgeçemediğim 1945
Destan Gibi 1946
Yeni 1947
La Fontaine'in Masalları 1948
Nasrettin Hoca Hikayeleri 1949
Kuş 1949
Orhan Veli, Butun Şiirleri 1951
Orhan Veli, Nesir Yazıları 1953
(2. Baskı, Denize Doğru 1970)

İki yazı, iki film ve çocuklar

İki yazı, iki film ve çocuklar

Nedim HAZAR

Aslında "Komisarin / Komiser" ile "Zwei Welten / İki Dünya" adlı filmler hakkında kısa birer haber geçmemi rica etmişlerdi, TP'den arkadaşlar. Ama Mehmet Werner'in bu gazetede çıkan okuyucu mektubunu, Aydın Şenese'nin "Bebegin Payı" başlıklı anısını da yeniden okuduktan sonra hem filmleri başka bir açıyla yeniden izlemek zorunluluğunu hissettim, hem de düşüncelerimi dile getirmeyi. İkinci filmleri anlatalım.

İKİ DÜNYA

Reji: Chris Menges

Güney Afrika'da geçiyor film. Kahramanı ergenlik çağındaki kız Molly ve annesi; ilerici gazeteci. Babası Afrika Ulusal Kongresi'nin önde gelen adamlarından, filmin hemen başında takibattan dolayı kaçmak zorunda kalıyor. Bir daha görmüyoruz onu. Yalnızca Molly'yi, annesini, diğer kardeşlerini ve 60'lı yıllarda Güney Afrika'yı. Gazetede, eylemlerde, polise göğüs gereken, anne, kavganın en aktif kadınlarından biri haline geliyor.

Ha söyleyemi unuttum: Sözkonusu aile beyaz tenli, yani aslen mutlu aza'nla mensup. Buna rağmen mücadelenin ölümlü yeri alıyor kadın. G. Afrika rejiminin baskıları ve insanların mücadeleri -devrimci arakeske kaçmaksızın- son derece canlı bir biçimde izlenebiliyor "İki Dünya'da.

Molly de izliyor annesinin

'sürdürdüğü çalışmaları. Ve zencilerin eşit haklar için verdikleri kavgaya o da destek olmaya çalışıyor, ufak-tefek şeylerle. Ama kavgaya sempatisi arttıkça, annesinden gittikçe nefret etmeye başlıyor. Nefret-sevgi. "Pekiyi anneciliğim, bütün yaptıkların doğru-haklı da bizi niye dünyaya getirdin öyleyse, neden bizi anne-baba kavramından yoksun kalmak zorundayız", dercesine.

Yine anlatmayı unuttum: Daha önceleri roman halinde yayınlanan filmin senaryosu, Joe Slovo'nun kızı Shawn Slovo'ya ait, Joe Slovo, şu anda Zambiya'da sürgünde ve G. Afrika hükümetince Mandela'dan sonra gelen ikinci devlet düşmanı olarak görülüyor. Ve filmde anlatılan Shawn Slovo'nun çocukluğu. Shawn'un -ya da Molly'nin- annesi gerçek yaşamda postayla yollanan bir bombayla katledilmiş. Shawn Slovo ise Zimbabve'de yapılan film çalışmalarına reji asistanı olarak katılabilmiş için -"ırkçı rejimin ajanları her yerde olduğundan" - sahte pasaport kullanmış. Dahası, film çekimleri için yetkililere sahte bir senaryo verilmiş. Sözün kısası, gerçek yaşantı ile filmin sahneleri içiçe.

Türke olmayan dergilerden edindiğim bilgilere göre, Molly-Shawn'un annesine karşı tavırları bugün de değişmemiş. Mücadeleni yanlış buluyor -aksine-, ne de küçük burjuva bir bakış açısı yerleştirmeye çalışıyor film. Yalnızca soru soruyor.

Komiser filminden bir görüntü. Filmin kahramanı kadın komiser, çocuğunu doğurmak üzere yanlarında saklandığı Yahudi aileyle. Sağda ise, İki Dünya isimli filme konu olan kitabın yazarı Shawn Slovo.

KOMİSER

Reji: Aleksandr Askoldov

Sovyetler Birliği'ndeki devrim mücadlesi sırasında geçiyor film, Kızıl Ordu ile Beyaz Ordu'nun cepheleleri arasında küçük bir kasabada. Ve Kızılların -yani "bizimkilerin"- komiseri, erkek Fatma, bir sorunla karşı karşıya: Gebeli Sürekli sıcak mücadelenin içinde olduğundan kırtaj olması için de geç kalınıyor.

Sonuçta, "sarp kayaların doruklarından dağlar dumanlı tütür" ama komiser çocuğunu doğurmak zorunda. Ve, kasabada yaşayan bol çocuklu bir Yahudi ailenin yanına "tayin" ediliyor; hanı bu "iş" bitirip asil işimizin başına dönsün, dercesine.

Komiser, Yahudi ailenin yanında daha henüz bilmediği birtakım şeyler öğreniyor. Kadınların -hele gelecekte oldukları- etek de giyebilecekleri

ni, çocukların doğduktan sonra da birtakım şeylerle (!) ihtiyaç duyduklarını vb. vb.

Askoldov'un -filmli görseniz belki benzer sonuçlara varırsınız- yaşamı boyunca çevirdiği biricik filmiyle Eisenstein'in yanında anılması gerekir. Aile kavramını komiserin özelinde yok etmiş, "hiçbir işe yaramayan", yarı küçük-burjuva-dinci Yahudi ailesinde ise tam yaşatmış. Duygusal olarak izleyici kime dayanacağı bir türlü kavrayamıyor. (Epik dedikleri bu değil miydi?)

Kadın komiserin çocuğunun babası -o da komünist- Beyaz Ordu'ya karşı mücadelerde, çocuk doğmadan can vermiş. Ve komiser, tek başına, davası ile çocuğu arasında -aslen kendi kurduğu- ilişkiyi çözmek zorunda.

Sonuçta çocuk doğduktan, komiser anneliği tattıktan, bunu sevdiği için yoldaşlarından

aşğılandıktan sonra, Kızılar kasabadan geri çekilmek zorunda kalıyor. Film icabı derler ya, komiser-anno kasabadaki biricik kızıl olarak geride kalıyor, çocuğuyla birlikte. Bu anlamda Yahudi aileyi de tehlikeye düşürebilir, kendisini de, çocuğu da. Kararını, insan, -sine-ma salonundaki herkes- olduğu gibi, ne olumlu ne olumsuz, bir gerçeklik olarak algılıyor.

Kamera açıları, sahnelerin yoğunluğu ve dağılımı, filmin müziği, filmin devrimciliği ile yenilemek zorundayım: Eisenstein düzeyinde bir adam Askoldov. Berlin Film Festivali'nde geçen yıl Gümüş Ayı ödülünü almış. Eh, ne de olsa Sovyetler Birliği'nden çıkmış, diyisi geliyor insanın.

Ama yine söyleyemi unuttum: Şeyler var: 1967 yılında çalışmalarına sonuna doğru, film birden sakıncalı bulunuyor. Askoldov'un mesleki yaşamı bu

biricik filmde sona eriyor. Bir kopya dışında filmin tüm kopyaları yakılıyor. Tıpkı Türkiye'de "Yorgun Savaşçı" filminin başına gelenler gibi, ya da Yılmaz Güney'in filmlerine. İddia, filmin karşı-devrimci olduğu hem siyonist propaganda, hem de büyük Rus sövenizmini yaydığı yolunda imiş. Çok şükür film yapımcıları birliği filmin bir kopyasını kilerlerine saklamışlar, ta ki Perestroika dönemi gelene dek. Böylelikle bizler, yapımı 1987'de tamamlanabilen bu filmi izleyebiliyoruz.

"Komiser" filminin Sovyetleri temsilen Berlin'e yollanması, bence yetkililerin bu utanç belgesine en etkili özeleştirisidir.

Mehmet Werner

İyi Fotoğrafçı

Mehmet Werner, çok iyi fotoğrafçıysanız. "Anı yakalamak" değil mi, fotoğrafçılıkta başlıca hünere. İşte o anı yakalamışsın gibime geliyor, hepimiz için. Hem de makinanı kullanmadan!

Bundan birkaç yıl önce "Viking Jugend" adlı neo-nazi örgütün Köln'de bir toplantı düzenlemesi söz konusuydu. Tüm antifaşist örgütler biraraya gelerek toplantıyı engellemeye giriştiler. Bu arada VVN (Nazi rejiminden zarar görenlerin derneği) üyelerinden eski KPD'li iki-üç kişinin çocuklarını karşı tarafta olduklarını öğrendik.

Bir arkadaşımın uzun uzun gördüğüm Türkiye'ye gittiğinde.

İkinci çocuğunu hapishanede doğurmuş. Hatta, hapishane anıları niteliğinde Türkiye'de çıkan kitaplardan birinde bu doğumdan söz ediliyor. Etikledim, ağlarcasına. Sonra çocuklarıyla yaşantısına tanık oldum. Ve şimdi hem komiseri, hem de Molly'nin annesini düşünmekten alıkoyamıyorum kendimi.

Ben de çocuğuma bir "İsim" verdim: Ekrem. Ekrem Ekşi, Aydın Şenese'nin yazısında sözü geçen Erdal Eren'in hareketlendi. 12 Eylül darbesinin hemen sonrasında işken-çoyle öldürüldü. Hücre arkadaşları onu en son götürmeye geldiklerinde, hücrelerinden çıkarılarak devrimci marşlar söylediğini anlatıyorlar.

"Bizim" Ekrem doğarken, annesinin yanında -"devrimci" nedenlerle tabii- bulunamamanın utancını duyuyorum şimdi. Ekrem şimdi büyürken de, "balık" görevimi yerine doğru dürüst getirememem, en azından yazdıklarımın inan-dırıcılığı azalıyor. Aydın Şenese belki de sürç-ü lisan etmiş yazarken. Ama sanyorum, tartışmanın odak noktasına bu sürç-ü lisan değil, örneğin Yücel Feyzioğlu'nun bu gazetede başlattığı girişim olsa gerek: Çocuklarımızı nasıl yetiştirelimiz, nasıl yetiştiriyoruz... Hem baba, hem de anne için.

Mehmet Werner, bir "anı" yakaladı. Belki, Feyzioğlu'nun ve başkalarının çabalarıyla bu "anı" bir film haline gelebilir, bir tartışmaya dönüşebilir. Bizdeki kadın-erkek ilişkileri de irdele-nerek.

Arjantin'de halk demokrasiyi korudu

Arjantin'de Albay Muhammed Ali Seinidin tarafından gerçekleştirilmek istenen bir askeri darbe girişimi bastırıldı. Albay ve emrindeki 500 kadar subayın yönetimindeki askeri birlikler Campo del Mayo üssünü işgal ettiler. Ancak, Arjantin Devlet Başkanı Raul Alfonsin tarafından üç gün süren darbe girişiminin başarısızlıkla sonuçlandığı açıklandı.

Albay Muhammed Ali Seinidin'in üçüncü kez askeri darbe gerçekleştirmek istediği biliniyor. Seinidin, Arjantin ordusu içindeki sağ eğilimli subayların lideri olarak tanınıyor.

Yüzde 375 olan enflasyon oranının hiç bir düşme belirtisi göstermediği, aksine giderek daha da azalan satın alma gücü ve tırmaman işsizliğin sonucu halkın büyük bir yoksulluk içinde yaşadığı ifade edilen Arjantin ekonomistlere göre Latin Amerika'nın hasta adamı.

EKONOMİK BAŞARISIZLIK!

Arjantin halkı ordunun baskılarından ve müdahalelerinden bıkışmış bir halk olarak biliniyor. Zira Cunta yönetiminin yaşadığı 1976-83 yılları arasında 10 binden fazla siyasi tutuklunun cezaevlerinde olduğu, pek çok kişinin işkence gördüğü ve kaybolduğu resmi kayıtlara geçmiş durumda. Baskı yöntemlerinden çok çekmiş Arjantinlilerin aynı ezilme yeniden yaşamama konusunda kararlı bir tavır aldıkları son darbe girişimi sırasında gözlemlendi. Üç gün süren askeri darbe girişimi boyunca sendikalar genel grev çağırılarını yaptılar ve darbe girişimci birlikler üslemlerini yerli değiştirmek amacıyla başkent sokaklarından geçmek isteyen halkın tepkisiyle hatta zaman zaman protesto gösterileriyle karşılaştı.

1983 yılında Devlet Başkanlığına seçilen Raul Alfonsin'e ülkenin askeri rejim dönemindeki baskı ve yoksulluktan bıkışmış Arjantinlilerin tarafından yaraları sarıcağı umudıyla bakılmıştı. Ancak, aradan geçen yıllar boyunca ekonomik durumun düzelmeyecek yerde giderek bozulması ve enflasyon oranının yüzde 400'den fazla sayıya ulaşması ağır sanayinin gerilemesi, sürekli bir kemerleri sıkma politikası izlenmesinin Alfonsin'in popülaritesini zedelediği de öne sürüldü.

1987 yılında yapılan yerel seçimlerde, yönetiminde olduğu yıllardaki baskılar ve ekonomik sorunlar dolayısıyla halkın istemediği Peroncu parti adaylarının pek çok ildeki yönetimi alması (22 iliden 16'sı) ise Alfonsin'in ekonomiyi yoluna koymakla başarısızlığı yüzünden yeni arayışlar olarak yorumlanırken, askeri darbe girişimlerinin başarısızlıkla sonuçlanmasının Arjantin halkının demokrasiye sahip çıkmadaki kararlılığının sonucu olduğu belirtiliyor.

Gorbaçov BM Toplantısında konuştu Saat barışa ayarlı

Sovyet lideri Mihail Gorbaçov, 7 Aralık günü New York'da Birleşmiş Genel Kurulunda yaptığı konuşmada Sovyetler Birliği'nin Doğu Avrupa'daki Konvansiyonel güçlerde önemli bir indirim yapacağını açıkladı.

Gorbaçov, Sovyet ordusunun 500 bin asker azaltma yoluna gideceğini, ayrıca, Demokratik Almanya, Çekoslovakya ve Macaristan'daki Sovyet güçlerinden ise 50 bin asker, 5 bin tank, 8 bin 500 top ve uçan tek yanlı ve koşulsuz olarak azaltılacağını, önümüzdeki yıldan itibaren de Sovyetler Birliği'nde askeri üretim yapan bazı fabrikalarda sivil üretime dönüleceğini açıkladı.

Mihail Gorbaçov'un yaptığı konuşma 159 üye ülkenin temsilcilerine hitap eden Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 1950 yılında Nikita Kruşçev'in yaptığı konuşmadan sonra 28 yıldır bir Sovyet liderinin konuşma yaptığı ilk Birleşmiş Milletler Genel Kurulu.

Gerek Sovyet ordusunda gerekse Doğu Avrupa ülkelerindeki Sovyet askeri güçlerinde yapılacak açıklanan güç indiriminin yanı sıra Gorbaçov ayrıca, 1 Ocak 1989 tarihinden itibaren Afganistan'da ateşkesine gidilmesini ve yoksul ülkelerin borçlarının 100 yıllık bir süre için ertelenmesini, kısımlı olarak borç silinmesini önerdi.

Sovyet liderinin sürpriz açıklamalarına Batılı politik yorumcularca genel olarak olumlu yaklaşıldı. Gorbaçov'un ülkesi dışında özellikle de ABD ve Batı Avrupa'da büyük telaş yaratılacağına karşılık, halkın Gorbaçov'u görmek için yollarında beklediği gözlemlendi.

ABD'li politikacılar temkinli davranır ve bir açıklama yapmazlarken, bazı ABD'li politik yorumcular Sovyetler Birliği'nin ekonomik gereksinimleri oldu-

Sovyetlerin karşılıksız azaltacağı askeri güçler

Tüm Sovyet güçlerinden	500 bin asker
Dem. Almanya, Çekoslovakya ve Macaristan'dan	50 bin asker
Batı Avrupa'daki Sovyet ve müttefiklerinin bölgedeki güçlerinden	10 bin tank 8 bin 500 top 800 uçak
1991'de Dem.Almanya, Çekoslovakya ve Macaristan'dan	6 tank tümeni
Moğolistan'dan	önemli ölçüde askeri birlik

Karşılıklı konvansiyonel güçler

	Varsova Paktı	NATO
Personel	3.090.000	2.213.593
Savaş uçağı	8.250	3.977
Savaş tankı	51.500	16.424
Zırhlı piyade aracı	22.400	4.153
Diğer zırhlı araçlar	71.000	35.351
Top	43.400	18.240
Tanksavar	44.200	18.240
Hava Savunma sistemi	24.400	10.309
Helikopter	3.700	2.419
Zırhlı araç köprüsü	2.550	454

Kaynak: Associated Press

ğu için silah harcamalarında indirimine zorunlu olduğu duyulması nedeniyle böyle bir açıklama yaptığını öne sürdü.

Diğer yandan, Gorbaçov'un sürpriz açıklaması ABD'de ve tüm dünyada bomba gibi patlarken, Sovyetler Birliği Genel Kurmay Başkanı Mareşal Sergei Akromeyev'in emekliye ayrıldığı haberi de yayılıyordu. Batılı yorumcular, tam Gorbaçov'un önemli açıklamalar yaptığı sırada Genel Kurmay Başkanı'nın emekliye ayrılması konusunda bazı kaygılar taşıdıklarını belirtirken, bu emekliliği Gorbaçov'un özellikle savunmaya yönelik yak-

laşımını ordu içinde desteklemeyen olmasının bir sonucu olarak değerlendirdiler. Mareşal Akromeyev'in emekli olmasıyla boşalan Genel Kurmay Başkanlığı görevini ise Savunma Bakanı Dimitri Yazov'un sürdüreceği bildirildi.

Konuşmasında açıkladığı askeri güç indirimi ile ilgili konuların Varsova Pakti üyesi ülkeler tarafından alınmış kararlar olduğunu da söyleyen Gorbaçov'un Amerika ziyaretini-

Şimdiye değin NATO üyesi ülkelerin konvansiyonel silah bakımından Sovyetler Birliği'nin daha güçlü olduğu gerekçesine dayanarak NATO'nun, elindeki kısa menzilli nükleer füzeleri modernleştirilmesinin gerekliliğini savunduğu biliniyor. Gorbaçov'un açıklamasına göre ise, tek taraflı olarak Sovyetler Birliği Avrupa kıtasındaki güçlerden ve müttefiklerinin bölgelerindeki güçlerden toplam 10 bin tank, 8 bin 500 top ve 500 savaş uçağı azaltacak.

Mihail Gorbaçov, Doğu Avrupa'daki askeri güçlerden başka önümüzdeki yıllarda Asya'daki güçlerinde de indirimler yapılması yoluna gideceklerini de açıkladı. Bunun ilk adımı olarak Moğolistan'daki askeri birliklerin önemli bir bölümünü çekmeklerini dile getirdi.

Yaklaşık 45 dakika kadar

önemli bir diğer yanının da önümüzdeki yıl yönetimi Ronald Reagan'dan devralacak olan George Bush'la ilk kez görüşmüş olması olduğu ifade ediliyor.

süren konuşmasında askeri güçler ve konvansiyonel silahlar yapılacak indirimleri yanı sıra dünyadaki siyasal sistemlerin kendilerini yeniden yapılamaya sokmak zorunda olduklarını da belirtti. Gorbaçov "Bütün dünyayı demokratikleştirmek önemli bir politik ivme haline gelmiştir" dedi.

Kuşkusuz Sovyetler Birliği'nin tek taraflı olarak askersel ve konvansiyonel silah sayısında indirimine gitme kararı Avrupa ve dünya halklarının önünde yeni ve yirmibirinci yüzyıla nükleer silahsız ve giddetsiz bir dünya da girilmesi umudunun yaratılması olanaklarının açılmasıdır.

Kaybolan meslekler

Bakırcılık, kalaycılık, semerçilik, süpürgeçilik derken, sanırım ki, sıra askerlik mesleğine geliyor.

İran hapishanelerini boşaltmanın kestirme yolu : Toplu kıyım

Pakistan'da bir dönüm noktası mı?

Ziya'lı yıllardan en büyük fark olacak. Orduya taviz verecek hibirlere vapmak nvlteinde

Benazir Butto'nun Başbakan seçilmesi Pakistan'da sevinç gösterileriyle kutlandı

16 Kasım'da yapılan Başbakanlık seçimlerinden zaferle çıkan ve yemin ederek göreve başlayan **Benazir Butto**'nun Başbakan olması Pakistan'ın bölgede oynadığı ve oynaya-acağı rol açısından nasıl bir değişiklik yapacağı sorusunu da beraberinde getirdi.

Bilinen o ki, eğer **Ziya Üi Hak** ölmeseydi, Pakistan'da seçimler mutlaka sıkıyönetim altında yapılacak ve **Benazir Butto**'nun lideri olduğu Pakistan Halk Partisi (PHP) de sürgünde bir parti olarak kalacaktı.

BENAZİR'İN POLİTİKASI
Ziya Üi Hak'ın ölümü ile yanıt bekleyen sorulardan en önemli- si, Pakistan'ın bir dönüm noktasında olup olmadığı; Pakistan'ın özellikle komşularının iç işlerine karışan, bölgede durumu kızıştıran politikasından uzaklaşıp uzaklaşmayacağıydı. Bugün aynı sorular **Benazir Butto**'nun partis'i'nin

iktidarda olacağı koşullarda sorulabilir. Bir diğer önemli nokta da **Benazir Butto**'nun programında **Ziya Üi Hak** taraftarlarının programlarından pek farklı bir yaklaşım bulun- mayışı.

Nitekim seçimlerden önce yaptığı çeşitli açıklamalarda, Amerikan yardımı almaya devam edeceklerini ve Amerika ile ilişkilerin değişikliğine uğramaya- cağını, Afgan mücahitlerine yardım devam edileceğini ve gücü bir ordudan yana olduğunu dile getirmişti. **Benazir Butto**'nun bu tavrı ise Partisinin sol kanadı tarafından, partiyi İslami Demokrat Birlik (IDB) 'ne yakınlaştırdığı gerekçesiyle eleştiriliyor.

Ölümünün üzerinden henüz üç ay gibi kısa bir zaman geçmiş olmasına rağmen zihin- lerde **Ziya Üi Hak**'tan geriye o- lumlu bir şey kalmaması, Pa-

kistan'da zaten diktatörlüğün çöküş sürecine girmiş olduğu- nun belirtisi miydi?

ORDU İLE ANLAŞMA

11 yıl sonra ilk kez demokratik bir seçim ortamının sonucu ola- rak Başbakanlığa hak kazanan **Benazir Butto**'nun en önemli desteği kuşkusuz ordu ile olan ittifakıydı. Ordunun şefi **Mirza Aslam Balg** ile yaptığı özel bir görüşmede **Benazir** babası **Zülfikar Ali Butto**'nun ölümündeki rolünden dolayı or- dudan intikam alma peşinde koşmayacağı ve şu anda Pa- kistan bütçesinin yüzde 60'ını kaplayan askeri harcamalar- dan herhangi bir kesinti yap- mayacağına ilişkin sözler ve- riyordu. **Benazir** bu konudaki düşünceleri gazetelere yaptığı açıklamalarda " **Ziya** orduyu politikanın içinde tutmaya niyetliydi. Ordunun politika- nın dışında tutulması

Ziya'lı yıllardan en büyük fark olacak. Orduya taviz verecek hiçbirsey yapmak niyetinde değiliz." diyerek dile getiriyor, seçim kampanyaları sırasında ordunun tavrının ise demokrasi istediklerinin kanıtı olduğuna inandığını, orduya ayrılan öde- neklerin kesilmesinin sıkıyöne- timi davet etmek anlamına gele- ceğine inandığını söylüyordu.

İSLAMCI KESİM VE KADIN BAŞBAKAN

Ziya Üi Hak'ın islama gereken önemi vermediğini belirten **Benazir Butto**'nun önündeki en önemli engellerden birisinin Pa- kistan'da eğitim düzeyinin çok düşük olması (okuma yazma oranı yüzde 24'ten fazla değil, ve demokratik geleneklerin toplum yaşamında pek yerleş- memiş olması) şeklinde ifade edilebilir.

Benazir'in iyi eğitim görmüş ve yetenekli müslüman bir kadın olarak kazandığı başarı onun politikasının başarısı ola- rak değil, **Ziya Üi Hak**'tan nefret edildiklerini göstergesi olarak ele alınabilir. Diğer taraftan, özel- likle ülkedeki **Ziya Üi Hak** yanlı- larının ve islamcı kesimin bir kadın tarafından yönetilme- yi kolay kolay kabul etmeyecek- leri de bir gerçek.

Benazir Butto, partisi ve taraf- ları zaferlerini coşkun biçim- de kutlarken, çeşitli yabancı gözlemciler, genç Başbakan'ın önünde **Ziya Üi Hak**'tan geriye kalan iki büyük engel olduğunun altını çiziyor ve bunları, " **Paki- stan'ın en önemli engelleri** dış borçları ve eco-nomik so- runlarıyla, alarm çanları çalan dış politika"ı" şeklinde ifade ediyorlar.

✓ İran'da hapisanelerde tutuklu veya hükümlü olarak bulunan binlerce kişinin öldürüldüğü ortaya çıkarıldı

İran İslam Cumhuriyeti'nde tutuklu ve hükümlü olarak bulunan binlerce kişinin öldürülerek cesetlerinin rastgele yerlere gömüldüğü Avrupa'nın çeşitli yerlerinde ya- şayan İranlılarca açıklandı. İran'da özellikle son 3 ay önceden itibaren cezaevinde bulu- nan tutuklu ve hükümlülerle ilişkin kesilidiği bu kişilere ait özel eşyaların ailelerine geri ve- rildi bildirildi.

Cesetleri köpekler buluyor

Tutuklu ve hükümlülerin eşyalarının iade edilmesinden sonra bütün çabalara rağmen cezaevindeki yakınlarıyla tekrar ilişki kurmayı başaramadıkları belirtildi. İlişki kesilen tutuklu ve hükümlülere ait olduğu saptanan cesetle- rin ise daha sonra parklarda ve mezarlıklarda köpekler tarafından bulunduğu ifade edildi.

Toprak altından köpekler tarafından çıkarılan cesetlerin çeşitli organlarının ise onları bulan köpekler tarafından kopartıldığı ve bazılarının tanınmayacakhalde oldukları dile getirildi.

TUDEH ve 23 örgütün 10 Aralık günü Fede- ral Almanya'da İran'daki toplu kıyımlarla ilgili olarak düzenledikleri mitingde, bugüne kadar pekçok **TUDEH** Merkez Komite ve Politbüro üyesi ile daha pek çok kişinin öldürüldüğünün öğrenildiği açıklandı ve protesto edildi. **TU- DEH** ve 23 örgüt tarafından yapılan açıklama- da, İran'da bugüne kadar böyle bir toplu kıyım yaşanmamış olduğu belirtildi. Açıklamada ayrıca, Birleşmiş Milletler ve Uluslararası Af Örgütü'nün kayıtlarında da İran'da toplu kıyımlar yapıldığına dair bilgiler olduğu belirtildi.

İran'daki toplu kıyımları protesto amacıyla yapılan miting 3 bin 500 kadar İranlının katıldığı izlenirken, miting sırasında **TUDEH** tarafından dağıtılan bildirilerde, kamuoyunun bu konuya karşı gösterdiği duysarsız tavır eleştirilerek, demokrat ve insan haklarına saygılı herkes İran'daki politik tutuklu ve hükümlülerle dayanışmaya, hapisanelerdeki toplu kıyımı protesto etmeye çağrıldı.

ULUSAL ONUR VE DEMOKRASİ

Baştarafı 1. Sayfada

sizce gitmek, rejimin tüm yaptıklarını sessizce kabul etmek demek. Oysa gidenler, tanıklarıyla birlikte ve resmi başrularını tamamlayarak ülkeye döndüler. Böylece ülkenin demokratikleşmesi mücadelesine doğrudan katılmak ve katkılıkla bulunmak istiyorlar. Tıpkı Federal Almanya Cumhurbaşkanı Welz-saecker'in Murat Tokmak'a gönderdiği mektupta belirttiği gibi...

Politik göçmenlerin ülkeye dönüşü ile, Türkiye'de demokrasinin ve insan hakları sorunu bir kez daha test edildi. Rejim bir kez daha sınıfta kaldı. Politik göçmenlerin ülkemizdeki demokratikleşme mücadelesine katkılarını bu kez, ülke sınırlarından geri çevrilmek yerine getirildi. İnsan hakları evrensel beyannamelerinin 40. yıldönümünde, Başbakan Özal'ın demecindeki demokrasinin ve insan hakları sözçükleri, böylece sadece onu yalanlamaya yarım etti. Hapishanelerdeki binlerce tutuklu, yurtdışındaki binlerce politik göçmen, sürgündeki mahkemeler, rejimin parametreleri olarak bir kere daha öne çıktı.

Kimine göre tüm bunlar, rejimin "onuruna" dokunuyor da, örneğin politik göçmenlerin ulusal delegasyonla ülkeye dönüşü "onur" sorunu oluyor. Ya aynı dili kullanmıyoruz, ya da Tercüman ve sözcülüğünü yaptığı egemen çevreler demagogilerine devam etmek istiyorlar.

Politik göçmenlerin ülkeye dönmek için kararlılıklarını belirtiyorlar. Ülkede kendilerini havaalanlarında, mahkemeye ve hapishanelere kapılarında beklemeye devam edenler, ülkemizde insanca bir yaşam için dayanışma gösteren uluslararası demokrasi güçleri olduğu sürece, onursuzluğu onur sayanların çirpışını, her zaman boşa çıkarılacaktır.

İşveç Parlamentosunun aldığı "Hamilik" kararından, Uluslararası Af Örgütü'nün H.Tan İpekçi'nin gözaltı süresinin uzatılması üzerine "Acil Eylem Çağrısı" yapmasından yüzleri kızarmayanların ulusal onurdan alacak payları hiç bir zaman olmayacaktır. Herhalde bu kararlar sokaktaki insanlara karşı alınmıyor. Rejimin resmi gücünün yasadışı olası saldırılarını önlemeye çalışıyorlar.

Herkesin gördüğü gibi, ulusal onurumuz demokratik güçler elinde yükseliyor ve yükselcek. Şimdi tıpkı, hapishanelerde, mahkemelerinde, emniyet müdürlüklerinde politik göçmenliklerdeki mücadelelerde yükseldiği gibi...

Yavuz ÜNAL

ARMAĞANLI BULMACA

SOLDAN SAĞA:

1) Bulmaca karelerinin içindeki ünlü çizgi roman kahramanının çizimi olan karikatür sanatçısı; Küçük büktilere genel olarak verilen ad; 2) Hediye; Halk türülerinde çokça adı geçen kuş; 3) Sodyum elementinin simgesi; Genellikle ege ve Akdenizde rastlanan bir balık türü; 4) Ortodokslarda İsa, Meryem ya da emişlerin tahta üzerine mumlu ve yumurtalı boyalarla yapılmış dinsel resimlerine verilen ad; 5) Birtakım olayların dayandığı neden ya da bu nedenle-rimoly açtığı sorun; 6) Matematikte bir sayı; 7) Bir opera eserinin adı; 8) Osmiyum elementinin simgesi; 9) Bir spor dalı; 8) Çağdaş; 9) Eski dilde bayram; 10) Takdim edilen şey; 7) Lanetli; 8) Fırlı fırlı; 8) İyi hoş; 8) Baskı yap anlamında bir emir; Küçük gümüş para; 9) Lira'nın kısa yazılışı; 9) Güzel kokulu bir çiçek; Put; 10) Ses tonu, söz gibi araçlarla birleyle birşeyle eğlenme kuçumseme; 8) Bir

OKUYUCU POSTASI

Essen Açlık Grevi haberini veriş tarzınız yanlıştı

Türkiye Postası
Yazı Kurulu'na

Essen'deki açlık grevleriyle ilgili haberinizi üzüntüyle okudum. Haberin verilış biçimi, sanki GDF'nin bir eylemiymiş gibi algılanmasına yol açıyordu.

Oysa ki, hem grevi başlatılanlar dayanışma eyleminde kendi örgütsel yapılarını ortaya koyan bir anlayış içinde değillerdi, hem de GDF böyle bir sahiplenme anlayışında değildi.

Açlık grevleriyle çok yakın ilişkide bulunan, GDF Essen Derneği

üyeleri ve Türkiye Postası dağıtıcısı olarak bir satırını yazıyorlar. O insanların tanıma olanağı buldum. Her biri cezaevi pratiğini yaşamış kişiler olarak, Türkiye cezaevlerinde durumunu, F. Almanya kamuoyuna aktarmayı amaçlamışlardı. Amaç, örgütsel hiçbir kaygı taşımadan, kimsen, nereden gelirse gelsin katilimi ve desteği artırmaktı. Böyle düşüncelerinin ne kadar haklı olduğunu da eylemlerinin başarıyla sonuçlanarak gör-düler. SPD'den DKP'ye, Milli Görüş'e, GDF'ye ve TBKP'ye kadar geniş bir yelpazeden destek almayı başardılar. Türkiye gazetelerinde ilan çıkarak desteği buldular. İsan gücünde Türkiye'ye bir heyet gönderme olanaklarını yarattılar.

Bana kalırsa, gazetemizdeki bu haber, dayanışma grevlerinin insan haklarını temel alan, örgüt kaygılarını taşımayan insancıl yaklaşımlardan uzaktı. Bu haberi okuyan bir insan kendini bu olayın içinde bulamazdı. Sanki ne olursa olsun mantığı

Essen'deki açlık grevine katılanlardan bir bölümü

vardı.

İşte hem bir T.Postası dağıtıcısı olarak, hem bir GDF üyesi olarak, hem de grevciyi tanıyan biri olarak beni üzen nokta bu oldu. GDF'nin basın açıklaması ve dayanışma grevi bir ayrı verilebilir ve böyle bir algılamaya ortaya çıkmazdı. GDF Genel Sekreteri Salih Yigit grevci arkadaşlarla konuşuren ben de oradaydım. GDF'nin ol-anaklarını (GDF Bürosu'nun telefon, telefax vb.) sunarken, hertürlü ön koşullardan uzak bir yaklaşımla içindeydi. Haber böyle çıkınca, olayın içinde olan

insanlar, haklı olarak şöyle düşünebilirler: "Sonuçta eyleme sahip çıktılar".

Bu yazıyı yazarken amacım, gazetemi, her devrimci demokratın, sosyalistin, komünistin, insan hakları girişimcisinin kendisini bulabileceği, kendileri için kürsü sayılabilecekleri bir or-gan haline gelmesini görebil-mektir. Ancak böyle olursa, politik göçmenlerin geri dönüşü, Kutlu-Sargin Davası işi görebilecek ve okunabilecektir.

Doşta selamlarımla.
Eşref ÇAKAR / Essen

Türkiye İşçi Partisi

8. Kongre

Türkiye İşçi Partisi

6. Kongre

Belgeleri

ÇIKTI

(3 DM.)

?

Onlar olmadan yayınlarmı dursun ?

Merhaba dostlar demeden yazamıyorum nedense. Merhaba dostları Yazmak, hep yazmak geliyor içimden. Neyi diyeceksiniz. Tabii ki bildiklerimi... Ben şir yazıyorum. Şirleri mi kim okuyor, kim yayınlıyor, neyi yazıyorum? Buna şöyle yanıtlarım: Gene bildiğim şekilde, dünyanın sancısına, sıkıntısına, dünyanın baş belası atom bombasına karşı yazıyorum ve yazacağım. Baş-la beliriyim. Yazdığım şirleri Türkiye Postası'na salıyorum. Salıyorum diye, hepsinin yada bir kısmının yayınlanması mı gerekir? Bence hayır. Ama yayınlar araştırılmalı ve halka birşeyler verecek şirleri yayınlamalıdır. Türkiye Postası yayınlamıyor diye, "göndermeyeceğim artık" demek doğru değildir. Tabii gönderilmelidir. Hem de her zaman.

Bana şöyle diyenler de ol-makta: "Sen ayda 10-15 tane şir yazıyorsun. Oysa şirler, senede 1 tane yazılmalıdır". Olabilir. Biz de yazmıyorduk. Değerli dostumuz Yazdıklarımız, ne duyduk da okuyucu şirlerine yer veremeyeceğimiz için yayınlamıyoruz. Şirleriniz Türkiye Postası'nda yayınlamıyor diye yazmaktan vazgeçmeyin. Ebette yaza yaza, hem diliniz ve uslubunuz hem de şiriniz gelişecek ve olgunlaşacak. Çalışmalarınızda başarıları dilediğiyle.

Türkiye Postası

**Türkiye Birleşik
Komünist Partisi
Program**

**Recep ÇALIŞKAN
Freiburg**

Değerli dostumuz
Yazdıklarımız, ne duyduk da

Biz de, açlık grevlerini destekledik

Önce hepinizin hal ve hatırlarını sorar, kucak dolu-su selamlarımızı iletir, tüm işlerini de başarıları temen-iler ederiz.

Değerli dostlar, bir Rems-cheide'de cezaevinde yatan 4 arkadaş, Türkiye'de cezaevlerinde sürdürülen açlık grevlerini destekle-mek amacıyla, 3 gün süren sembolik bir açlık grevi baş-lamış bulunuyoruz. On-ların sorununun kendimizin sorunu olduğunu unutmuyoruz. Sizlerin aracılığıyla kamuoyuna da duymasını istiyoruz. Diğer arkadaş-ların ismi, **Ali Ayda, Özgür Bolulu, Ferit Zıncan ve Yu-suf Zavalı** diye yazın.

Sınırsız teşekkürimizi iletir, sağlığı, sıhhati, mutlu nice gelecek yeni yılınız da kutlar, en derin saygı-larımızı belirtiriz. Essen kalın.

İnsanlık onuru işkenceyi yenecektir...

Açlık grevi yapan 4 ar-kadaşa adına Diyarbakirli Yusuf PERİŞAN

**Barış, demokrasi
ve özgürlük
savaşçısı**

**KEMAL
DURUCAN'ı
aramızdan
ayrılışının
1. yıldönümünde
saygıyla, sevgiyle
anyoruz!
Hamburg
Türkiye Halkevi**

(Anma toplantısı:
26. 12. 1988
Saat: 16.00
Neuer Kamp 31,
2000 Hamburg 36

1) Ünlü karikatürcülerimizden birisi ; Bir nota ; Son yıllarda giderek yaygınlaşan ve cinsel ilişki ile bulaşan, yakalanan kişinin kurtulma olasılığı olmayan tehlikeli hastalık. 2) Asya ile Avrupayı ayıran sıra dağlar ; Almanya'da bir eyalet adı. 3) 'Arma'nın ortası ; Amerikanyum elementinin simgesi ; Eskrimde bir karşılama şekli. 4) Hayal görme. 5) Kırsal kesimde toprakları olan güçlü, zengin kimse ; Koşularda uykudan sonra yinelenen aynı anlamdaki sözcük ya da ek. 6) Kaba bir gösterme sıfatı ; Sicilya'da ortaya çıkmış, daha sonra tüm dünyaya yayılmış ünlü ganster örgütü. 7) Züppe ; Barjyum elementinin simgesi ; (Tersî) Yaşayan. 8) Bir nota ; Bir bağlaç. 9) Litrenin kısa yazılışı ; Paris'in ünlü kulesi. 10) "İğneyi kendine başkasına" ; İkeli bir savaş aracı. 11) Tümör ; Bir hayvanın kısa adı, aynı zamanda küfür ederken de çokça kullanılır ; Ağılatı. 12) Ege'de Datça Yarımadasında eski bir yerleşim bölgesi olan antik kent ; Almanya'da bir hastalık sigortası ; Üzücü. 13) Altın iğnelerle yapılan bir tedavi yöntemi. 14) Öğütülmüş buğday ; Yüzün bir bölümü ; Karışık renkli. 15) Bir maden ; (Tersî) Seçilmiş, elenmiş ; İlave

YUKARDAN AŞAĞIYA:

1) Ünlü karikatürcülerimizden birisi ; Bir nota ; Son yıllarda giderek yaygınlaşan ve cinsel ilişki ile bulaşan, yakalanan kişinin kurtulma olasılığı olmayan tehlikeli hastalık. 2) Asya ile Avrupayı ayıran sıra dağlar ; Almanya'da bir eyalet adı. 3) 'Arma'nın ortası ; Amerikanyum elementinin simgesi ; Eskrimde bir karşılama şekli. 4) Hayal görme. 5) Kırsal kesimde toprakları olan güçlü, zengin kimse ; Koşularda uykudan sonra yinelenen aynı anlamdaki sözcük ya da ek. 6) Kaba bir gösterme sıfatı ; Sicilya'da ortaya çıkmış, daha sonra tüm dünyaya yayılmış ünlü ganster örgütü. 7) Züppe ; Barjyum elementinin simgesi ; (Tersî) Yaşayan. 8) Bir nota ; Bir bağlaç. 9) Litrenin kısa yazılışı ; Paris'in ünlü kulesi. 10) "İğneyi kendine başkasına" ; İkeli bir savaş aracı. 11) Tümör ; Bir hayvanın kısa adı, aynı zamanda küfür ederken de çokça kullanılır ; Ağılatı. 12) Ege'de Datça Yarımadasında eski bir yerleşim bölgesi olan antik kent ; Almanya'da bir hastalık sigortası ; Üzücü. 13) Altın iğnelerle yapılan bir tedavi yöntemi. 14) Öğütülmüş buğday ; Yüzün bir bölümü ; Karışık renkli. 15) Bir maden ; (Tersî) Seçilmiş, elenmiş ; İlave

GEÇEN SAYIDAKİ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ:

SOLDAN SAĞA: 1) Grogarizm ; İflas. 2) İşadamı ; İn ; Ali. 3) Ster ; Holding. 4) Dal ; Abo ; Raiye ; 5) Monopson ; Etki. 6) Elo ; Sis ; Leş. 7) Bitlis ; Hiit. 8) Hain ; Ayamama ; Eş. 9) Onlar ; Omaca. 10) Fa ; Taun ; Lıçıl. 11) Flu ; Dm ; Rab ; Us. 12) İda ; Rodbortus. 13) Stinger ; Aka ; Kap. 14) Kın ; Sadi ; Kuika. 15) İkebana ; İrtifag.

YUKARDAN AŞAĞIYA: 1) Spielthoff ; Ski. 2) Rita ; Analitik. 3) Eşel mobil ; Udine. 4) Gar ; İnat ; Ag. 5) Ad ; Anıt ; Rad ; Lia. 6) Rambo ; La ; Umre. 7) İm ; Opsiyon ; Orsa. 8) Zih ; Sisam ; Flo. 9) Oros ; Malabadı. 10) İlan ; Hacı bekir. 11) İndi ; Dimağ ; Ra. 12) İye ; Ta ; Ced ; Kl. 13) Laneti ; Ra ; Ukuf. 14) Alg ; Kelo ; Lusaka. 15) Si ; Fiş ; Şu ; Pag.

1) Ünlü karikatürcülerimizden birisi ; Bir nota ; Son yıllarda giderek yaygınlaşan ve cinsel ilişki ile bulaşan, yakalanan kişinin kurtulma olasılığı olmayan tehlikeli hastalık. 2) Asya ile Avrupayı ayıran sıra dağlar ; Almanya'da bir eyalet adı. 3) 'Arma'nın ortası ; Amerikanyum elementinin simgesi ; Eskrimde bir karşılama şekli. 4) Hayal görme. 5) Kırsal kesimde toprakları olan güçlü, zengin kimse ; Koşularda uykudan sonra yinelenen aynı anlamdaki sözcük ya da ek. 6) Kaba bir gösterme sıfatı ; Sicilya'da ortaya çıkmış, daha sonra tüm dünyaya yayılmış ünlü ganster örgütü. 7) Züppe ; Barjyum elementinin simgesi ; (Tersî) Yaşayan. 8) Bir nota ; Bir bağlaç. 9) Litrenin kısa yazılışı ; Paris'in ünlü kulesi. 10) "İğneyi kendine başkasına" ; İkeli bir savaş aracı. 11) Tümör ; Bir hayvanın kısa adı, aynı zamanda küfür ederken de çokça kullanılır ; Ağılatı. 12) Ege'de Datça Yarımadasında eski bir yerleşim bölgesi olan antik kent ; Almanya'da bir hastalık sigortası ; Üzücü. 13) Altın iğnelerle yapılan bir tedavi yöntemi. 14) Öğütülmüş buğday ; Yüzün bir bölümü ; Karışık renkli. 15) Bir maden ; (Tersî) Seçilmiş, elenmiş ; İlave

Değerli dostumuz
Yazdıklarınızın çoğunda
haklısınız. Gerçekten de her
sayı sizden en az iki mektup ve

ve
**Türkiye Birleşik
Komünist Partisi**
Barış ve Demokratik
Yenilenme Programı
(Alternatif Program)

2. Baskı çıktı

İNŞAAT İŞLERİ

Duvar, siva, badana,
boya, kağıt, fayans, sızı
tesisatı, dekor yapılır.
İstenilen biçimde ve
zamanında teslim edilir.
Tel: 0211/ 768682

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı..... 6 aylık (12 sayı)...
Adresi..... 1 yıllık (24 sayı)...
Tarihi.....
Ülkesi.....

Abone ücretini Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität. Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, Sparkasse Duisburg-Kaiserberg hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale mektubunuzu Türkiye Postası Abone Servisi, Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1 adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirsiniz.

Tarih

İmza

Für Bundesrepublik (Federal Almanya için) ABBUCHUNGSVOLLMACHT (Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermächtige Sie hiermit -widerruflich- die TÜRKİYE POSTASI-Abbonementgebühren von meinem Konto einzuziehen
(Sizlere bu imzama -her an geri alabilmek üzere- TÜRKİYE POSTASI'nın abone ücretini kontodan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab: (Başlangıç tarihi)

Name, Vorname: (Soyadı, Adı)

Straße, PLZ, Ort: (Adresi)

Abbuchungsmodus: (Kontodan çekme yöntemi)

-jährlich -yillik

-halbjährlich-6 aylık

Datum: (Tarih)

Unterschrift:

(İmza)

Mein Bank/Postscheckkonto bei: (Bankamın/postahanenin adı)

In: (Yeni)

Konto-Nr.: (Hesap numarası)

Bankleitzahl: (Banka numarası)

ABONE BEDELİ:

(6 Aylık) FAC: 30 DM - Belçika: 600 BF - Danimarka: 120 Km - Fransa: 90 FF - İngiltere 9 £ - Hollanda: 35 G - İsveç: 35 Kr.
(1 Yıllık) FAC: 60 DM - Belçika: 1200 BF - Danimarka: 240 Km - Fransa: 180 FF - İngiltere: 18 £ - Hollanda: 70 G - İsveç: 190 Kr. -

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar
Herausgeber: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V., Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1. Name des verantwortlichen Vereinsvorsitzenden: D.Yenen, Anschrift der Redaktion: 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45, Tel: (0203) 340396, Herstellung: Infomedica, 4100 Duisburg 1, Moltkestr. 45, Druck: Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, Banka Hesab: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg, Tesisatı Tel.: İsviçre : 021-335691, Hol.: 070-890336, İng.: 01-8816514, Dan.: 02-544262, İsveç: 08-7401941.

SİZİN İÇİN GÖRDÜK, DUYDUK, OKUDUK

NE DEDİLER?

Yahali ihracata hapis cezası koyarsak, ihracat düşer"

Başbakan Turgut ÖZAL

"Aman cinsellikle ilgili sorulan bana İngilizce sor. Eğer İngilizce anlayan olursa, sözlerim yanlış yanlış tercüme edildi deriz."

Başbakan Turgut ÖZAL

"Ben köskün bir yazarm. Bir ara yazarığa inancımı yitirdim. Bu möthüs birşey!"

Yazar Peride CELAL

"Erkek gibi kadın oluyorsam, pekala kadın gibi erkek de olmalıydı. Zaten var."

Gazeteci Nazlı İLİCAK

"Bu koşullarda dahi olmaksızın başka yapabileceğimiz bir şey yok. Dahiliğin de sonu belirdi; dört duvar arasında katila katila gölmek."

Amerikalı yönetmen Woody ALLEN

"Akaryakıt zammı çok faydalı bir şey. Zam olmazsa enflasyonu artırırız."

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fahrettin KURT

Anadolu yabancıların mezarlığı değildir
20 seneden beri Almanya'da çalışan bir işçinin annesi. Petersburg gemisine halkın tepkisini görünce senelerden beri gizenleri bir gerçeği açıklamak istedi.
İtalya'dan ve Almanya'dan gönderilen radyasyonlu çöpler senelerden beri Bandırma ve İzmit'ten Anadolu'ya boşatılmaktadır. Bunu bilmeyen sadece Türk vatandaşlarıdır. Avrupa Türkiye'yi senelerden beri çöplük olarak kullanıyor.
Hani hükümet, hani devlet? Nerede Yeşiller, doğacılar? Artık yeter. Anadolu mezarlık değildir!
Naciye Doğru - İstanbul 16 Kasım 1988 Milliyet

Böyle diyor 20 yıldır Almanya'da çalışan işçinin annesi. Oğlunun çalıştığı fabrikanın çöpleri mi acaba Anadolu'ya boşatılan? Oğlundan mı duydu bunu? Olabilir. Naciye Anne'ye sesleniyorum: Hangi firma, nasıl, ne zaman, yani ele gelir ne biliyorsanız, lütfen gazetemize yazınız. Batı Avrupa'da çalışan, yaşayan herkese sesleniyorum: Bildiklerinizi, gördüklerinizi Türkiye Postası'na iletiniz. Anadolu'yu toplu mezarlığa çevirmeye çalışanların üzerine hep birlikte gidelim. Anadolu mezar olmasın. Hiçbir ülke mezar olmasın.

Papaz Uçtu

"Papaz Uçtu" denen bir iskambil oyunu vardır. Oyuncular maça papazını ellerinden çıkarmaya çalışır. Oyun sonunda kara papaz kimde kalırsa ona ceza verilir. Bu zehirli çöpler hikayesi biraz buna benzer.

Bazı işletmeler üretimde zehirli kimyasal maddeler, kurşun ve kadmiyum gibi ağır metaller, radyoaktif maddeler kullanıyorlar. İlaç sanayi ve nükleer reaktörler gibi. Üretim sonunda ortaya çıkan zehirli atıklar (maça papazı) bu işletmelerin başına "dert" oluyor.

Zehirli atıkları, radyoaktif çöpleri yeniden işletimin zararını çok azaltmanın ya da zararlı duruma gelmelerini önlemek olanakları var. Ama çok "mekin rafli". Kardan zarar etmeye göze almak gerekiyor. Bu yüzden, dünyanın öteki ucunda da olsa götürüp bir yere atmak daha ilerine geliyor.

Yap kölülüğü, at denize

Zehirli çöpleri baştan savmanın daha ucuz ve pratik bir yolu, kaçtırdıktan açık denize boşaltırmak. Bu işi yapan

"çağdaş korsan"lar var. Korsanlar çok uzağa gitmeye de gerek görmüyorlar. Kuzey Denizi ve Akdeniz çöplük olarak seçilmiş durumda.

Zehirli çöplerin su gibi, kum gibi, çamur gibi olanları var. Bunlar ambarlardan boşatılarak ya da tanklardan pompalanarak denize salıverildiği gibi, ambalajlı olarak da (örneğin varil içinde) atılıyor. Ama herhalde en ilginç "beton blok" oluşturmak: Zehirli atıkları harca karıştırıyorsunuz, bu harçla beton bloklar döküyorsunuz ve batırıyorsunuz bu ağır bloklar denizin dibine. En küçük bir iz kalmıyor. Pekli bu zehirli denizin dibinde çözülüyor mu? Denizdeki canlılara zarar vermiyor mu? Zehirle beslenen deniz ürünlerini yiyen insanlara bir etkisi olmuyor mu?

Hayali ihracat

Artık korsanlara karşı savaşın küçük kahraman tekneler (Green Peace) var. Toplumlar da gelişen bir çevre bilinci ve Çevreci hareketlerin altında denizdeki bulaşıcıları arayanların bile aklı suya ermeye başladı. "Ebede yasak" ile politik değerlendirmeye başlanıyor. "Bosazıllar" ve gizimli "bosazıllar" ile mal Türkiye Postası'nda bile, üç aydır sade suya tırt çevre sorunları işleniyor. Nazar değmesin!

Hal böyle olunca, korsanların ağababalarının, çöplerin ilk sahiplerinin işleri biraz güçleşiyor. Gerak Avrupa Topluluğu üyesi ülkelerin arasında, gerekse diğer ülkelere zehirli atık nakli ve boşaltılmasını sınırlandıran, denetleyen yasalardan kaçınıyor, anlaşmaları yapıyor. Pekli, korsanlık benliyor mu?

Bu yasalar ve yasaklar, tersine, korsanların işini biraz da-

Anadolu mezar değildir!

Nijerya'da bir grup işçi. Şişelerden indirilen kimyasal atıklar arasında çalışıyorlar.

ha kolaylaştırıyor. "Hayali ihracat" firmaları Türkiye ve bu firmalar zehirli atıklar için "bal-pökmek" belgeleri sağlayarak "ihrac" etmeye başlıyor. Kimi zaman "alternatif sanayi yakıtı", kimi zaman "ihracat kumu" oluyor zehirli çöplerin "resmi" adı.

Atmayalım da bekletelim mi?

Geçtiğimiz Haziran ayında Belçika'lı Yeşiller'den Avrupa Parlamenti Paul Strauss'un genel bir raporu yayımlandı. Strauss, "1992'de sınırsız bir Atık Pazarı'na mi geçecek" diye soruyor. Raporda ilginç bilgiler var.

1987 Nisan'ında Bonn'da 300 ton dolayında kadmiyum ve kur-

şun gibi ağır metallerle kirlenmiş atık nakledilecekti. Ancak, Nordrhein Westfalen Çevre Bakanlığının zehirli atıkları ihracını yasaklayan (I) kararı vardır. Bu yasayı çiğnemek için atıkları "ekonomik mal" resmi belgesi düzenlenir. Acaba bu "mallar" nereye ihrac edilmeli?

Etienne van de Voorde bir Belçikalı. Almanya, Hollanda ve Belçika'dan zehirli atık taşıma işlerini üstlenen Arrco adı firmasının sahibi. Hoechst Chemicals'in Hollanda'nın Borseleni manından yüklenen radyoaktif atıklarının taşımacılığını da bu firma yapmış. Nereye taşınmış acaba bu radyoaktif maddeler?

UNEP'in (Birleşmiş Milletler Çevre Programı) verilerine göre, Avrupa Topluluğu üyesi ülkelere zehirli 3 milyon tondan çok zehirli atık nakli oluyor. Geçtiğimiz yıl Hollanda'dan 160 bin ton yalnızca "kimyasal atık" resmen ihrac edilmiş. Yeniden işletmek gerektiriyorsa alıcı ülke: Federal Almanya, Belçika, Fransa, İngiltere ve Demokratik Almanya. Hollanda'nın "atık işleme teknolojisi" Belçika'dan çok mu iyi? Bir iç sirkülasyon yaratılarak yasal kılıf uydurulmuş oluyor.

Demokratik Almanya'nın "atık alıcıları" arasında işi ne? Bu soru, 20 Ağustos tarihli De Waarheid gazetesinde Demokratik Almanya Çevre Bakanlığının direktörlerinden Dr. G. Klein'e yöneltiliyor. Bay Klein'in verdiği yanıt şöyle: "Kuzeybatıda -Schöenberg'de bir çöp dökme alanı var. İlk istek Federal Almanya'dan geldi. İnşaat atığı dökceklerdi. Bölgenin jeolojik durumu uygundu... Hollanda'dan da 30 bin ton kadar atık alıyordu. Bunlarda hiç zehir yok... Örneğin Batı Berlin'de atıklarını ileri teknikte Potsdam'da yeniden işliyoruz... Butün atıkları kabul etmiyoruz. Dioxine, PCB, ağır metaller ve radyoaktif maddeler içeren atıkları reddediyoruz."

İyi de, onlar nereye gidiyor? Dikkat!!! Dikkat!!!

Profesör A. I. Saracoglu Avusturya'nın Graz Üniversitesinde Fizik-Kimya bölümünde öğretim üyesi. 3 Kasım 1988 tarihli Milliyet Gazetesi'ne yaptığı açıklamada önem, alınmadığı takdirde Türkiye'nin bir radyoaktif çöplüğe dönüşebileceğini söylüyor. Sayın Saracoglu'nun sözlerinin bir

bölümünü olduğu gibi aktarmak istiyorum:

"Bu ülkeler (Avrupa Ülkeleri-TÜRKİYE) radyoaktif çöpleri imha edemediklerinden, başlarından atmak istiyorlar.... Radyoaktif çöpler kanser yapıcı etkileri yüzbinlerce yıl devam eder...."

Radyoaktif maddelerin Karadeniz ve Akdeniz'de gövledüğünün belirlendiğini söyleyen Prof. Saracoglu, "Gelişmiş ülkeler bu nedenle deniz yolu yerine karayolu tercih edebiliyor. Bunun için en uygun olanı da TIR'lar" diyor. "Büyük partiler halinde bu gibi malları gemilerle veya vagonlarla göndermek yerine, küçük miktarlarda TIR kamyonları için 50'er, 30'er, 20'er kiloluk kurşun varillerle yerleştiriliyor... Radyoaktif maddenin, o ülkenin (Avrupa Ülkesinin -TU) coğrafi sınırları dışına çıkarılması için paravan şirketler kurulabiliyor... (A) memleketinden ihraç edilip, (B) memleketine ihraç ediliyor, ihale edecek firmalar çok büyük paralar ödeniyor. Bugün bir tonluk yüksek dozajdaki plutonyum içeren radyoaktif çöpler taşıma bedeli, 900 bin ila 1 milyon mark arasında değişmektedir..." diye bağlıyor sözlerini Bay Saracoglu. Ve, bir dileğini dile getiriyor: "Türkiye, özellikle Avrupa'ya açılan hudut kapılarını sıkı kontrol altına almalıdır. TIR'lar dedektörlerle kontrol edildikten sonra, giriş yapmalarına izin verilmelidir."

"Liberal, ılgırtıcı" anlayışların, "bırakınız yapssınlar, bırakınız geçssinler" felsefesinin sahipleri bu denetimi yapabilir mi? Düşündüğüne inansa hafakanlar basıyor.

Konuşuk olsun!

Hatice tehlikede

Kısa adı TÜSIAD olan Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği toplantısında, aynı zamanda İştışare Konseyi Başkanı da olan Mustafa Kemal Sarıgül, Ankara'da...

Askeriyye!

Bir soru:
- Asker kimdi?
Yantı:
- Öldürmeyi en iyi bilmek zorunda olan kişidir.
İhrac:
- Azda yurduna saldıran...

HEY... TAKSİ MİBAFİNİ ÖDETECEK PARAN VIRMİ?

"Safiye Ayla'nın gençliği o kadar çirkin değil... Tabii eskiden alaturkaya bir düşkünlük vardı. Güzellik, çirkinlik önemli değildi. Şimdi müşteri bilinçlendi. Her şeyin güzeline arıyor."

Gazincocular kralı **Fahrettin ASLAN**

"O zaman öyle açık flört yoktu. Ben memur olarak çalışıyordum. Turgut'la aynı dairede çalışıyorduk. Odalarımız yanyanaydı. O bütün gün işi gücü bırakıp benim odaya gelirdi"

Başbakanın eşi **Semra ÖZAL**

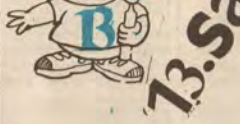
"Kimsede kendisine güçler verilmemesi. Bakan Aykut, yetkisi bir Çalışma Bakanı. Son söz hep Başbakan Özal söylüyor."

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**

BAŞOĞLU

"Pakistan'da kadın mı kalmadı? Tutup Benazir Butto'yu Başbakan yaptılar."

İslam ve Kadın konusunda ügünç fikirleriyle tanınan Hoca Alican Demirel

Gayri safi muzır hasıla

Fahişelik yeryüzünün en eski mesleği olarak söylenir... Ülkemizde işsizliğin arttığı, enflasyonun yükseldiği, geçim derdinin çekilmez boyutlara ulaştığı günümüzde bu meslekten 100 bin kadının en düşük vizite ücreti ile çalışması halinde dahi, bu sektörün yarattığı "Gayri safi muzır hasıla"nın 2 trilyon liraya ulaştığı hesaplanıyor.

Ekonomik Panorama Dergisi'ne göre, fuuş sektörünün safi durumu dünyada kabaca ikiye ayrılıyor. Türkiye'nin de aralarında bulunduğu Bolivia, Arjantin, Lübnan, Vietnam, Güney Kore gibi ülkelerde devlet bu mesleğe girmek isteyenlere vesika veriyor, genelev açılabiliyor.

Avusturya, Hollanda, Fransa, Federal Almanya gibi Avrupa ülkeleri ise bu konuda nizamı sağlayacak kuralları koymuyor. Örneğin Avusturya'da genelev yasak ama, vergisini düzenli ödeyen, "okul civarında iş tutmayan" özel teşebbüse kimse bir şey demezken, İsveç de işe çıkan'ın çantasında öngörülen miktardan az prezervatif bulundurması halinde polislin nazikçe uyarısıyla karşılaşılabileceği biliniyor.

Mesleğin en eski olması, mesleğin uygulanmasında yeni tartışmaların çıkmasına da engel olamıyor. "Evliyalar Şehri" olarak da tanınan Bursa'da villalardan oluşan yeni genelev büyük bir tartışmayı başlatmış bulunuyor. Yeni genelevin işe başlamasına karşı düzenlenen gösterilere RP, MÇP, DSP il yönetimlerinin de katıldığı, parlamentoda temsil edilen ANAP, SHP ve DYP yöneticilerinin ise itibar etmediği görülüyor.

Kısık adı 103142 olan Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği toplantısında, aynı zamanda İstisare Konseyi Başkanı da olan ünlü patronlarımızdan **Sakıp Sabancı** da konuştu ve şunları söyledi:

"Hükümetle aramızda diyalog var, ama netice yok."

Paris'te mutlu Alman

Ressam **Aydın Karahasan** anlattı...

Paris'te ünlü Cafe de la Paix'te Türkiye'li bir grup sanatçı ve yazar giriyor.

Paris'te ve üstelik Cafe de la Paix'de ne içilir?

Tabii, konyak, şarap falan...

Nitekim bizim ekip de biri hariç ünlü Fransız konyaklarını ve şaraplarını ısmarlıyor. Yalnızca **Dr. Serol Teber** "Bana bir bira lütfen" diyor.

Neyse, içkiler geliyor ve kadehler şerefe kaldırılırken, Cafe'nin taa öbür ucundan bir Alman atılıyor... Bira bardağını Serol Teber'e doğru uzatarak büyük bir mutlulukla bağırıyor: "Prost!"

Hörgüçlüsünden mi?

Türkiye Postası'nda uzunca bir süre yer alan "Perestrojka-Glasnost Sayfası" ile ilgili iki arkadaş konuşuyordu. Biri, "Yahu niye sona erdirdiler bu sayfayı anlayamadım?" deyince, diğeri şu yanıtı verdi:

"O sayfaya baktıkça bir fikrayı hatırlıyordum. Bak sana o fikrayı anlatayım:

İki Trakyalı arkadaş iş aramak için güneye inerler... Antalya tarafında bir ağaç gölgesi-su başı bulup mola verirlen. Çıkanlarını açıp azıklarını yerlerken, karşılık küçük tepenin ardından iki deve çıkar. Ve, ilk kez deve gören Trakyalı arkadaşına seslenir:

-A be, nelere bak nelere!
Arkadaşı döner bakar ve yanıtlar:
-Hep büle olur bunlar be yaal!"

- Ödünmeyin en iyisini almak zorunda olan kişidir. İtiraz:

- Ama yurduna saldıranları yoketmeyi bilen kişidir?

2. Soru:
- O saldıranlar kimdir?
2. Yanıt:
- Düşman ASKERİ...
Sahneye Vuralhan girer:
- Yaşasın Teritoryal!

KEMAL CAN

BJK çakırkeyf

Hızlı uyum!

Almanlar uyum konusunda bizimkilerden şikayet ededusun kaleci Schumacher, Adana kebaplarla çabuk uyum gösterdi.

Ee! O kadar parayı kim alsaydı uyum göstermekte gecikmez!

Dedikodunun serüveni

NOKTA Dergisi'nin "Dedikodu / Alternatif bir iletişim biçimi" başlıklı yazısında, günümüzde "Çoğu kez kadınlara özgü bir illet olarak küçümsenen dedikodu, bir iletişim biçimi olarak insanlar arasında sıcak ilişkiler kurulmasını sağlıyor" şeklinde bir görüş dile getiriliyor.

Boğaziçi Üniversitesi öğretim görevlilerinden Sosyolog **Nilüfer Göle** de, "Opak (kapalı) toplumlarda söylentiler muhalefetin, toplumun sesi oluyorlar" diyor.

"Dedikoduyla, söylentiyle kurulacak iletişimden, yapılacak muhalefetten ne olur?" demeyin! Bir küçük dedikodunun Fransa'da **Valerie Giscard d'Estaing**'i koltuğundan ettiği biliniyor.

Ayrıca, **Tercüman Gazetesi**'nin bir söylentiyi "Metz'de oturma izni veriliyor" şeklinde haberleştiği üzerine, Avrupa'nın çeşitli kentlerinden 55 bin yurttaşımızın Fransa'ya akın ettiği de unutulmuyor.

Gerçi, Şeyh-ül muharririn (yazarların şeyhi) **Burhan Felek** gazetecilik fikrinin dedikodudan kaynaklandığını söylüyor. Rahmetliye göre, kadınların kapı önlerinde oturup örgü örerken yaptıkları dedikodu, 16. yüzyıl ya da 17. yüzyıl başlarında gazete çıkarma fikrini doğuruyor...

Kısacası, dedikodudan kaynaklandığı öne sürülen gazetecilik, kimi gazetelerce dedikoduya dayandırılarak sürdürülüyor.